

Länsstyrelserna

Lägesbild Örebro län 2023

Mänskliga rättigheter och barnets rättigheter

Innehållsförteckning

Lägesbild Örebro län 2023	1
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte.....	5
2. Underlag och avgränsningar	6
2.1 Statistik	6
2.2 Hearing med civilsamhället	8
2.3 Utveckla lägesbilden och analysen på regional nivå	8
3. Dialog med civilsamhället	10
3.1 Rätten till tillfredställande levnadsstandard.....	11
3.2 Rätten till arbete	13
3.3 Rätten till utbildning	13
4. Rätten till tillfredställande levnadsstandard	15
4.1 Presentation av statistik	16
4.1.1 Ekonomisk utsatthet	16
4.1.2 Låg inkomststandard	19
4.1.3 Disponibel inkomst	23
4.1.4 Ekonomisk standard	25
4.1.5 Trångboddhet	27
4.1.6 Bostadsmarknadsläge.....	31
4.1.7 Avhysningar som berör barn	40
5. Rätten till arbete	42
5.1 Presentation av statistik	43
5.1.1 Öppet arbetslösa	43
5.1.2 Ej Förvärvsarbetande	45
5.1.3 Ej förvärvsarbetande med eftergymnasial utbildning	46
5.1.4 Sammanräknad förvärvsinkomst.....	47
6. Rätten till utbildning	50
6.1 Presentation av statistik	51
6.1.1 Förskola.....	51
6.1.2 Behöriga och ej behöriga elever till nationella programmet	56
6.1.3 Behöriga och ej behöriga elever till nationella programmet (folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder)	60
6.1.4 Trygghet i skolan.....	64
Referenser.....	66
Bilaga 1. Lista över deltagande organisationer hearing	67
Bilaga 2. Länder som ingår i respektive födelseregion	67

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Regeringen vill att länsstyrelsernas samordnings- och utvecklingsuppdrag i mänskliga rättigheter ska stötta sammanställningen av regionala lägesbilder om svensk konventionsefterlevnad.¹ Med konventionsefterlevnad avses graden av efterlevnad av konventioner, det vill säga i vilken utsträckning som Sverige infriar sina åtaganden enligt de konventioner Sverige anslutit sig till, till exempel konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (CESCR), barnkonventionen (CRC), rasdiskrimineringskonventionen (CERD) eller kvinnokonventionen (CEDAW). Detta är också målet med regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter, det vill säga att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.²

Av regeringens strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige framgår att för att säkerställa att barn inte diskrimineras enligt artikel 2 i barnkonventionen är det viktigt att den kunskap om barns levnadsvillkor som samlas in möjliggör jämförelser utifrån olika bakgrundsfaktorer, men även jämförelser på regional nivå.³ Samordning och samverkan av sådan data är centralt för att utbyta erfarenheter kring barns situation i Sverige. FN:s barnrättskommitté har även rekommenderat att staterna genomför datainsamling för att stärka kunskapen om barns levnadsvillkor (General Comments No. 5, 2003).

Länsstyrelserna ska också enligt regleringsbrev redovisa hur Sveriges åtaganden och icke-diskriminering belysts samt hur stödet till kommunerna utvecklats.⁴ I regleringsbrevet om barnets rättigheter framhålls särskilt barns lika tillgång till rättigheter. För både uppdragen i mänskliga rättigheter och barnets rättigheter framhålls delaktighet och inflytande särskilt.⁵

Enligt återrapporeringen av länsstyrelsens uppdrag i mänskliga rättigheter för föregående verksamhetsår som sammanställts av samordnings- och

¹ Ku2017/00707 /DISK Ku2017/00255/DISK

² Skr. 2016/17:29

³ Prop. 2009/10:232

⁴ Fi2021/02746 m.fl. s. 3

⁵ Ku2017/00707 /DISK Ku2017/00255/DISK, Fi2021/02746 m.fl. s. 11

utvecklingsuppdraget, togs lägesbilder fram av vissa, men långt ifrån alla, länsstyrelser. Mot bakgrund av ovanstående beslutade samordnings- och utvecklingsuppdraget att under 2023 prioritera att understödja lägesbilsarbetet ytterligare vilket denna rapport är ett resultat av.

Lägesbilden presenterar statistik avseende ett urval av rättigheter, vissa som finns formulerade i konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (CESCR). De områden som omfattas är rätten till arbete, rätten till utbildning och rätten till tillfredställande levnadsstandard inklusive rätten till bostad. Områden som även finns formulerade i regeringsformen som fastslår att det ska ”särskilt åligga det allmänna att trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning samt att verka för social omsorg och trygghet.”⁶

De ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna är i regel progressiva rättigheter. Det innebär att staterna, i detta fall Sverige, utifrån tillgängliga resurser kontinuerligt ska arbeta med att förbättra och försäkra tillgång till rättigheter för alla. Principen om icke-diskriminering och lika tillgång är en grundprincip för de mänskliga rättigheterna och så även i konventionen om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna.⁷ Sverige rankades år 2017 som bäst i världen på att bekämpa social och ekonomisk ojämlikhet, men har därefter dalat i varje ny mätning och rankades år 2022 på tjugonde plats, vilket är sämst i Norden.⁸

Under 2024 granskar FN:s kommitté för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter Sveriges konventionsefterlevnad samt kommer med rekommendationer. Även konventionen för rättigheter för personer med funktionsnedsättning och konventionen mot avskaffandet av alla former av rasdiskriminering granskas under året.

⁶ SFS nr: 1974:152 1 kap, §2:1

⁷ ICESCR 1966 Art. 2:2

⁸ Institutet för mänskliga rättigheter *Årsrapport 2023* s. 94

1.2 Syfte

Syftet med rapporten är att synliggöra MR-läget avseende ett urval av rättigheter i relation till FN:s konvention om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna (CESCR). Rapporten kan användas som stöd i:

- dialog och utvecklingsarbete på regional nivå
- det externa arbetet gentemot myndigheter och andra aktörer
- att integrera kunskap om länsinvånarnas levnadsförhållanden i länsstyrelsernas övriga verksamheter

2. Underlag och avgränsningar

2.1 Statistik

Lägesbilden presenterar statistik avseende olika urval av rättigheter i relation till FN:s konvention om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna (CESCR). Lägesbilden är deskriptiv och synliggör bara omfattningen av läget inom respektive område. Lägesbilden ger däremot inte förklaring till orsakerna bakom eller förslag på specifika lösningar.

Det finns flera begränsningar till lägesbilsarbetet då dessa endast omfattar rättighetsområdena tillfredställande levnadsstandard inklusive rätten till bostad, arbete och utbildning. Statistik som valts ut baseras både på Sveriges åtaganden i koppling till konventionen om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna men även de rekommendationer som finns från samma konvention.⁹ Ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter finns även inskrivna i de konventioner som innebär ett särskilt skydd för vissa grupper som Sverige anslutit sig till: FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD), FN:s konvention för avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (CERD), FN:s konvention om avskaffandet av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW) samt FN:s konvention för barnets rättigheter (CRC)

Att konventionerna hänger ihop och att det finns skillnader i olika gruppers åtnjutande av rättigheter kan exemplifieras med följande rekommendation: *Kommittén är oroad över det höga antalet barn i fattigdom. Samt att fattigdomen är särskilt utbredd bland flyktingar, asylsökande, romer och afrosvenskar. Kommittén rekommenderar Sverige att öka sina insatser för att ta itu med fattigdomen, bland annat genom ett effektivt genomförande av relevanta politiska åtgärder, program för sysselsättning och socialt skydd samtidigt som särskild uppmärksamhet ägnas åt grupper som är särskilt utsatta.*¹⁰

Vägledande vid val av tillgänglig statistik har även varit FN:s Barnkonvention samt de rekommendationer från barnrättskommitténs som Sverige tog emot i

⁹ Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, 2016 E/C.12/SWE/CO/6

¹⁰ Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, 2016 E/C.12/SWE/CO/6, 35

februari 2023. Av rekommendationerna framgår att det var flera områden i utvecklingen av barnets rättigheter som barnrättskommittén såg på med oro. Här lyfts till exempel fram bristen på data uppdelad efter funktionsnedsättning, etniskt ursprung, socioekonomisk bakgrund och migrationsbakgrund, som inte möjliggör tillräcklig analys av barns situation, men även barns psykiska mående samt skillnaderna i tillgång till utbildning av likvärdig kvalitet.¹¹ Rekommendationerna påtalar även likt tidigare år att barn måste säkerställas lika tillgång till sina rättigheter.¹²

På EU nivå har även en EU strategi för att förhindra och bekämpa socialt utanförskap inom Europeiska unionen tagits fram. Den innebär att medlemsstater rekommenderas att säkerställa grundläggande rättigheter som utbildning, hälsosamma måltider, sjukvård och bostad.¹³

I arbetet har vi främst utgått från länsstyrelsernas tillgängliga statistik. För de indikatorer där det varit möjligt att uppdatera statistik har det gjorts. Utifrån de områden rapporten omfattar har statistik som finns tillgänglig indelad på kön, ålder och födelseregion prioriterats. Prioriteringen har gjorts i syfte att synliggöra ojämlikheter i åtnjutandet av de rättigheter lägesbilden omfattar bland befolkningen. I samband med granskningar av svensk konventionsefterlevnad får Sverige återkommande rekommendationer av FN att förbättra tillgång på data uppdelad på indelningsgrunder, exempelvis diskrimineringsgrunderna. Vissa indelningar finns, men dessa är långt ifrån heltäckande för att synliggöra ett människorättsperspektiv på statistiken. Då rapporten bygger på tillgänglig statistik är detta ett inbyggt problem.

Antal indikatorer som redovisas i rapporten är 15 indikatorer och täcker områden inom levnadsstandard, arbete och utbildning. Inom området rätten till tillfredsställande levnadsstandard redovisas statistiken om ekonomisk utsatthet, disponibel inkomst, låg inkomststandard, ekonomisk standard, trångboddhet, bostadsmarknadsläge och avhysningar som berör barn. Inom området rätten till arbete redovisas statistiken om öppen arbetslöshet, ej förvärvsarbetande och

¹¹ Kommittén för barnets rättigheter, 2023 CRC/C/SWE/CO/ 6-7

¹² Kommittén för barnets rättigheter, 2025,2023 CRC/C/SWE/CO/5, 6-7.

¹³ The council, the European economic and social committee, and the committee of the regions, 2021 EU strategy on the rights of the child COM/2021/142 final

förvärvsinkomst. Inom rätten till utbildning redovisas statistik om förskola, behöriga och ej behöriga elever till nationella program samt trygghet i skolan.

Statistiken har främst hämtats från SCB men andra källor som Skolverket, Kolada och Kronofogden har också använts.

2.2 Hearing med civilsamhället

Generellt gynnas statistik av att kompletteras med andra insamlingsmetoder. Med anledning av detta, och särskilt eftersom statistiken inte omfattar samtliga diskrimineringsgrunder har lägesbilden kompletterats med resultat från dialoger med civilsammanskapsaktörer. Än viktigare ur ett rättighetsperspektiv är det att hitta former för dialog med civilsamhället, och det är särskilt viktigt att ha dialog med aktörer som företräder olika grupper i samhället. Hos dessa aktörer finns värdefulla kunskaper om gruppernas levnadsvillkor.¹⁴

En inbjudan skickades ut till civilsamhällets nätverk för mänskliga rättigheter som omfattar 60 organisationer (varav 18 är diskrimineringsbyråer). Två hearings genomfördes, en på dagtid och en på kvällstid, i syfte att möjliggöra för så många som möjligt att delta. 10 organisationer deltog och gav sin bild av läget inom respektive rättighetsområde.¹⁵ Sverige har ett stort och brett civilsamhälle och även om dialogerna bidrar med att bredda perspektiv och ge kunskap som statistiken inte kan ge så ska det inte ses som heltäckande. Resultatet av dialogerna presenteras i kapitel 3.

2.3 Utveckla lägesbilden och analysen på regional nivå

Lägesbilden kan användas som en fristående produkt då den ger en bild av läget i länet utifrån den statistik som presenteras. Lägesbilden kan också ses som ett arbetsmaterial och utvecklas eller fördjupas genom vidare analys. Nedan följer några rekommendationer för hur detta kan göras:

¹⁴ Kunskapsstöd för delaktighet och inflytande Länsstyrelsen Västerbotten och länsstyrelsen i Skånes län

¹⁵ Förteckning över deltagande organisationer finns i bilaga 1.

- **Inhämta åsikter och för dialog:** Använd lägesbilden för fortsatt dialog med regionala civilsamhällsaktörer. Beakta rätten till delaktighet och inflytande och ge rättighetsinnehavare möjlighet att delta i dialog. För barnanpassad dialog med barn och unga.
- **Använd befintliga nätverk:** Fördjupa och/eller bredda lägesbilden genom att föra dialog i de nätverk länsstyrelserna ingår i. Lägesbilden kan även användas som underlag vid till exempel kommundialoger.
- **Identifiera och prioritera utvecklingsområden:** Lägesbilden som helhet eller i utvalda delar kan ligga till grund för prioriteringar i arbetet med uppdragen.
- **Integrera mänskliga rättigheter i länsstyrelsernas verksamhet:** Lägesbilden kan ge kunskap om levnadsvillkor på regional nivå som stärker länsstyrelsernas övriga verksamhetsområden. Exempel på verksamhetsområden är krisberedskap och samhällsplanering.

3. Dialog med civilsamhället

Resultatet av hearingen som genomfördes vid två tillfällen presenteras områdesvis i detta kapitel. Kapitlet är en summering och mer information finns att ta del av hos respektive organisation. Under hearingen identifierades ett antal centrala teman som löpte som en röd tråd genom samtalen:

- Likabehandlingsprincipen kan få ett ojämlikt utfall
- Olika förutsättningar *mellan* och *inom* grupper samt *mellan* kommuner och regioner
- Diskriminering och rasism
- Brister i befintlig statistik
- Negativ utveckling och passivitet för kommittérekommendationer
- Problem med utkrävbarhet och möjlighet att hävda sin rätt
- Delaktighet och inflytande
- Resursbrist i offentlig verksamhet drabbar särskilt utsatta grupper hårdast

Även om resultatet presenteras områdesvis återkopplar vi löpande till dessa centrala teman. Det är också viktigt att ha med sig att rättigheter är odelbara och har påverkan på varandra. Det blir tydligt i följande exempel: Barn som är hungriga, bor trångt, har lågutbildade eller studieovana föräldrar har inte samma förutsättningar att tillgodogöra sig inte en utbildning på samma sätt som mätta barn med egna rum och högutbildade föräldrar.

Några av de centrala teman som återkommande lyfts av samtliga civilsamhällsorganisationer är negativ utveckling och passivitet för kommittérekommendationer. Civilsamhällsorganisationerna lyfter att denna passivitet även är synlig i efterlevnaden av praxis samt vägledande och styrande direktiv. Funktionsrätt Sverige lyfter som exempel att ingen rekommendation från FN:s kommitté för personer med funktionsnedsättning, förutom upprättandet av ett Institut för mänskliga rättigheter, har genomförts fullt ut sedan 2014. RFSL, Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter (RFSL) påpekar att FN efterlyser ett bättre arbete mot systematisk rasism samt att Sverige måste uppfylla efterlevnad och sina åtaganden av internationella konventioner. Kraftfulla åtgärder måste vidtas för att adressera systemisk och strukturell rasism samt se till att implementerade lagar

också upprätthålls. UNICEF hänvisar till den europeiska barnrättsgarantin och barns absoluta rätt till exempelvis bostad och utbildning.

Delaktighet och inflytande, dels i form av att påverka sin situation, dels i utövandet av medborgerliga och politiska rättigheter framhålls som avgörande. Det trycks på vikten av att individer ses som rättighetsbärare samt att ett systematiskt arbete med insatser för delaktighet och inflytande bedrivs av offentliga aktörer. Möjligheten att uttrycka sin åsikt blir ytterligare begränsad då det finns små och ibland obefintliga möjligheter att utkräva sina rättigheter genom klagorätt. Trajosko Drom och RFSL lyfter att tröskeln för att närma sig myndigheter samt utöva sin klagorätt kan vara högre på grund av bristande tillit, samt på grund av upplevelsen att det inte kommer att förändra eller leda till något positivt. Riksförbundet FUB som arbetar för rättigheter för personer med intellektuell funktionsnedsättning, lyfter särskilt problem med verkställighet av fattade beslut enligt Lagen om särskilt stöd (LSS) och avsaknad av tillsynsmyndighet för enskilda ärenden.

Slutligen lyfts det även att det är viktigt att det finns medvetenhet om brister i offentlig statistik, exempelvis att vissa grupper inte synliggörs och att brister i statistikinhämtning kan leda till direkta felaktigheter.

3.1 Rätten till tillfredställande levnadsstandard

Samtliga civilsamhällsorganisationer ger uttryck för att förutsättningarna för att ha en tillfredställande levnadsstandard skiljer sig åt mellan och inom grupper samt mellan kommuner och regioner. Individers rätt till samma rättigheter faller på grund av att vi i realiteten inte har samma förutsättningar att få våra rättigheter tillgodosedda. Vad som i stället blir avgörande är vem du är, hur samhället ser på dig och var du geografiskt befinner dig i landet. Vi kan också konstatera att resursbrist i offentlig verksamhet drabbar särskilt utsatta grupper hårdast. Vi har en tuff ekonomisk situation där de som redan var sårbara blir ännu mer sårbara samtidigt som vi ser nya sårbara grupper som söker stöd av civilsamhället. Som exempel kan nämnas att fler och fler lokalföreningar inom Röda korset utökar sin verksamhet till att omfatta hjälp att täcka mest grundläggande humanitära behoven (mat, hygien, kläder). Vid årsskiftet noterades en fyrdubbling av sådan

verksamhet, från 30 lokalföreningar till 140. Att nya grupper söker stöd blir också tydligt då det tidigare främst var papperslösa, EU-medborgare och migranter i olika typer av limbosituationer medan det nu också är människor inom systemet som söker sig till denna typ av verksamhet. Det rör sig om människor med låga löner eller försörjningsstöd där inkomsten inte räcker till att täcka det mest nödvändiga. Ensamstående vårdnadshavare, särskilt mammor lyfts fram som en särskilt utsatt grupp. Detta är en bild som även Verdandi delar och har i sin verksamhet identifierat personer som står helt utan inkomst som en växande grupp. Rädda Barnen lyfter, med utgångspunkt i SCB:s statistik, att 200 000 barn lever i hushåll med barnfattigdom enligt Rädda Barnens definition.¹⁶ Det finns dock grupper som inte syns i statistiken; barn i familjer med löneutmätning, barn i asylprocessen och barn i tillståndprocess vilket gör att mörkertalet förväntas vara stort. De senaste två åren har situationen blivit mer akut eftersom siffrorna som finns inte är inflationsjusterade.

Funktionsrätt Sverige lyfter särskilt besparingar och minskad andel i budget som går till utgiftsområdet sjukdom och funktionsnedsättning i socialförsäkringen, vilket blir särskilt tydligt i jämförelse med våra nordiska grannländer.¹⁷ FUB fyller på med att stöd och service LSS under det senaste decenniet försämrats. Flertalet LSS-insatser har minskat i antal och omfattning, vilket i stor utsträckning påverkar livsvillkoren för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga. I 141 av 290 kommuner är det dessutom brist på bostäder enligt LSS. Det finns även ett stort problem med bristande kompetens hos ledning och personal inom LSS-verksamheter, inte minst bostad med särskild service, vilket både Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg (IVO) larmat om upprepade gånger. Detta påverkar möjligheten att uppnå goda levnadsvillkor, det vill säga kvalitetsnivån inom LSS. En annan särskilt utsatt grupp som genomgående lyfts under hearingen är migranter som får ersättning enligt Lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) där ersättningsnivån varit oförändrad sedan 1994.

Avseende rätten till bostad finns det flera områden att lyfta varav mörkertalet är ett, ett annat är gränsdragningen mellan social och strukturell hemlöshet där ansvarsfrågan är central. Rädda Barnen lyfter också ett stort problem med brister

¹⁶ Rädda barnen, 2021: s.6

¹⁷ Försäkringskassan 2023: 16-17

på stadigvarande boende vilket resulterar i att barnfamiljer flyttas runt mellan boenden. Trångboddhet och då särskilt i våra socialt eftersatta områden utgör också ett problem. Verdandi vill framhålla att många barn och unga i socialt eftersatta områden har en stor egen drivkraft men får allt för ofta för lite stöd.

3.2 Rätten till arbete

Diskriminering lyftes återkommande som ett hinder för individens tillgång till samt situation på arbetsmarknaden. Antidiskrimineringsbyrån Uppsala betonar att de, tillsammans med övriga 18 diskrimineringsbyråer, stämmer in i Diskrimineringsombudsmannens (DO) rapport *Förekomst av diskriminering 2023* avseende att flest ärenden berör arbetsliv och utbildning. Särskilt förekommande är ärenden avseende bristande tillgänglighet och diskriminering på grund av etnisk tillhörighet. Trajosko Drom delar med sig av exempel där både romskt påbrå och språkkunskaper i romani chib exkluderat individer på arbetsmarknaden snarare än att ses som kvalifikationer. Hej främling belyser att bristen på sociala nätverk utgör ett hinder för arbetssökande. Både Funktionsrätt Sverige och FUB påtalar att det finns en hög tröskel till arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning. Ett exempel är Skolverkets rapport som FUB hänvisar till som visar att endast 9 procent av ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning hade ett arbete efter anpassad skolgång.¹⁸

3.3 Rätten till utbildning

Flera civilsamhällsorganisationer ger uttryck för att skolan befinner sig i en djup kris. Bland annat lyfts skolans utmaningar med lärarbrist och otillräckligt stöd för elever som behöver det. För de elever som har anpassad skolgång lyfts särskilt bristen på speciallärare vilket gör att elever spenderar otaliga timmar med elevassistent utanför den pedagogiska utbildningen. Gällande barn med funktionsnedsättning i behov av anpassad skolgång kan eleven även behöva flytta på grund av begränsad tillgång till anpassad skolgång eller på grund av lång restid till och från skola. Personer med intellektuell funktionsnedsättning saknar rätt till livslångt lärande då det finns små möjligheter till anpassad skolgång på

¹⁸ Skolverket: 2022

folkhögskola. Många ärenden som kommer till diskrimineringsbyråerna rör bristande tillgänglighet i skolan, och då särskilt när det gäller elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Det handlar både om brist på anpassningar och att det tar för lång tid innan anpassningar är på plats.

Röda Korset lyfter även att möjligheten att tillgodogöra sig utbildning påverkas av basala behov som bostad och mat. Flera civilsamhällsorganisationer lyfter även politiska förslag som kan komma att begränsa vissa barns tillgång till utbildning, exempelvis om lärare blir skyldiga att säkerställa personers lagliga rätt att vistas i Sverige samt informera Migrationsverket eller Polisen om de kommer i kontakt med personer som vistas i Sverige utan tillstånd. Förslag som detta gör skillnad i rätten till utbildning mellan barn.

4. Rätten till tillfredställande levnadsstandard

Rätten till tillfredställande levnadsstandard formulerades redan i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, och finns med i flertalet konventioner samt i regeringsformen.¹⁹ Att utrota fattigdom (Mål 1) och hunger (Mål 2) är bara två exempel på hur rätten tillfredställande levnadsstandard återfinns i Agenda 2030.²⁰ I den internationella konventionen för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter fastlägs rätten i följande formulering: *”Konventionsstaterna erkänner rätten för var och en till en tillfredsställande levnadsstandard för sig och sin familj, däribland tillräckligt med mat och kläder, och en lämplig bostad, samt till ständigt förbättrade levnadsvillkor. Konventionsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att denna rätt förverkligas”*.²¹

Sverige måste säkerställa att barn inte växer upp i ekonomisk utsatthet oavsett bakgrund och familjeförhållanden samt redogöra för vilka *konkreta* åtgärder som ska vidtas.²²

Samtidigt vet vi att tillfredsställande levnadsstandard är långt ifrån säkerställd för samtliga individer som bor och vistas i Sverige. Individer är bostadslösa, vräkningar drabbar barn i ökad utsträckning, matpriser och elkostnader har gått upp och vissa ersättningar, exempelvis ersättningen för asylsökande har inte ändrats på flera år.²³ De ojämlikheter som finns tenderar att förstärkas i spåren av kriser, se exempelvis Coronakommissionens slutbetänkande där det konstaterades att pandemin ”accentuerat redan existerande ojämlikheter” i Sverige.²⁴

Den oro som framfördes av Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter vid den senaste granskningen 2016 handlar till stor del om oro för vissa grupperns tillgång till rättigheter. Särskilt framhålls oro över det ökande antalet barn som lever i fattigdom samt att asylsökande, romer och afrosvenskar är

¹⁹ FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (1948), CERD (1969), CRC (1989), CRPD (2006),

²⁰ Agenda 2030 Mål 1

²¹ ICESCR 1966 Art. 11

²² FN:s barnrättskommitté 2023

²³ Socialstyrelsen 2017, SCB 2023, Kronofogden 2023, Lagen om mottagande av asylsökande (LMA) 1994

²⁴ SOU 2022:10, s. 264

särskilt utsatta för fattigdom.²⁵ Sverige rekommenderas att öka sina ansträngningar för att ta itu med fattigdomen genom en rad åtgärder. Avseende rätten till bostad rekommenderas Sverige öka ansträngningarna för att åtgärda bostadsbristen, bland annat genom att öka tillgången på hyresrätter med skäliga hyror, tilldela resurser till socialbostäder för de mest behövande samt minska bostadssegregationen.²⁶ Även FN: s barnrättskommitté har kommenterat att Sverige måste säkerställa att alla barn, utan åtskillnad har ett tryggt och stadigvarande hem.²⁷

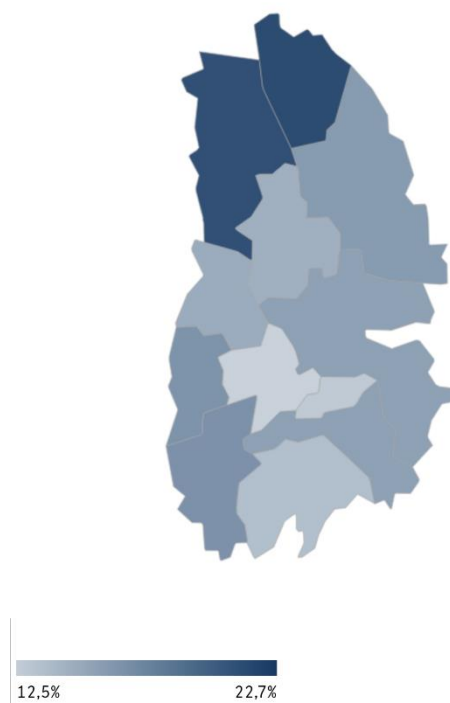
4.1 Presentation av statistik

4.1.1 Ekonomisk utsatthet

Ekonomisk utsatthet definieras som ett hushåll med en disponibel inkomst lägre än 60% av medianen för alla i riket.

Andel personer som lever i ekonomisk utsatthet i Örebro län år 2021 varierar mellan länets kommuner. Det lägsta värdet av ekonomisk utsatthet hittas i Lekeberg med 12,5 procent medan det högsta värdet hittas i Ljusnarsberg med 22,7 procent. Det genomsnittliga värdet i hela länet för 2021 är 16 procent medan motsvarande värde för riket ligger på 13,8 procent.

Personer i ekonomisk utsatthet 2021

Figur 1 Andel personer i ekonomisk utsatthet i Örebro län 2021. Källa: SCB

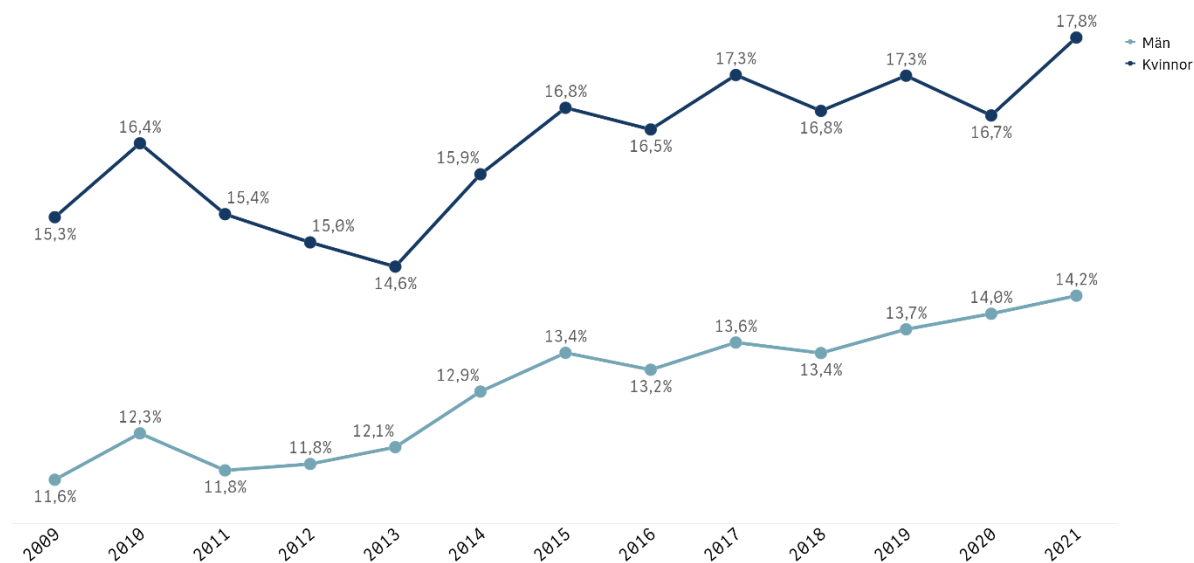
²⁵ Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter 2016: 35

²⁶ Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter 2016: 38

²⁷ Kommittén för barnets rättigheter 2023

Statistiken visar en högre andel kvinnor som lever i ekonomisk utsatthet än män i Örebro län i perioden 2009 – 2021. Skillnaden mellan könen har i princip varit konstant under mätperioden, Figur 2.

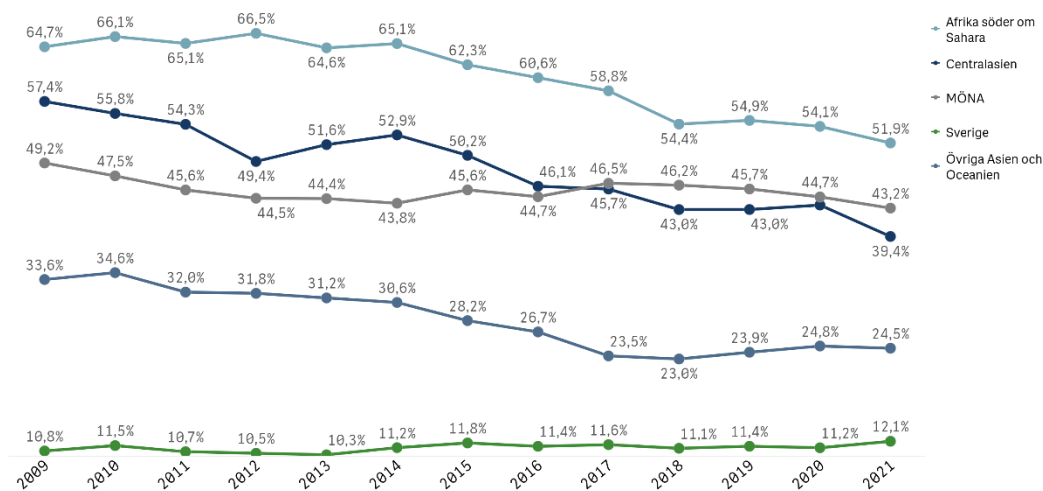
Personer i ekonomisk utsatthet (lägre än 60 % av medianen för alla i riket) (%) 2009 - 2021 - Örebro län

Figur 2 Andel personer i ekonomisk utsatthet efter kön i Örebro län. Källa: SCB

När det gäller ekonomisk utsatthet efter födelseregion varierar siffrorna något över tid och mellan olika födelseregioner.²⁸ Generellt har situationen förbättrats sedan 2009 för samtliga födelseregioner som redovisas i Figur 3. Däremot är andelen som lever i ekonomisk utsatthet i respektive födelseregion fortfarande mycket högre än personer med Sverige som födelseregion i slutet av mätperioden, 2021.

Personer i ekonomisk utsatthet (lägre än 60 % av medianen för alla i riket) (%) 2009 - 2021 - Örebro län

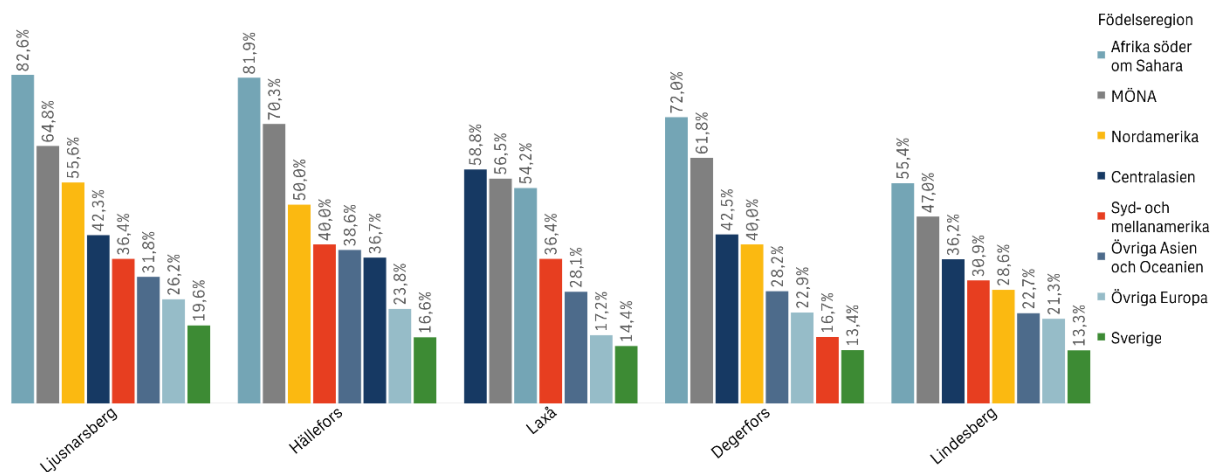

Figur 3 Andel personer i ekonomisk utsatthet efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

²⁸ Födelseregion MÖNA står för Mellanöstern och Nordafrika

Andelen som lever i ekonomisk utsatthet efter födelseregion varierar mellan kommunerna i länet. Figur 4 visar de fem kommunerna som har den högsta andelen som lever i ekonomisk utsatthet rangordnat från högst till lägst. Det finns dock skillnader på vilka födelseregioner som står för den högsta andelen i respektive kommun.

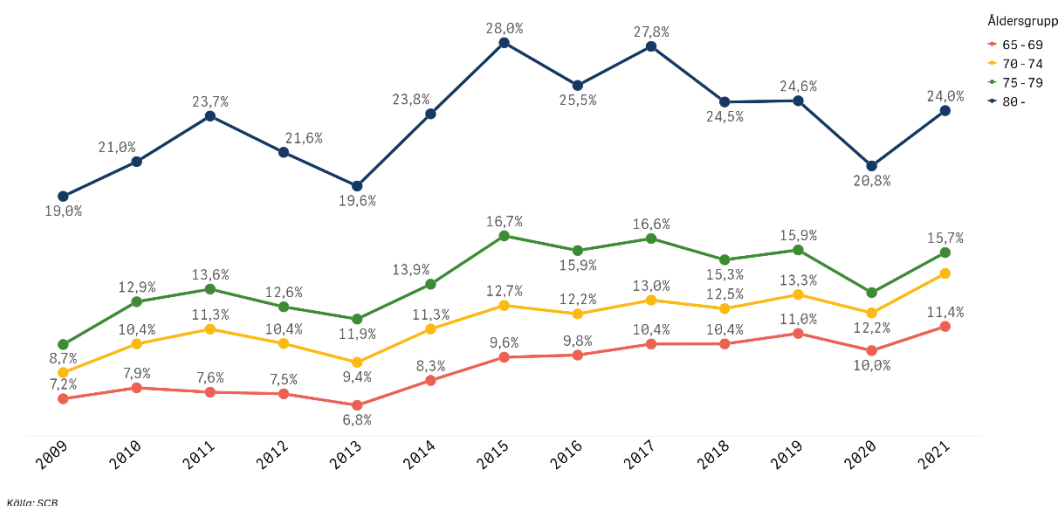
Personer i ekonomisk utsatthet (lägre än 60 % av medainen för alla i riket) (%) 2021 - Örebro län

Figur 4 De fem kommunerna med högst andel personer i ekonomisk utsatthet efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

När det gäller åldersgrupper står de som är äldre än 80 år för den högsta andelen i ekonomisk utsatthet följt av åldersgrupperna 75 – 79, 70 – 74 och 65 – 69 år.

Personer i ekonomisk utsatthet (lägre än 60 % av medainen för alla i riket) (%) 2009 - 2021 - Örebro län

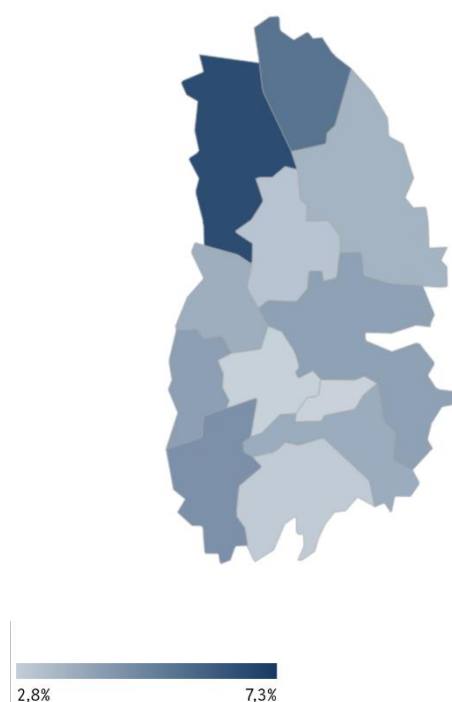
Figur 5 Andel personer i ekonomisk utsatthet efter åldersgrupp i Örebro län. Källa: SCB

4.1.2 Låg inkomststandard

Måttet inkomststandard beskriver hur väl en familjs inkomster räcker för att betala nödvändiga omkostnader som till exempel mat, boende, hemförsäkring och barnomsorg. Låg inkomststandard innebär att inkomsterna inte räcker för att betala levnadsomkostnaderna, dvs. att den disponibla inkomsten är lägre än den så kallade baskonsumtionen (familjens disponibla inkomst i relation till levnadsomkostnaderna).²⁹

Andel personer med låg inkomststandard i Örebro län år 2021 varierar mellan länets kommuner. Det lägsta värdet av personer med låg inkomststandard finns i Kumla med 2,8 procent medan det högsta värdet finns i Hällefors med 7,4 procent. Det genomsnittliga värdet i hela länet för 2021 är 4,2 procent medan motsvarande värde för hela riket är 4 procent.

Personer med låg inkomststandard, 20+ år (%) 2021

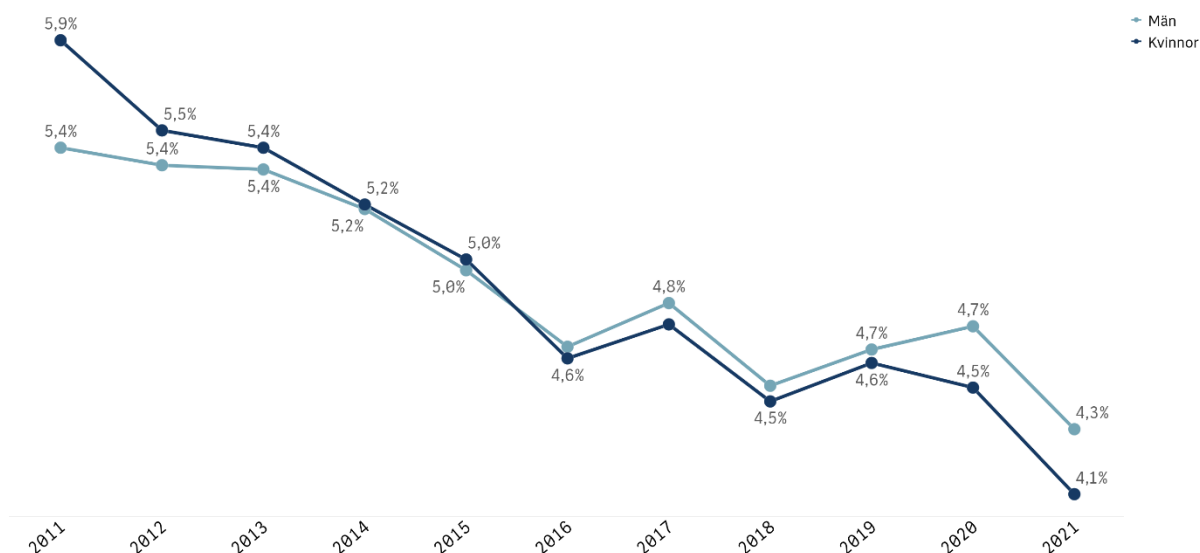

Figur 6 Andel personer med låg inkomststandard i Örebro län 2021. Källa: SCB

Statistiken visar att andelen kvinnor med låg inkomststandard har varit lite högre än andelen män med låg inkomststandard i Örebro län. Ett trendbrott har dock skett i mitten av mätperioden. Sedan dess har andelen män legat en aning högre än andelen kvinnor med låg inkomststandard, se Figur 7.

²⁹ Scb.se

Personer med låg inkomststandard, 20+ år (%) 2011 - 2021 - Örebro län

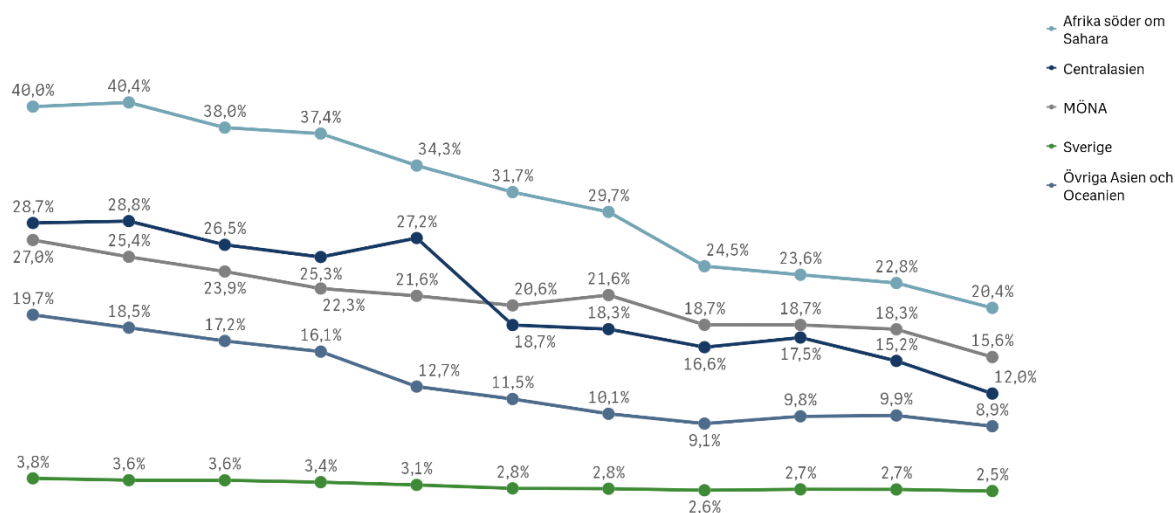

Figur 7 Andel personer med låg inkomststandard efter kön i Örebro län. Källa: SCB

När det gäller låg inkomststandard efter födelseregion varierar siffrorna något över tid och mellan olika födelseregioner. Generellt har situationen förbättrats sedan 2011 för samtliga födelseregioner i olika grad, Figur 8. Däremot är andelen som lever med låg inkomststandard i respektive födelseregion fortfarande mycket högre än personer med låg inkomststandard som har Sverige som födelseregion i slutet av mätperioden 2021.

D

Personer med låg inkomststandard, 20+ år (%) 2011 - 2021 - Örebro län

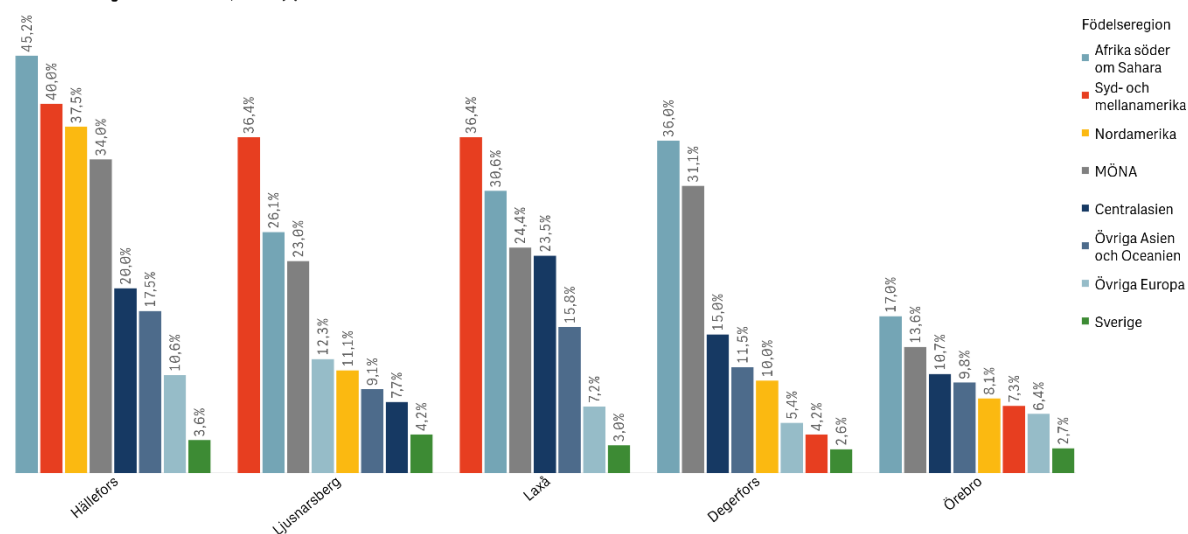

Figur 8 Andel personer med låg inkomststandard efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

Andelen som lever med låg inkomststandard efter födelseregion varierar mellan kommunerna i länet. Figur 9 visar de fem kommunerna med högst andel personer som lever med låg inkomststandard rangordnat från högst till lägst. Det finns dock

skillnader på vilka födelseregioner som står för den högsta andelen i respektive kommun.

Personer med låg inkomststandard, 20+ år (%) 2021 - Örebro län

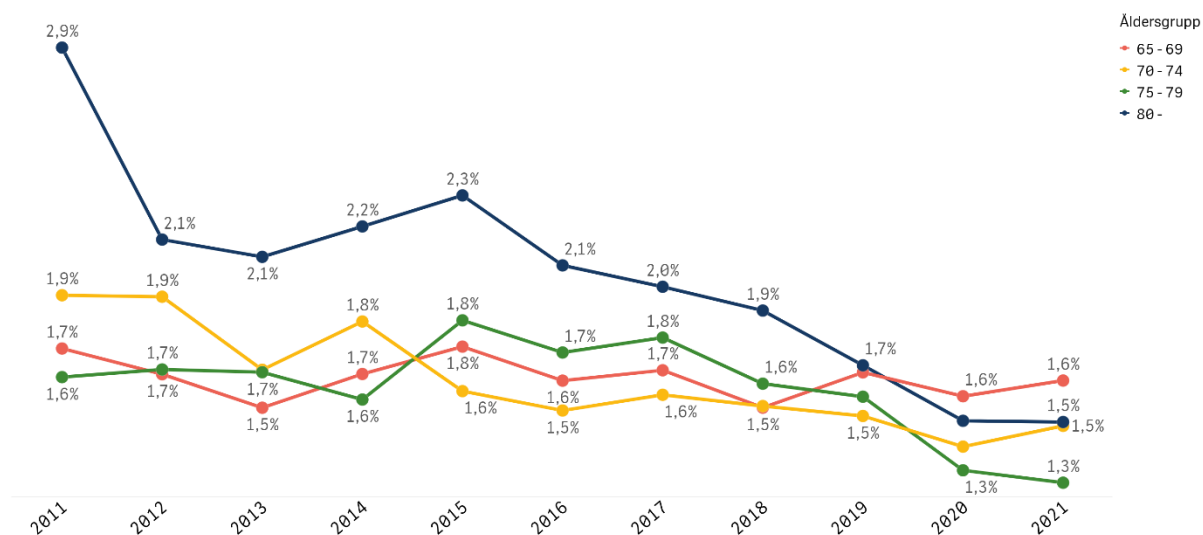

Källa: SCB

Figur 9 De fem kommunerna med högst andel personer med låg inkomststandard efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

När det gäller åldersgrupper står de som är äldre än 80 år för den högsta andelen för personer med låg inkomststandard även om det har minskat till nivån med övriga åldersgrupper de sista två åren under mätperioden 2011 – 2021.

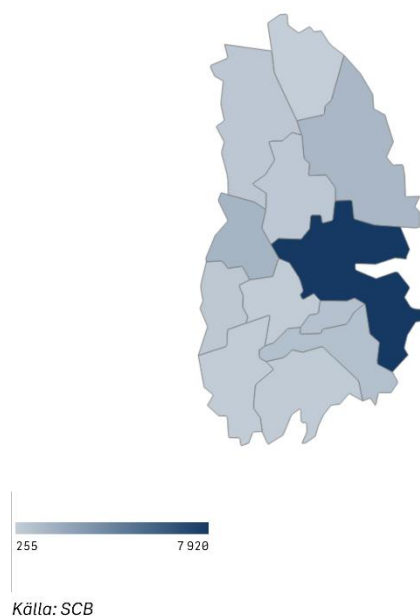
Personer med låg inkomststandard, 20+ år (%) 2011 - 2021 - Örebro län

Figur 10 Andel personer med låg inkomststandard efter åldersgrupp i Örebro län. Källa: SCB

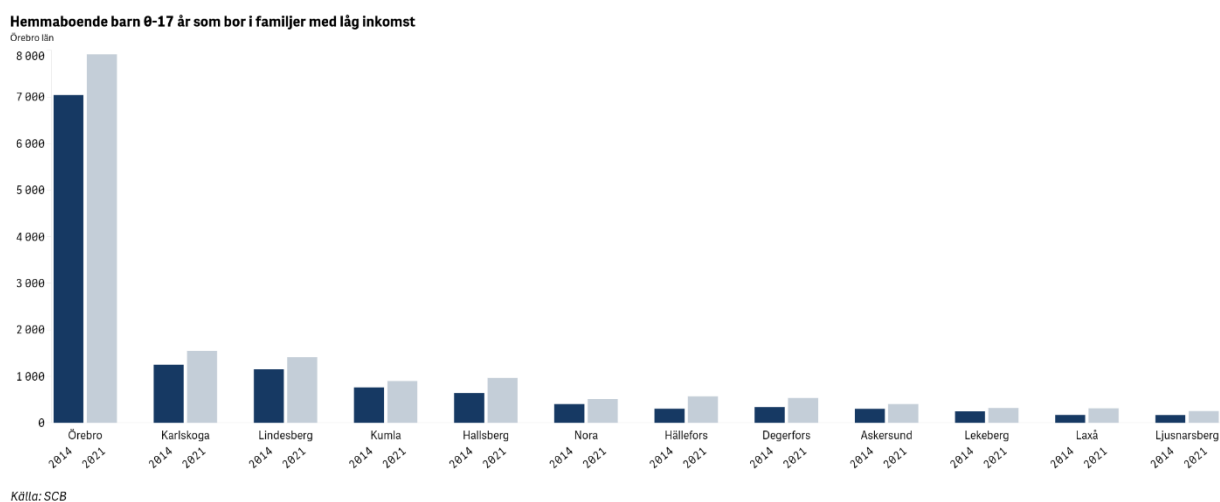
Antalet barn i åldern 0 – 17 år som bor i familjer med låg inkomst varierar från kommun till en annan i länet. Det lägsta antalet barn år 2021 hittas Ljusnarsberg med drygt 250 barn och det högsta hittas i Örebro med nästan 8000 barn, Figur 11.

Barn 0-17 år som bor i familjer med låg inkomst - 2021

Figur 11 barn 0 - 17 år som bor i familjer med låg inkomst i Örebro län. Källa: SCB

Antalet barn som bor i familjer med låg inkomst har ökat mellan 2014 och 2021 i samtliga kommuner. Figur 12 visar hemmaboende barn som bor i familjer med låg inkomst rangordnat från högst till lägst efter kommunerna i länet.

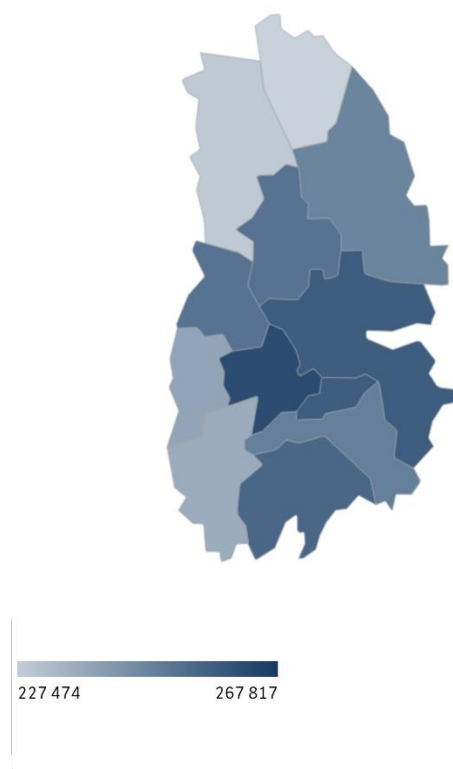
Figur 12 Hemmaboende barn 0 - 17 år som bor i familjer med låg inkomst i Örebro län. Källa: SCB

4.1.3 Disponibel inkomst

Disponibel inkomst avser summan av samtliga hushållsmedlemmars alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar (exempelvis återbetalt studielån).³⁰

I Örebro län ligger median av disponibel inkomst på cirka 258 tkr för år 2021 medan motsvarande värdet för hela riket är drygt 277 tkr. Det finns variation bland länets kommuner och det högsta medianvärdet av disponibel inkomst hittas i Lekeberg med cirka 267 tkr, Figur 13.

Median av disponibel inkomst, 20+ år 2021

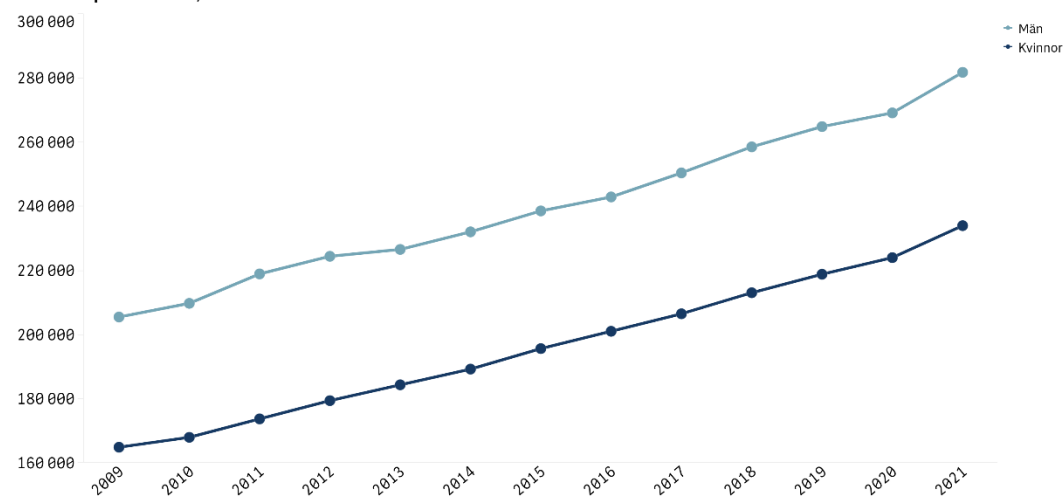

Figur 13 Median av disponibel inkomst i Örebro län år 2021. Källa: SCB

När det gäller disponibel inkomst efter kön ligger kvinnornas disponibla inkomst medianvärdet lägre än männens medianvärde under hela mätperioden mellan 2009 – 2021. Det noteras här att skillnaden i medianvärdet mellan könen i princip är konstant över mätperioden.

³⁰ Scb.se

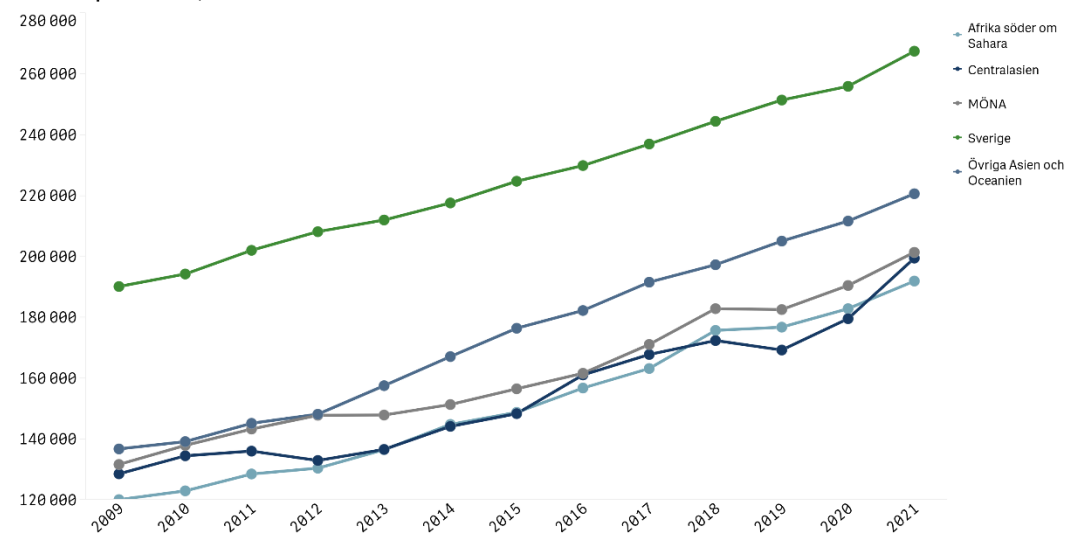
Median av disponibel inkomst, 20+ år 2009 - 2021 - Örebro län

Figur 14 Median av disponibel inkomst 20 + efter kön i Örebro län. Källa: SCB

Medianvärdet av disponibel inkomst efter födelsesregion visar att personer som inte har Sverige som födelseregion har lägre medianvärde. Personer med födelseregioner Afrika söder om Sahara, Mellanöstern/Nordafrika (hädanefter MÖNA) och Centralasien har haft en likartad utveckling i medianvärdet över mätperioden 2009 – 2021.

Median av disponibel inkomst, 20+ år 2009 - 2021 - Örebro län

Figur 15 Median av disponibel inkomst 20 + efter födelseregion. Källa: SCB

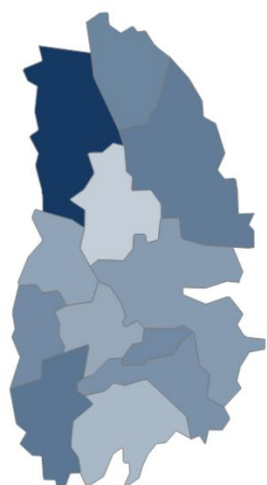
4.1.4 Ekonomisk standard

Låg ekonomisk standard avser personer som lever i hushåll vars ekonomiska standard är mindre än 60 procent av medianvärdet i befolkningen.³¹

Andelen barn med låg ekonomisk standard varierar mellan olika kommuner i länet. År 2021 var andelen för ensamstående kvinnor med barn i åldern 0 – 19 år lägst i Nora, drygt 43 procent, följt av Askersund med nästan 49 procent. Hällefors hade högst andel, drygt 81 procent.

När det gäller andelen med låg ekonomisk standard för ensamstående män med barn i åldern 0 – 19 år var situationen lite annorlunda. Andelen var lägst i Kumla, nästan 21 procent, följt av Lekeberg och Askersund. Hällefors hade högst andel, nästan 69 procent, Figur 16.

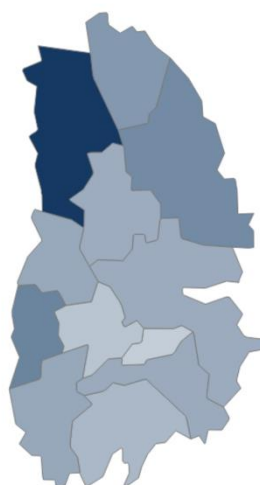
Låg ekonomisk standard - 2021
Ensamstående kvinnor med barn 0-19 år

43,3 81,2

Källa: SCB

Låg ekonomisk standard - 2021
Ensamstående män med barn 0-19 år

20,5 68,9

Källa: SCB

Figur 16 Andel barn som lever i låg ekonomisk standard i Örebro län. Källa: SCB

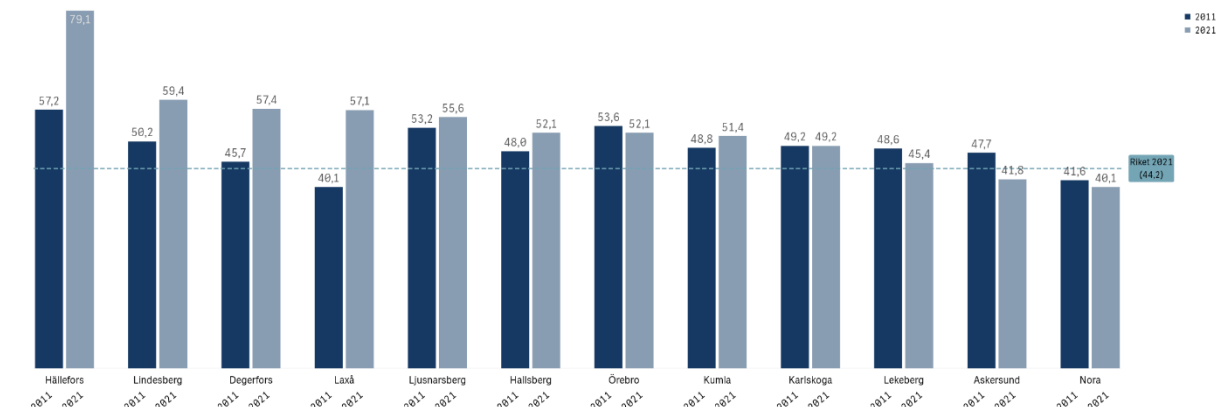
Utvecklingen av andelen barn som bor med ensamstående förälder med låg ekonomisk standard över tid har ökat mellan 2011 – 2021 i majoriteten av kommunerna i länet. Ökningen är störst i Hällefors, från drygt 57 procent till drygt 79 procent, Figur 17. Minskningen är störst i Askersund från nästan 48

³¹ Scb.se

procent till nästan 42 procent. År 2021 låg motsvarande andel för hela riket på drygt 44 procent.

Låg ekonomisk standard

Ensamstående med barn 0-19 år - Örebro län

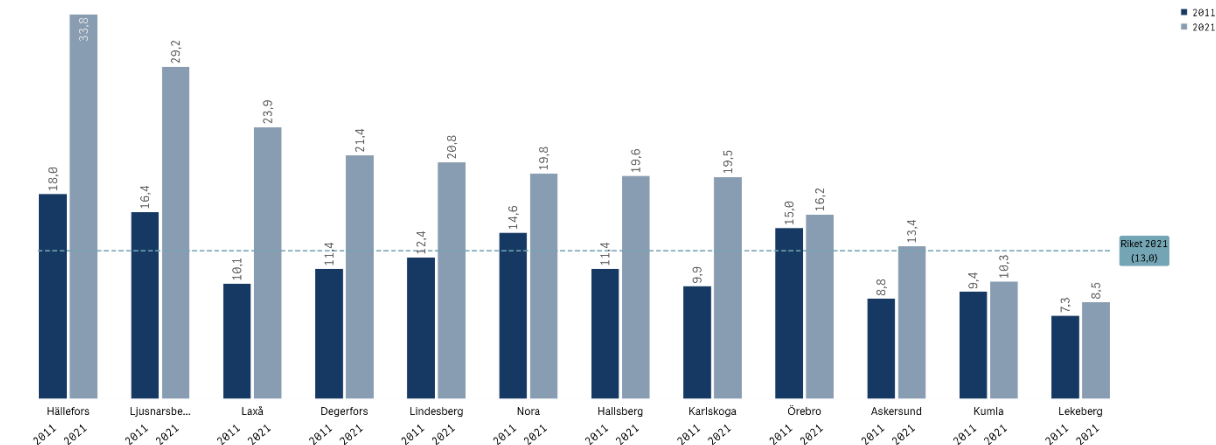
Källa: SCB

Figur 17 Andelen barn som bor med ensamstående förälder med låg ekonomisk standard i Örebro län. Källa: SCB

Utvecklingen av andelen barn som bor med föräldrar med låg ekonomisk standard över tid har ökat mellan 2011 – 2021 i alla kommuner i länet. Ökningen är störst i Hällefors, från drygt 18 procent till nästan 34 procent Figur 18. År 2021 låg motsvarande andel för hela riket på 13 procent.

Låg ekonomisk standard

Sammanboende med barn 0-19 år - Örebro län

Källa: SCB

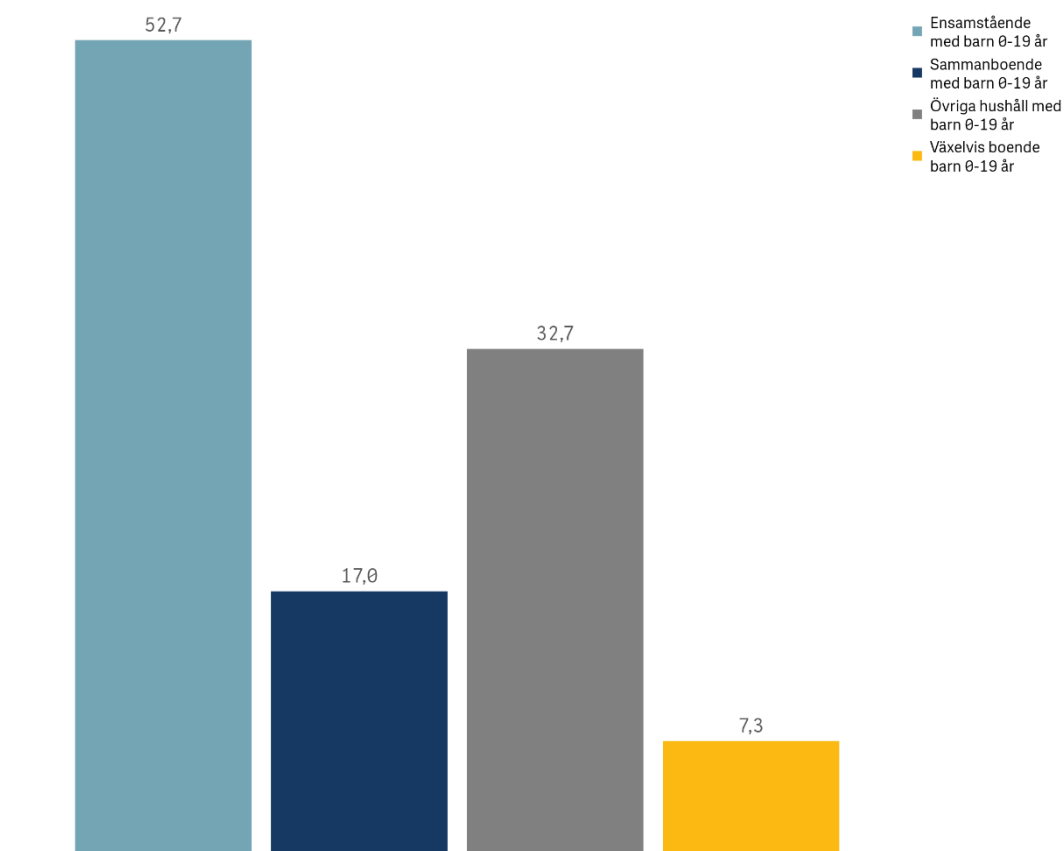
Figur 18 Andelen barn som bor med föräldrar med låg ekonomisk standard i Örebro län. Källa: SCB

Andelen barn som har en låg ekonomisk standard varierar mellan olika hushållstyper. År 2021 var andelen ensamstående med barn och som har låg ekonomisk standard nästan 53 procent, sammanboende med barn som har låg

ekonomisk standard 17 procent och övriga hushåll med barn som har låg ekonomisk standard nästan 33 procent, Figur 19.

Låg ekonomisk standard - 2021

Örebro län

Källa: SCB

Figur 19 Låg ekonomisk standard efter hushållstyp i Örebro län, Källa: SCB

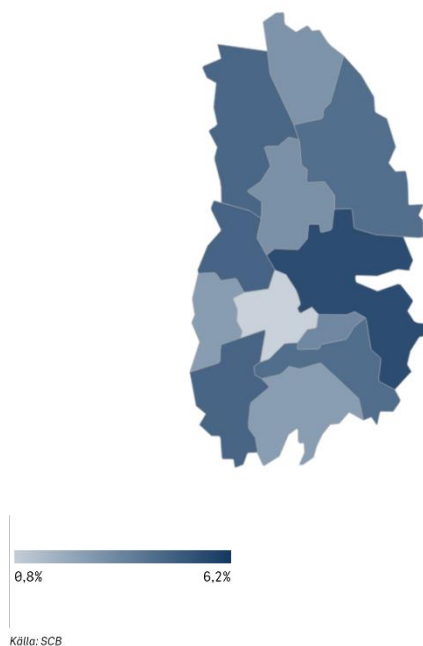
4.1.5 Trångboddhet

Trångboddhetsnorm 2 definierades i mitten av 60-talet och innebär 2 individer per sovrum. Kök, badrum och vardagsrum exkluderas.³²

³² Scb.se

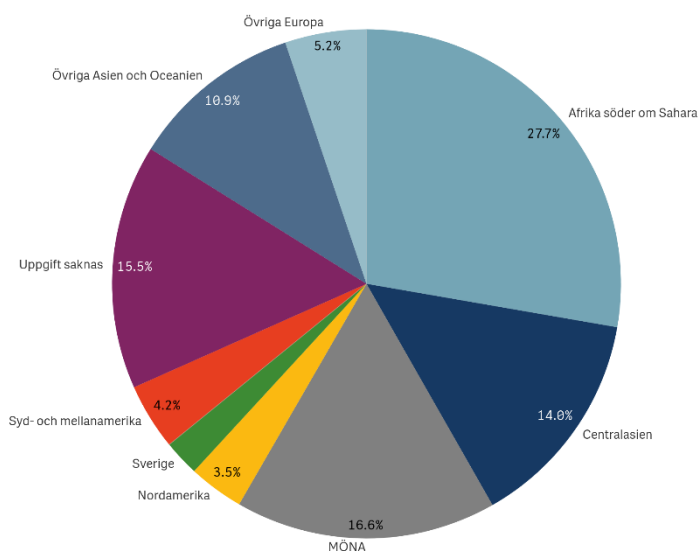
I Örebro län ligger trångboddheten på sjunde plats efter Skåne län och Uppsala län i rangordningen över trångboddhet enligt norm 2 i Sverige. För år 2022 ligger trångboddhet i länet på 5,2 procent och motsvarande andel för riket ligger på 6,5 procent. Kommunen med lägsta andel trångbodda i länet är Lekeberg med 0,8 procent och den med högsta andel är Örebro med 6,2 procent, Figur 20.

Trångboddhetsnorm 2 (%) 2022

Figur 20 Trångboddhet enligt norm 2 i Örebro län. Källa: SCB

Trångboddheten i Örebro län varierar beroende på födelseregion. Personer med födelseregion i Afrika söder om Sahara är mest trångbodda med andelen runt 29 procent medan personer med födelseregion i Sverige utgör endast 2,3 procent av alla trångbodda i länet, Figur 21.

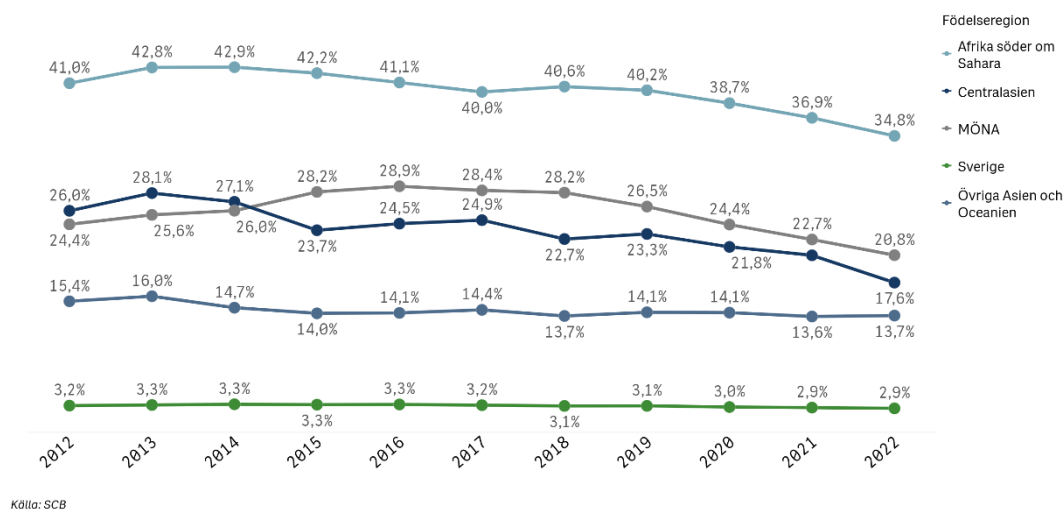

Figur 21 Fördelningen av trångbodda personer efter födelseregion i Örebro län 2022. Källa: SCB

Trångboddheten bland personer födda i bland andra Afrika söder om Sahara ligger ganska högst jämfört med övriga födelseregioner. Trångboddheten för personer som är födda i Centralasien och MÖNA ligger också högt jämfört med

trångboddheten för personer födda i Sverige även om trångboddheten har minskat något i de senaste åren under mätperioden 2012 – 2022, Figur 22.

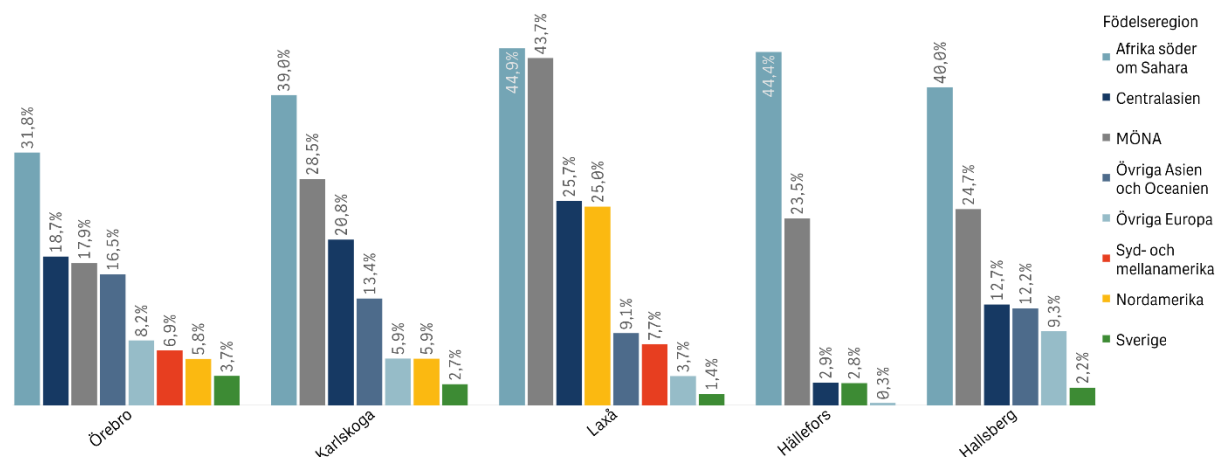
Trångboddhetsnorm 2 (%) 2012 - 2022 - Örebro län

Figur 22 Trångboddhet enligt norm 2 efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

Andelen som lever trångbodda efter födelseregion varierar lite mellan kommunerna i länet. Figur 23 visar de fem kommunerna med högst andel personer som lever i trångboddhet enligt norm 2 rangordnat från högst till lägst. Det finns dock vissa skillnader när det gäller vilka födelseregioner som står för den högsta andelen i respektive kommun.

Trångboddhetsnorm 2 (%) 2022 - Örebro län

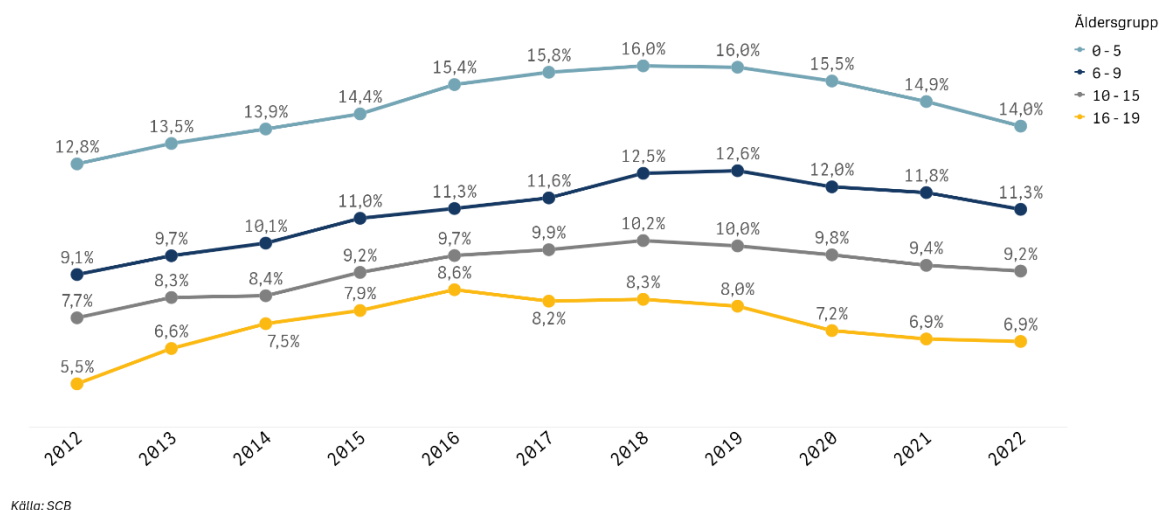

Figur 23 De största kommunerna med högst andel personer som lever i trångboddhet efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

När det gäller trångboddhet för barn bor det nästan 11 procent av barnen 0 – 19 år trångt i länet. Det är främst barn i åldersgrupper 0 – 5 och 6 – 9 som har den högsta andelen trångboddhet bland barn. Generellt har andelen barn som lever i

trångboddhet ökat sedan 2012 även om den har minskat något de senaste fyra åren under mätperioden 2012 - 2022, Figur 24.

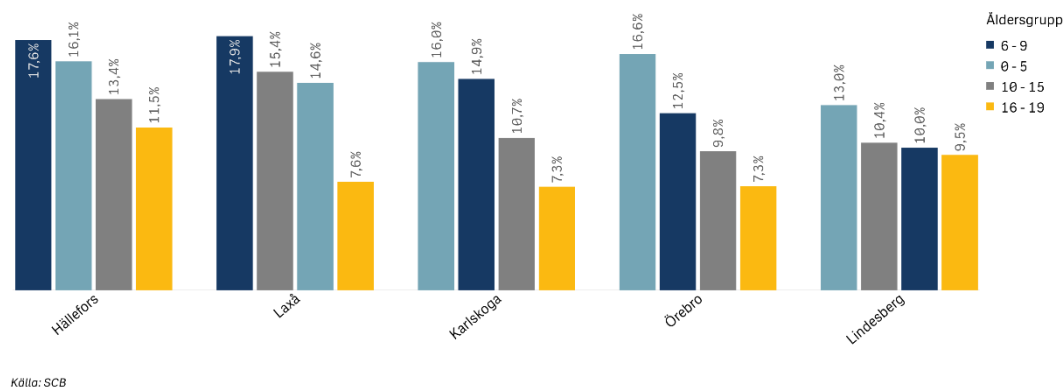
Trångboddhetsnorm 2 (%) 2012 - 2022 - Örebro län

Figur 24 Trångboddhet enligt norm 2 för barn i Örebro län, Källa: SCB

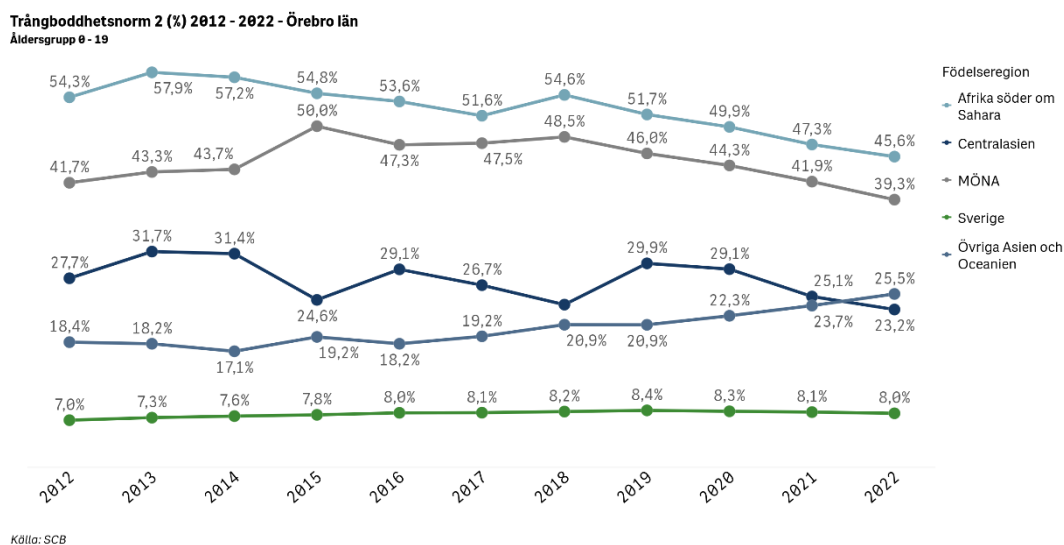
Trångboddheten för barn i Örebro län varierar mellan kommuner. Figur 25 visar kommunerna och åldersgrupperna i respektive kommun rangordnat från högst till lägst.

Trångboddhetsnorm 2 (%) 2022 - Örebro län

Figur 25 De fem kommuner med högst andel trångbodda enligt norm 2 för barn i Örebro län

Trångboddheten för barn i Örebro län varierar bland födelseregion. För barn födda i Afrika söder om Sahara har trångboddheten legat på en nivå mellan nästan 46 procent och som högst nästan 54 procent under mätperioden 2012 – 2022. Barn bland övriga födelseregioner har också bott trångt jämfört med barn födda i Sverige, Figur 26.

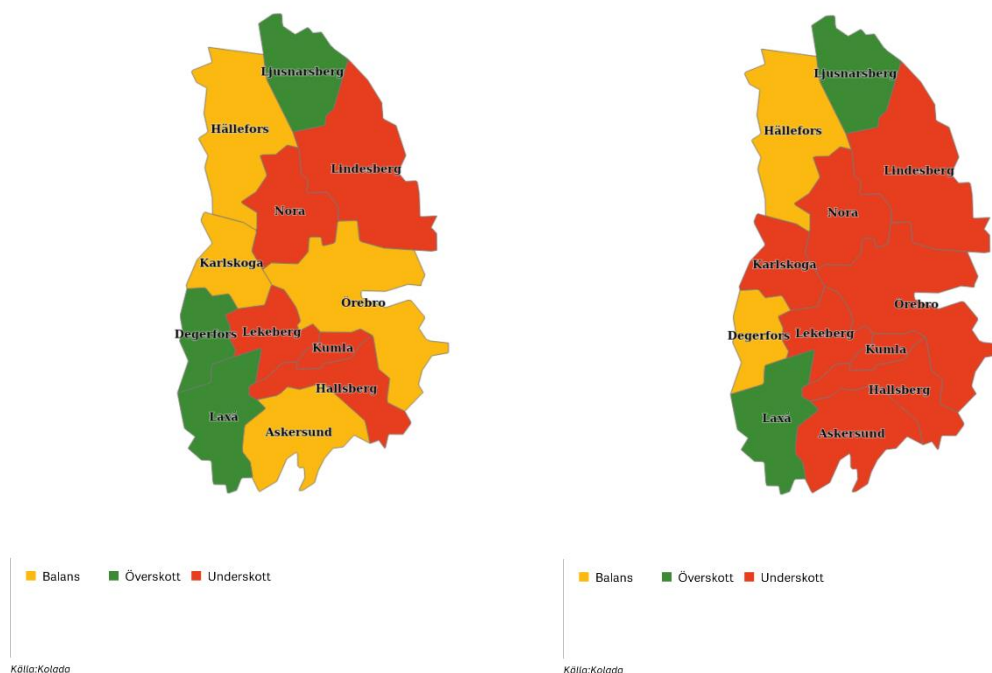
Figur 26 Trångboddhet enligt norm 2 för barn efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

4.1.6 Bostadsmarknadsläge

Här utgår vi från kommunernas bedömning av bostadsmarknadsläget i kommunen som helhet. Underskott på bostäder innebär inte alltid att det finns bostadssociala problem såsom trångboddhet eller omfattande andrahandsuthyrning som utbrett fenomen. Underskott på bostäder kan innebära att det i kommunen finns en dynamisk ekonomi, där ökade inkomster leder till en ökad efterfrågan på bostäder. Att en kommun uppger underskott på bostäder innebär i många fall att det är svårt att flytta till, eller inom kommunen. Överskott på bostäder innebär att det finns fler lediga bostäder, eller bostäder till salu, än vad som efterfrågas. Att det finns outhyrda lägenheter i något enstaka bostadsområde behöver inte innebära att den lokala bostadsmarknaden präglas av ett överskott. Ett överskott på bostäder behöver inte heller innebära att det finns lämpliga bostäder i förhållande till hur efterfrågan och/eller behovet ser ut i kommunen.³³

Figur 27 nedan visar utvecklingen av bostadsmarknadsläget i Örebro läns kommuner. Figuren visar ett tydligt försämrat läge i majoriteten av kommunerna i länet år 2022 jämfört med år 2013.

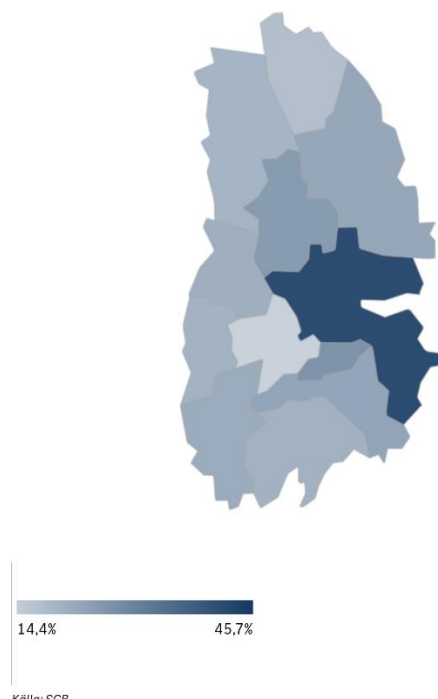
³³ Kolada

Figur 27 Bostadsmarknadsläge i Örebro län 2013 och 2022. Källa: Kolada

I Örebro län finns det cirka 307 000 invånare år 2022. Andelen invånare som bor i hyresrätt varierar mellan länets kommuner från 14,4 procent i Lekeberg till nästan 46 procent i Örebro, Figur 28. Andelen som bor i hyresrätt i hela länet ligger på cirka 35 procent och motsvarande för riket ligger på cirka 30 procent.

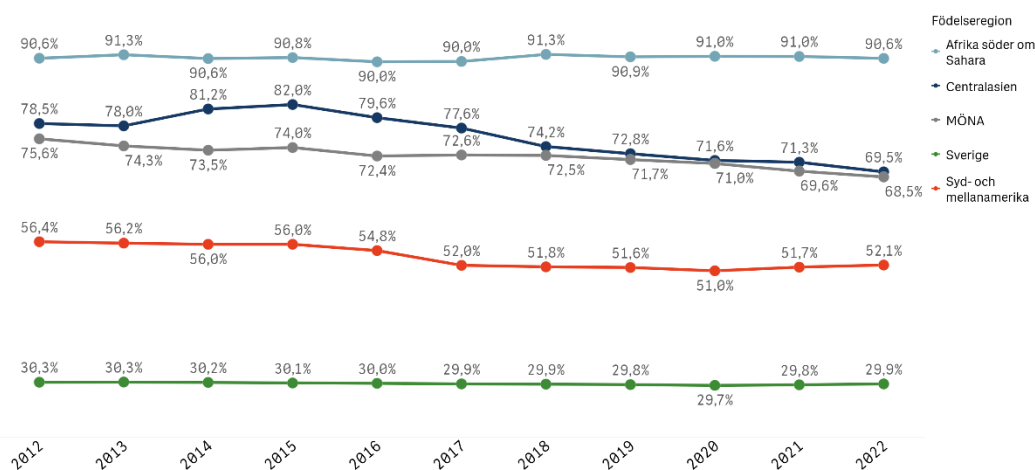
Upplåtelseform hyresrätt (%) 2022

Figur 28 Andelen invånare som bor i hyresrätt 2022

Det finns stora variationer bland befolkningen när det gäller boendeform hyresrätt. Variationen är märkbar när man tittar närmare på fördelsregioner. Majoriteteten av befolkningen som har födelsregion Afrika söder om Sahara, Centralasien och MÖNA bor i hyresrätt. Utvecklingen över tid har i stort sett varit stabil för samtliga födelsregioner förutom andelen individer med födelsregioner Centralasien och MÖNA, Figur 29.

Upplåtelseform hyresrätt (%) 2012 - 2022 - Örebro län

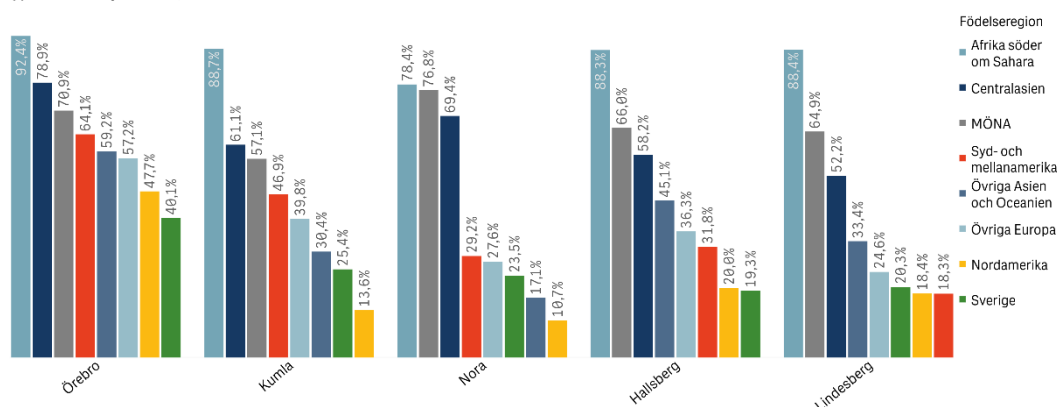

Källa: SCB

Figur 29 Upplåtelseform hyresrätt i Örebro län efter födelsregion. Källa: SCB

Fördelningen mellan olika födelsregioner per kommun ser nästan likadan ut i de fem kommuner med högst andel invånare som bor i hyresrätt. Figur 30 visar rangordningen av kommunerna från högst till lägst efter andel invånare som har upplåtelseform hyresrätt.

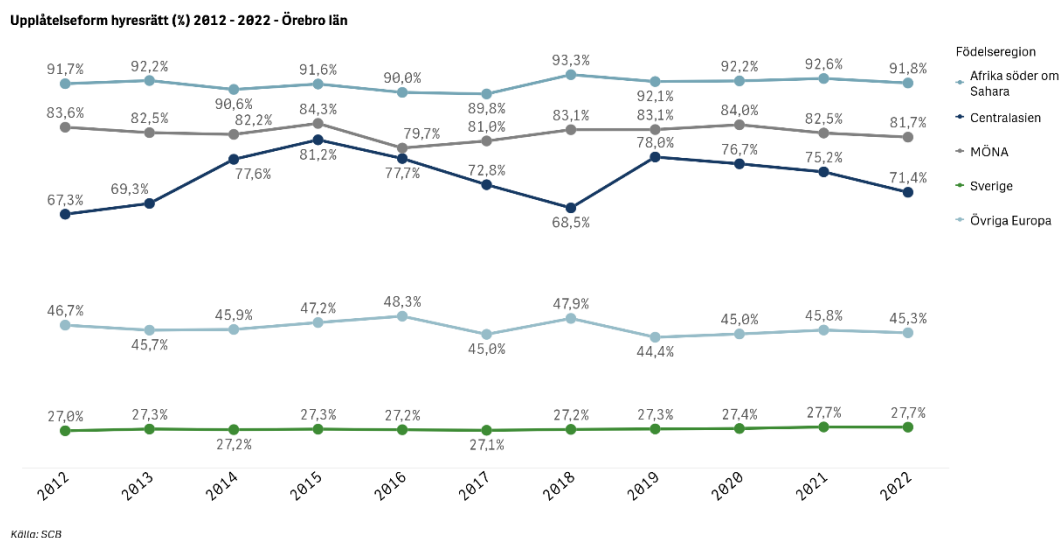
Upplåtelseform hyresrätt (%) 2022 - Örebro län

Figur 30 De fem kommuner med högst andel som bor i hyresrätt efter födelsregion i Örebro län. Källa: SCB

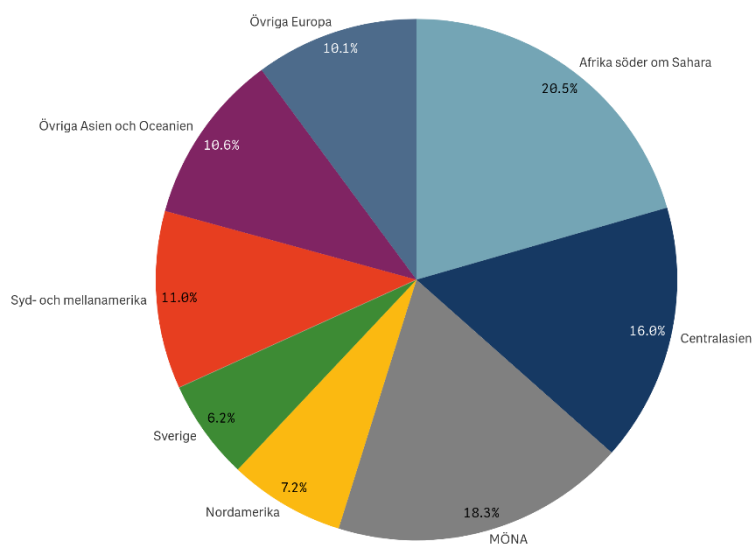
När det gäller barn 0 – 19 bor 32 procent av denna population i hyresrätt. De första tre födelsregioner, det vill säga Afrika söder om Sahara, MÖNA och Centralasien har högre andel som bor i hyresrätt än de som är födda i Sverige. Andelen som bor i hyresrätt för samtliga födelsregioner har i princip varit

konstant över mätperioden, förutom födelseregionen Centralasien som har ökat de senaste fyra åren efter att andelen har minskat i 2017 och 2018, Figur 31.

Figur 31 Upplåtelseform hyresrätt för barn 0 – 19 år efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

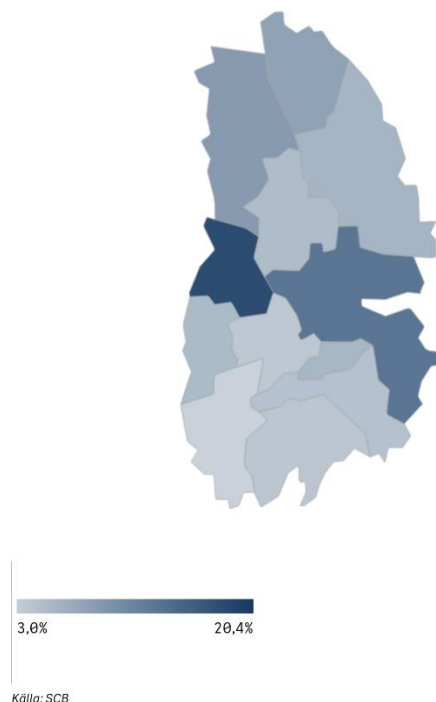
Fördelningen mellan födelseregioner gällande barn 0 – 19 år som bor i hyresrätt år 2022 visas i Figur 32. Barn födda i Afrika söder om Sahara, Centralasien och MÖNA utgör den största andelen barn som bor i hyresrätt.

Figur 32 Fördelningen av barn 0 – 19 år som har upplåtelseform hyresrätt i Örebro län efter födelseregion. Källa: SCB

Andelen invånare som bor i bostadsrätt varierar mellan länets kommuner från 3 procent i Laxå till drygt 20 procent i Karlskoga, Figur 33. Andelen som bor i bostadsrätt i hela länet ligger på 12 procent och motsvarande för riket ligger på cirka 20 procent.

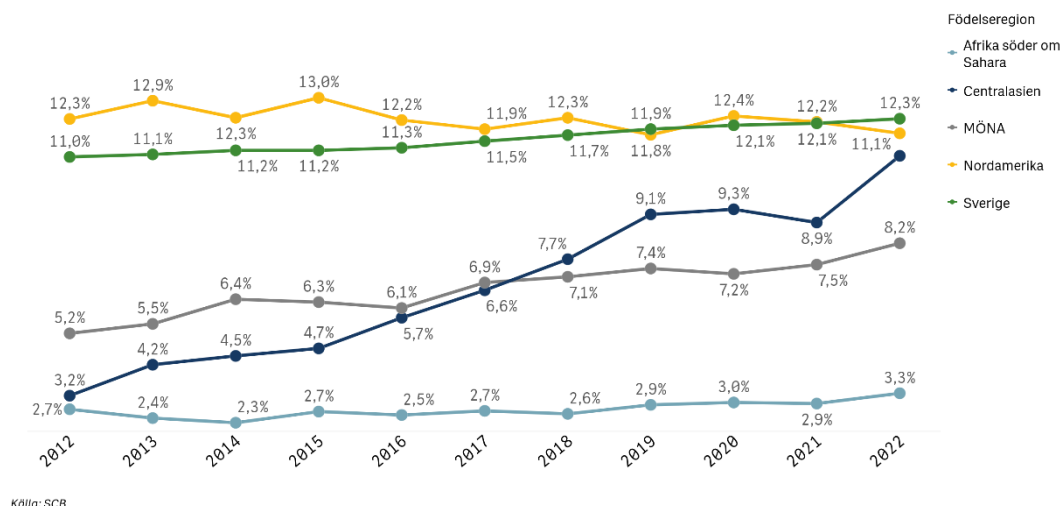
Upplåtelseform bostadsrätt (%) 2022

Figur 33 Andelen invånare som bor i bostadsrätt i Örebro län 2022

Det finns stora variationer bland befolkningen när det gäller boendeform bostadsrätt. Befolkningen som har födelsregion Nordamerika och Sverige tenderar att bo i bostadsrätt i högre utsträckning än övriga födelseregioner. Till exempel bor endast 3,3 procent och 8,2 procent av befolkningen som har födelseregion Afrika söder om Sahara respektive MÖNA i en bostadsrätt år 2022, Figur 34.

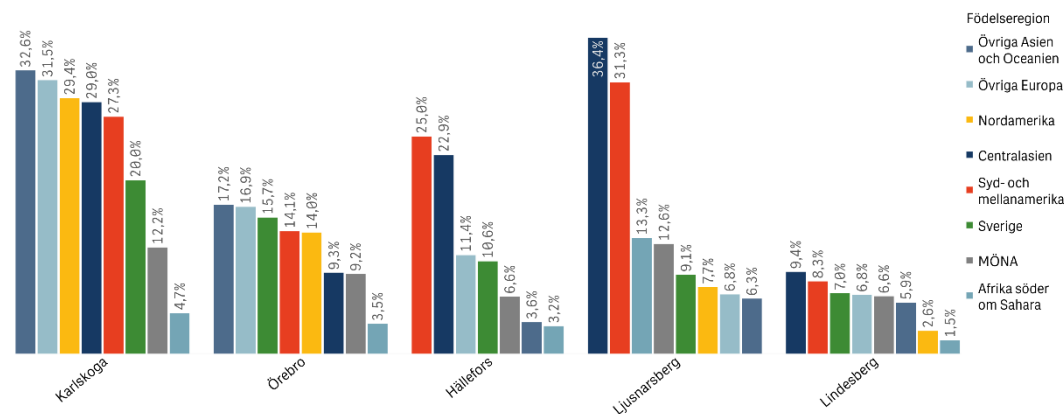
Upplåtelseform bostadsrätt (%) 2012 - 2022 - Örebro län

Figur 34 Upplåtelseform bostadsrätt efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

Fördelningen mellan olika födelseregioner per kommun ser olika ut i de fem kommuner med högst andel invånare som bor i bostadsrätt. Figur 35 visar rangordningen av kommunerna från högst till lägst efter andel invånare som bor i upplåtelseform bostadsrätt.

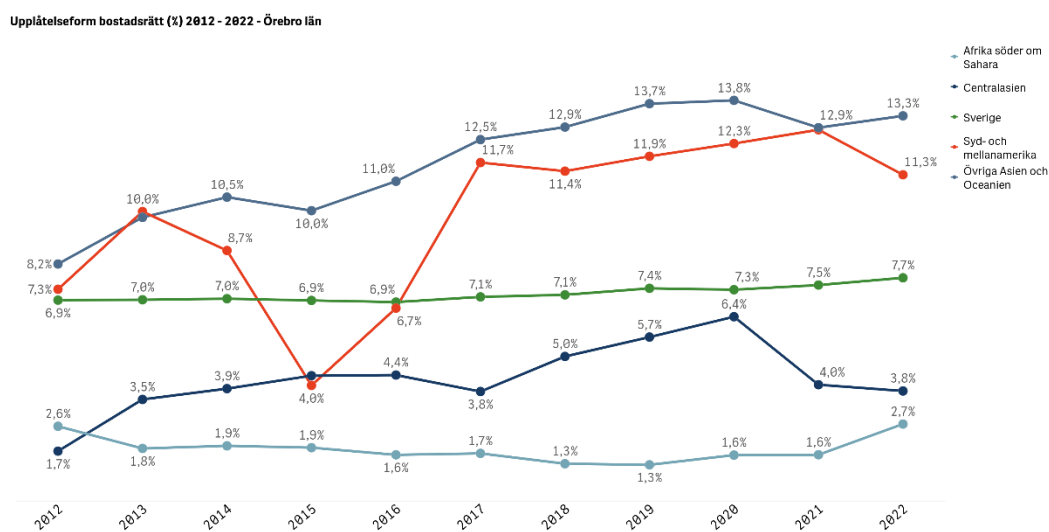
Upplåtelseform bostadsrätt (%) 2022 - Örebro län

Figur 35 De fem kommunerna med högst andel som bor i bostadsrätt efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

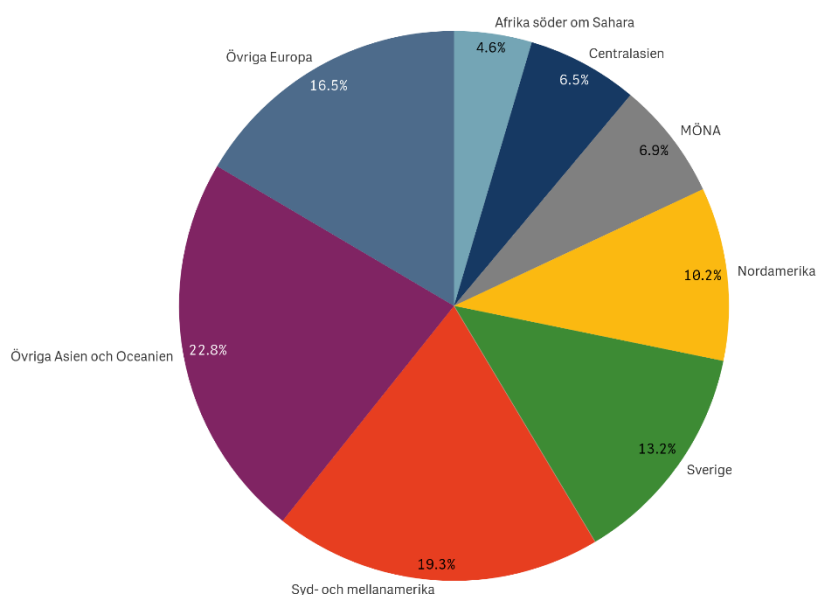
När det gäller barn 0 – 19 bor 7,5 procent av denna population i bostadsrätt. De tre födelseregionerna som har lägsta andel som bor i bostadsrätt är Afrika söder om Sahara, MÖNA och Centralasien. Andelen av den populationen som bor i bostadsrätt för samtliga födelseregioner har i princip varit konstant under

mätperioden 2012 – 2022, utom populationen med födelseregionen Centralasien som har ökat något de senaste fyra åren, Figur 36.

Figur 36 Upplåtelseform bostadsrätt för barn 0 – 19 år efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

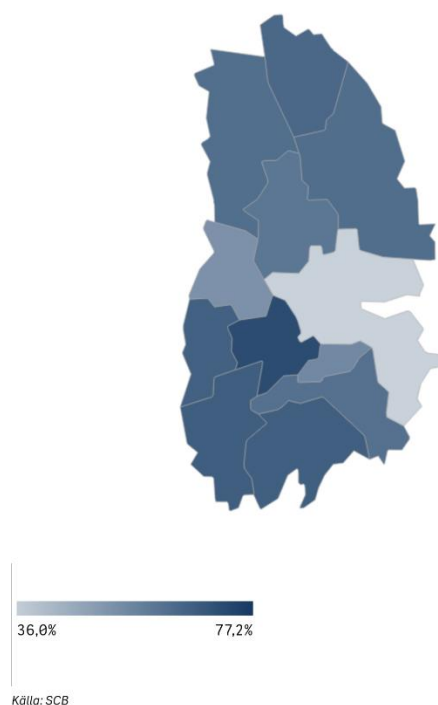
Fördelningen mellan födelseregioner gällande barn 0 – 19 år som bor i bostadsrätt år 2022 är enligt Figur 37. Barn födda i Övriga Asien och Oceanien samt Syd- och Mellanamerika utgör den största andelen barn som bor i en bostadsrätt.

Figur 37 Fördelningen av barn 0 – 19 år som har upplåtelseform bostadsrätt i Örebro län efter födelseregion. Källa: SCB

Andelen invånare som har upplåtelseform äganderätt varierar mellan länets kommuner; från 36 procent i Örebro till drygt 77 procent i Lekeberg, se Figur 38. Andelen som bor i äganderätt i hela länet ligger på cirka 50 procent medan motsvarande andel för rikt ligger på nästan 48 procent.

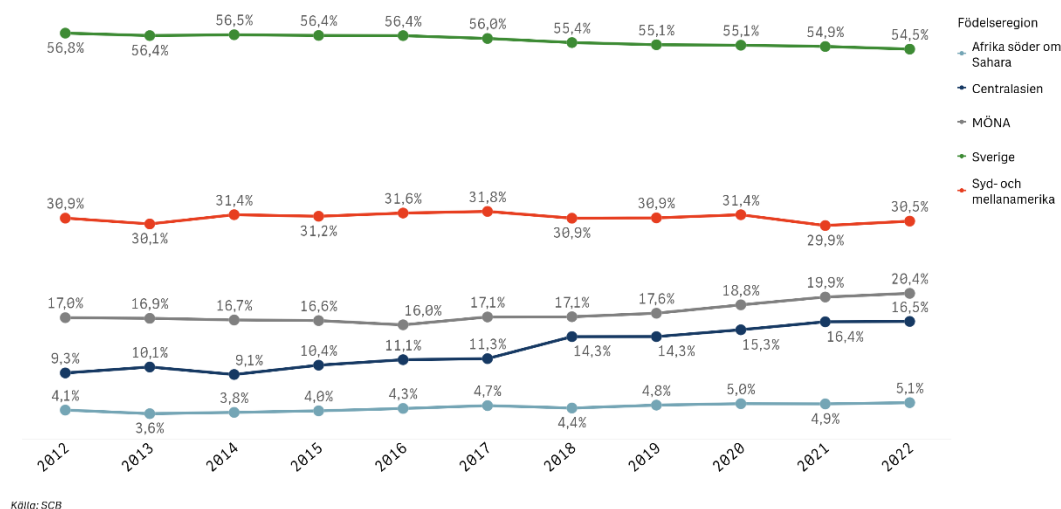
Upplåtelseform äganderätt (%) 2022

Figur 38 Andelen invånare som bor i äganderätt 2022

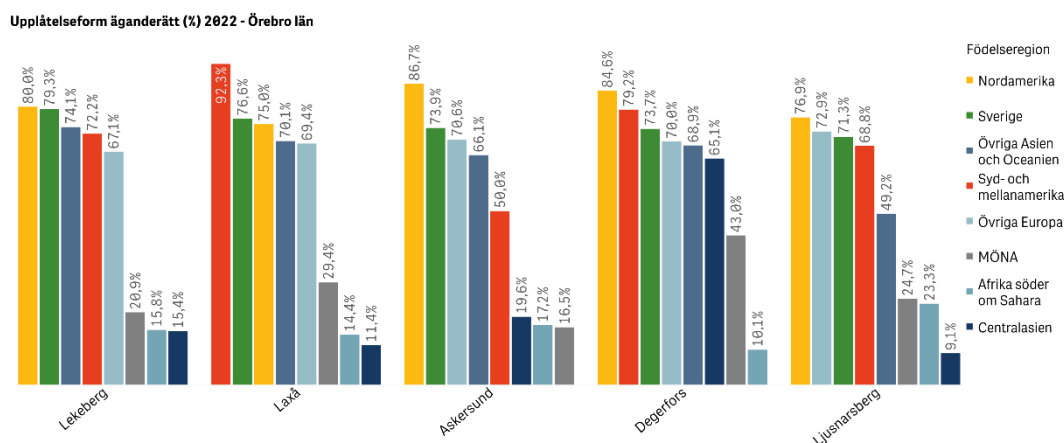
Det finns stora variationer i befolkningen när det gäller boendeform äganderätt. Mer än hälften av befolkningen som har födelseregion Sverige bor i en ägandesrätt. Andelen är lägre när det gäller övriga födelseregioner. Trenden över tid har i princip varit konstant för samtliga födelseregioner, förutom befolkningen med födelseregion MÖNA och Centralasien, Figur 39.

Upplåtelseform äganderätt (%) 2012 - 2022 - Örebro län

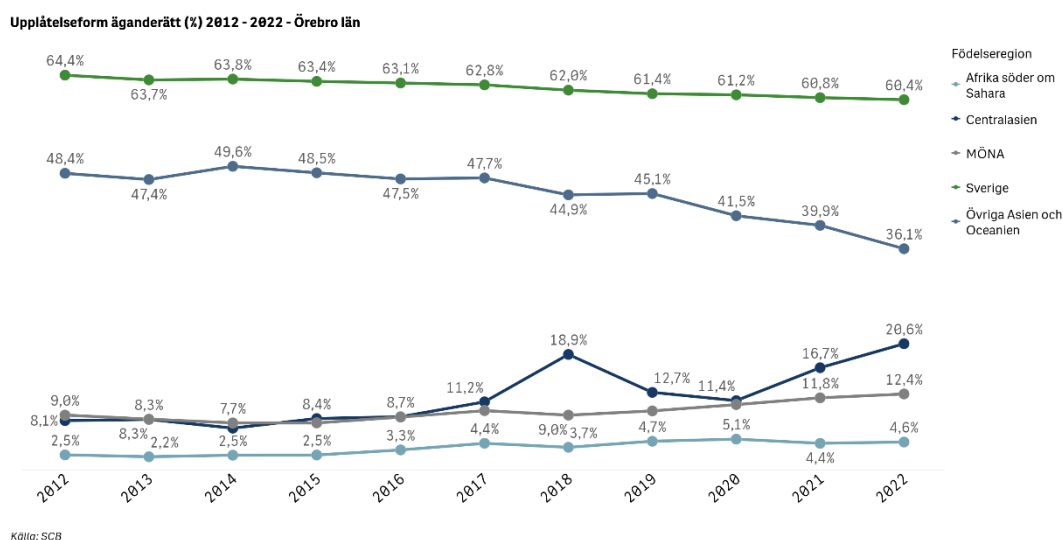
Figur 39 Upplåtelseform äganderätt efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

Fördelningen mellan olika födelseregioner per kommun ser olika ut i de fem kommunerna med högst andel invånare som bor i upplåtelseform äganderätt. Figur 40 visar rangordningen av kommunerna från högst till lägst efter andel invånare som har upplåtelseform äganderätt.

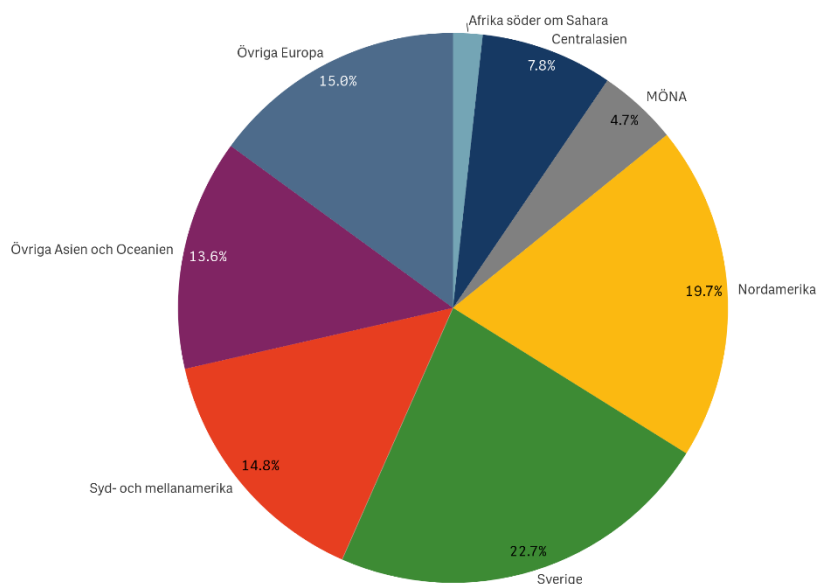
Figur 40 De fem kommuner med högsta andel som bor i äganderätt efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

När det gäller barn 0 – 19 bor nästan 56 procent av denna population i äganderätt. De tre födelseregioner som har lägst andel som bor i äganderätt är Afrika söder om Sahara, MÖNA och Centralasien. Samtliga har en betydligt lägre andel än de som är födda i Sverige. Andelen av den populationen som bor i äganderätt för samtliga födelseregioner har i princip varit konstant över mätperioden, förutom födelseregionen Centralasien som andelen har ökat de senaste åren, Figur 41.

Figur 41 Upplåtelseform äganderätt för barn 0 – 19 år efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

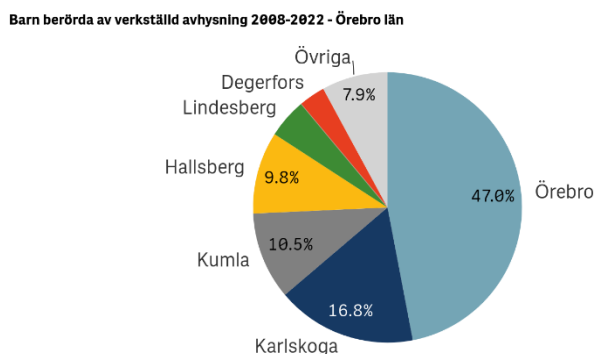
Fördelningen mellan födelseregioner gällande barn 0 – 19 år som bor i äganderätt år 2022 är enligt Figur 42. Barn födda i Sverige och Nordamerika utgör den största andelen barn som bor i äganderätt.

Figur 42 Fördelningen av barn 0 – 19 år som har upplåtelseform äganderätt efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

4.1.7 Avhysningar som berör barn

När det gäller verkställda avhysningar som berör barn mellan perioden 2008 – 2022 i länet står Örebro för den högsta andelen avhysningar som berör barn med 47 procent följt av Karlskoga och Kumla. Den lägsta andelen verkställda avhysningar hittas i Laxå med 0,6 procent, Figur 43.

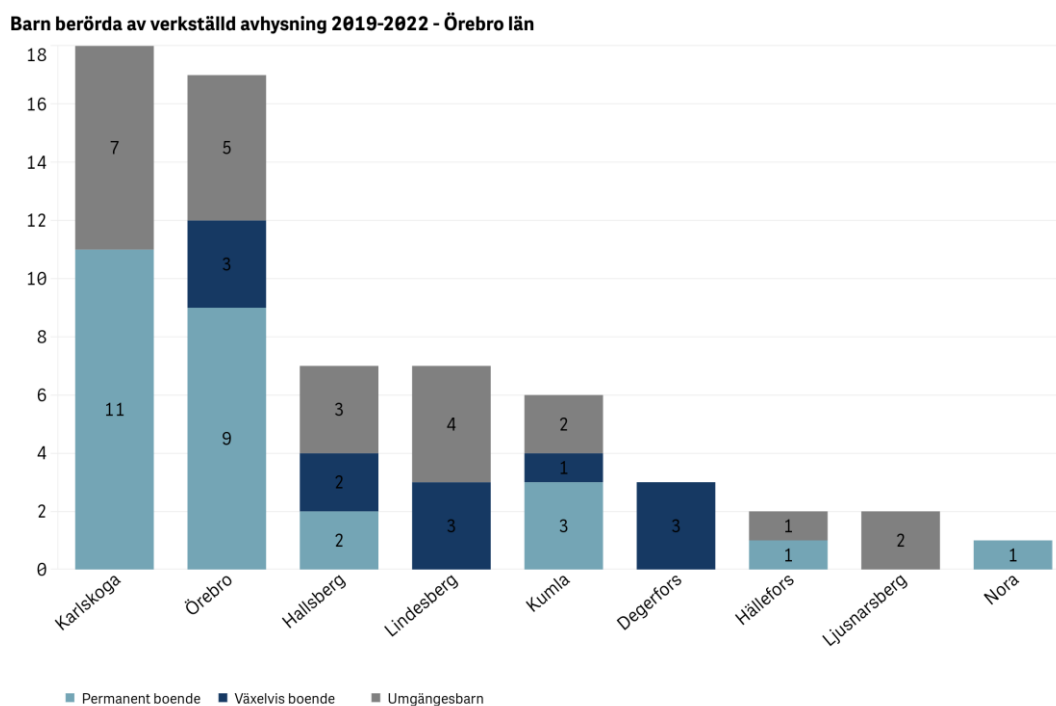

Källa: Kronofogden

Figur 43 Fördelningen mellan länets kommuner avseende verkställda avhysningar som berör barn. Källa: Kronofogden

Antal berörda barn av verkställda avhysningar efter boendeform under perioden 2019 - 2022 ser ut att variera inom respektive kommun. Majoritet av berörda barn av verkställda avhysningar hade en permanent boende i alla kommuner utom

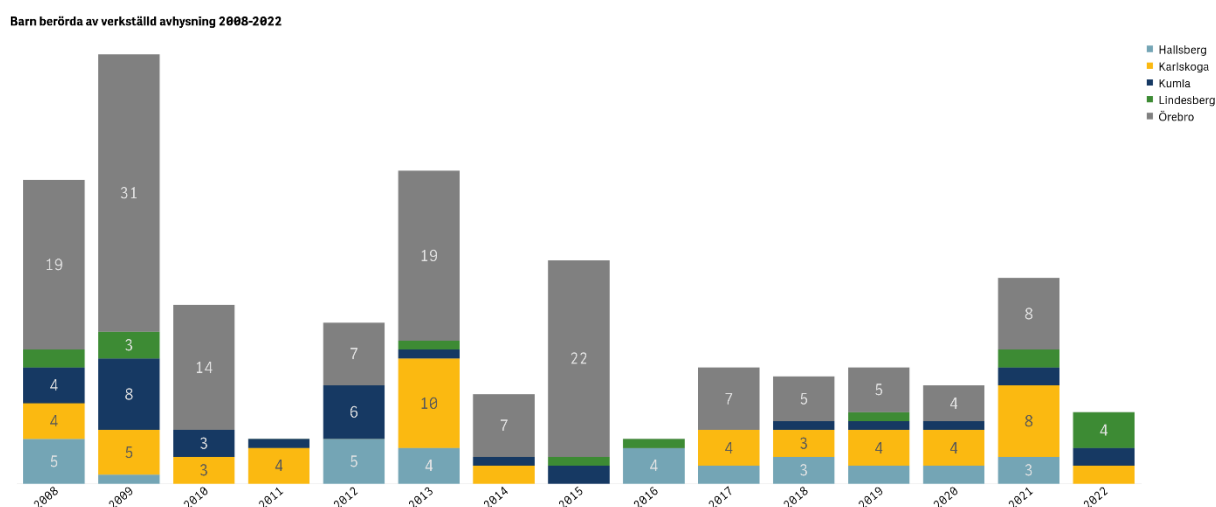
Degerfors och Ljusnarsberg. I Degerfors var det växelvis boende medan i Ljusnarsberg handlade det om umgängesbarn, Figur 44.

Källa: Kronofogden

Figur 44 Verkställda avhysningar som berör barn efter boendeform, Källa: Kronofogden

Antalet verkställda avhysningar som berör barn varierar mellan kommunerna i länet under mätperioden 2008 – 2022. Det högsta antalet avhysningar skedde i Örebro år 2009, Figur 45.

Figur 45 Verkställda avhysningar som berör barn under 2008 - 2022, Källa: Kronofogden

5. Rätten till arbete

Rätten till arbete finns formulerad i ett flertal konventioner samt utgör Mål 8 i Agenda 2030.³⁴ Rätten till frihet från diskriminering är, som sig bör, central både för tillträde till arbetsmarknaden och för att verka på arbetsmarknaden. I konventionen för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter fastläs rätten i följande formulering: *”Konventionsstaterna erkänner rätten till arbete, som omfattar rätten för var och en att kunna förtjäna sitt uppehälle genom fritt valt eller antaget arbete, och åtar sig att vidta lämpliga åtgärder för att trygga denna rätt”*.³⁵

Precis som med de mänskliga rättigheterna i stort så är de odelbara, människor som arbetar har generellt högre levnadsstandard än de som inte arbetar, även om det inom spannet arbetande finns betydande skillnader i löner som i sin tur påverkar levnadsstandarden.

Liksom för föregående rättighet (rätten till tillfredsställande levnadsstandard) handlar oron som framfördes av Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter 2016 om olika gruppers tillgång till arbetsmarknaden. Trots insatser för att minska arbetslösheten anses den fortfarande hög bland unga, personer med funktionsnedsättning, romer och personer som hör till etniska minoriteter. Sverige rekommenderas att följa upp åtgärder som gjorts, utreda grundorsaker till förekomst av diskriminering samt anta riktade åtgärder såsom ekonomiska incitament för arbetsgivare.³⁶ Vidare är det fortsatta lönegapet mellan kvinnor och män skäl för oro.³⁷

³⁴ Se exempelvis CERD (1969), CRPD (2006)

³⁵ ICESCR 1966 Art. 6:1

³⁶ Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter 2016: 22, 23,

³⁷ Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter 2016: 25

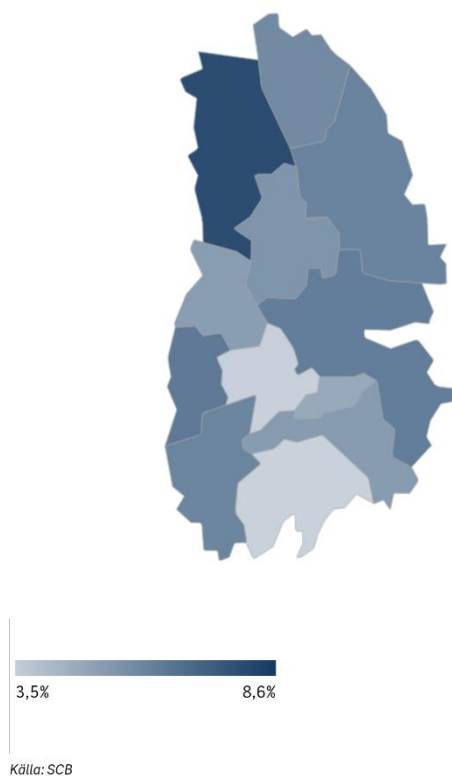
5.1 Presentation av statistik

5.1.1 Öppet arbetslösa³⁸

Öppet arbetslösa eller personer i åtgärd/program i Örebro län för personer i åldern 20 – 64 år varierar mellan länets kommuner. Den lägsta andelen öppet arbetslösa eller i åtgärd/program hittas i Askersund med 3,5 procent och den högsta andelen är i Hällefors med 8,6 procent för år 2021, Figur 46.

Andelen öppet arbetslösa eller personer i åtgärd/program i hela länet ligger på 6,2 procent och motsvarande för riket ligger på 5,9 procent.

Öppet arbetslösa eller i åtgärd/program 20-64 år (%) 2021

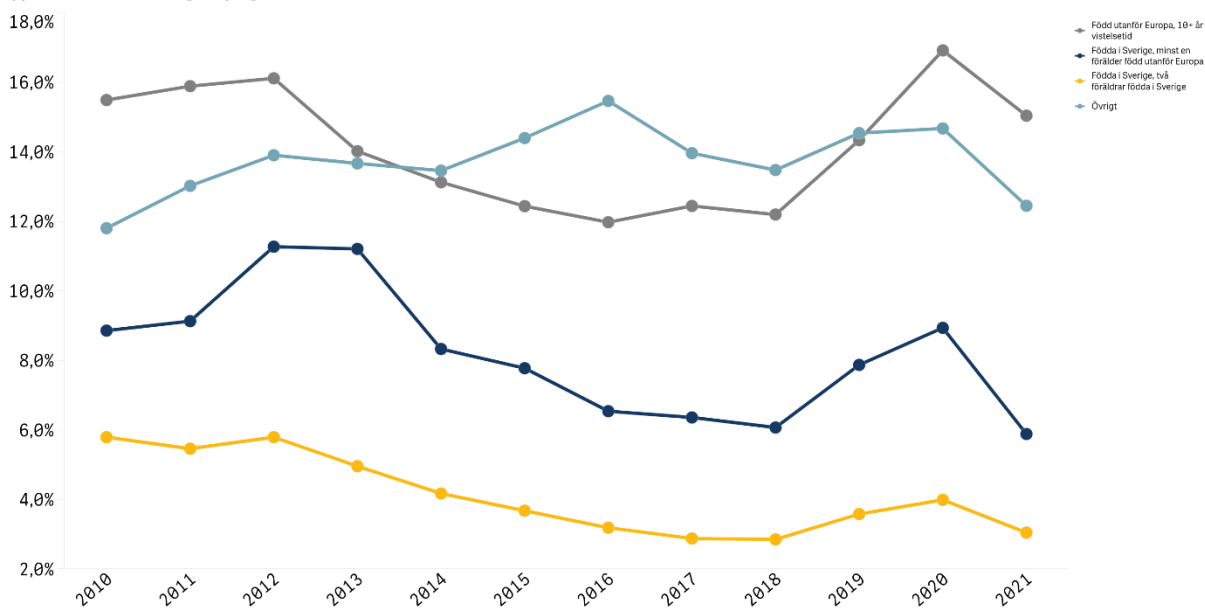
Figur 46 Öppet arbetslösa eller personer i åtgärd/program i Örebro län 2021. Källa: SCB

När det gäller arbetslösa eller personer i åtgärd/program i åldern 20 – 64 år i Örebro län och som är födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige är andelen relativt låg jämfört med övriga grupper. För andelen individer födda utanför Europa med mer än 10 år vistelsetid i Sverige och för individer i gruppen Övrigt³⁹ har arbetslösheten historiskt sett varit hög. Detta i jämförelse med individer födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige eller individer födda i Sverige med minst en förälder född utanför Europa, Figur 47.

³⁸ Avser öppet arbetslösa samt personer i program med aktivitetsstöd

³⁹ Gruppen Övrigt avser alla individer utöver Födda utanför Europa med 10 + år vistelsetid, Födda i Sverige med minst en förälder född utanför Europa samt Födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige

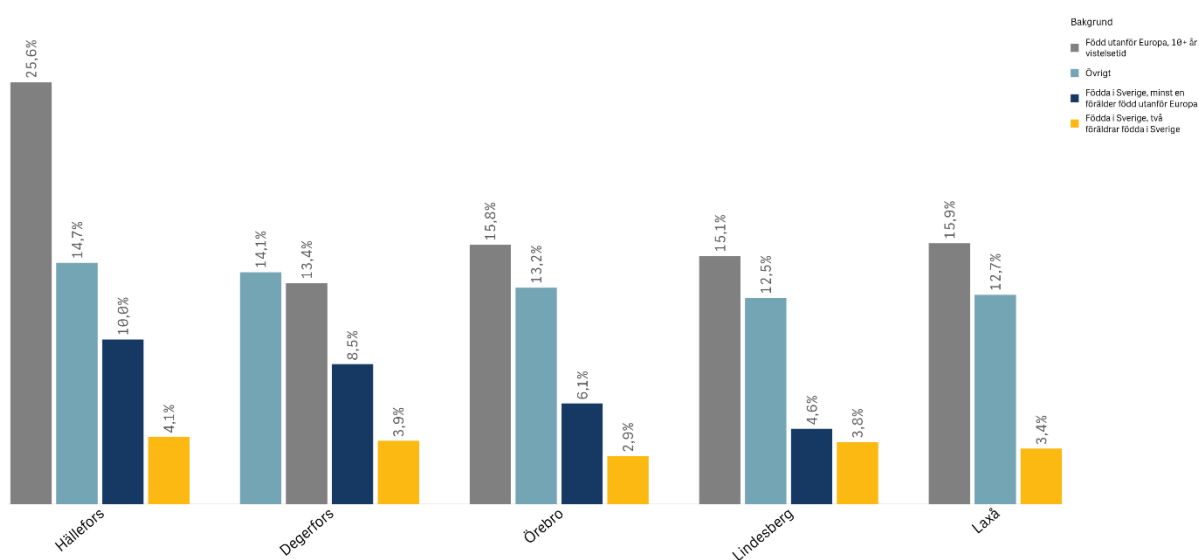
Öppet arbetslösa eller i åtgärd/program 20-64 år (%) 2010 - 2021 - Örebro län

Figur 47 Öppet arbetslösa eller i åtgärd/program i Örebro län efter bakgrund. Källa: SCB

Fördelningen mellan bakgrund per kommun ser olika ut i de fem kommunerna med högst andel öppet arbetslösa eller personer i åtgärd/program. Figur 48 visar rangordningen av kommunerna från högst till lägst efter andel öppet arbetslösa eller personer i åtgärd/program.

Öppet arbetslösa eller i åtgärd/program 20-64 år (%) 2021 - Örebro län

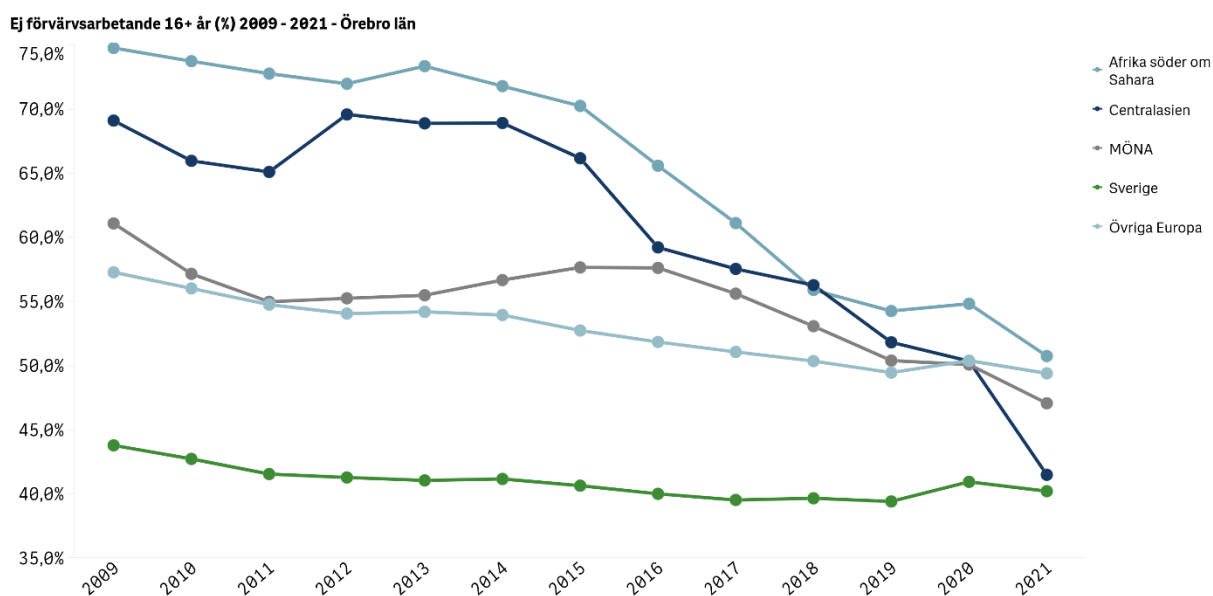
Källa: SCB

Figur 48 De fem kommuner med högst andel öppet arbetslösa eller i personer åtgärd/program efter bakgrund i Örebro län. Källa: SCB

5.1.2 Ej Förvärvsarbetande

Enligt Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) utgörs Ej förvärvsarbetande av personer som inte har klassats som förvärvsarbetande vid SCB:s avgränsning av förvärvsarbete. Barn under 16 år är enligt RAMS:s definition ej förvärvsarbetande.⁴⁰

Andelen ej förvärvsarbetande i Örebro län ligger på drygt 41 procent. När det gäller andelen ej förvärvsarbetande efter födelseregion har situationen förbättrats för de flesta födelseregioner under mätperioden 2009 – 2021. För födelseregioner Sverige och Övriga Europa är andelen nästan oförändrad, Figur 49.

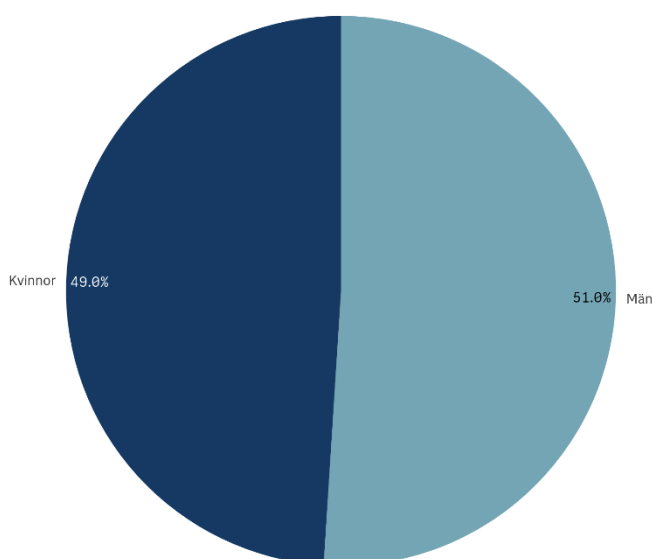

Figur 49 Ej förvärvsarbetande 16+ efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

⁴⁰ [Definitioner för färdiga tabellpaket \(scb.se\)](https://scb.se/definitioner-for-fardiga-tabellpaket)

5.1.3 Ej förvärvsarbetande med eftergymnasial utbildning

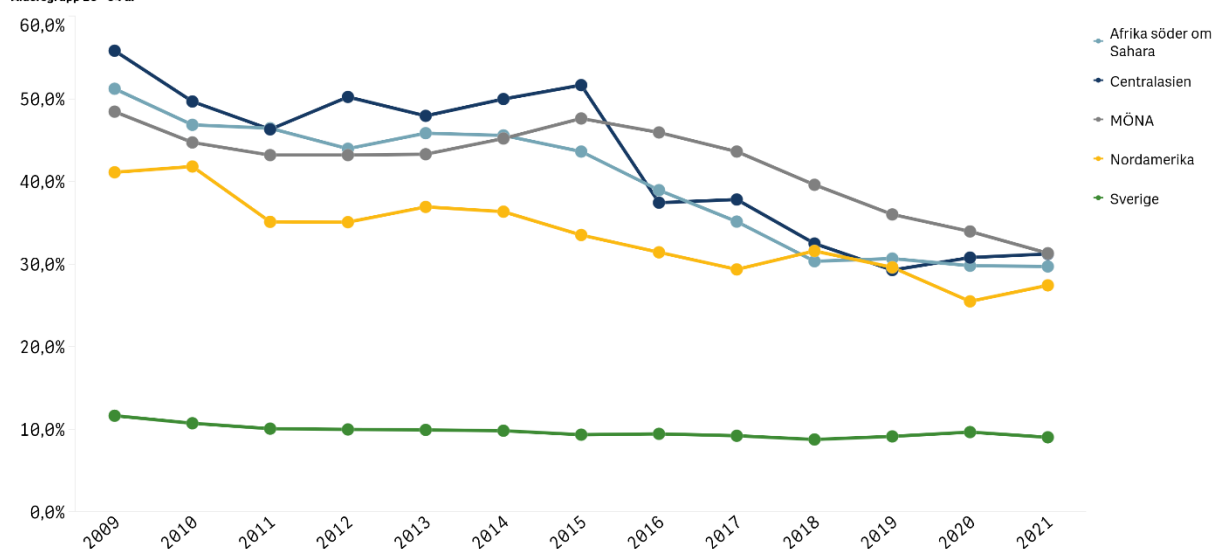
Andelen ej förvärvsarbetande i åldern 25 – 64 med eftergymnasial utbildning i Örebro län ligger på cirka 12 procent. Fördelningen mellan män och kvinnor i Örebro län när det gäller ej förvärvsarbetande med eftergymnasial utbildning i åldern 25 – 64 år är nästan lika fördelad, Figur 50.

Figur 50 Ej förvärvsarbetande med eftergymnasial utbildning 25 - 64 år efter kön i Örebro län. Källa: SCB

När det gäller andelen ej förvärvsarbetande i åldern 25 – 64 med eftergymnasial utbildning ser det ut att ha minskat under mätperioden 2009 – 2021 för samtliga födelseregioner utöver födelseregion Sverige. Till exempel har andelen ej förvärvsarbetande med eftergymnasial utbildning som har födelseregion Centralasien minskat från nästan 56 procent till cirka 31 procent, Figur 51.

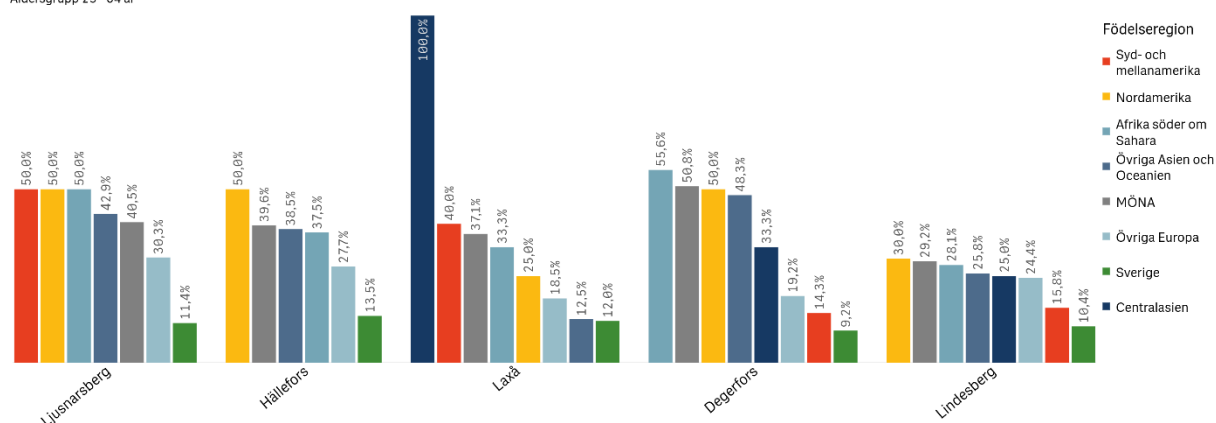
Ej förvärvsarbetande 25+ år med eftergymnasial utbildning (%) 2009 - 2021 - Örebro län
Åldersgrupp 25 - 64 år

Figur 51 Ej förvärvsarbetande med eftergymnasial utbildning 25 - 64 år län efter födelseregion i Örebro. Källa: SCB

När det gäller fördelningen efter födelseregion per kommun år 2021 ser det olika ut i de fem kommunerna med högst andel ej förvärvsarbetande med eftergymnasial utbildning i Örebro län. Figur 52 visar rangordningen av kommunerna från högst till lägst efter andel ej förvärvsarbetande med eftergymnasial utbildning.

Ej förvärvsarbetande 25+ år med eftergymnasial utbildning (%) 2021 - Örebro län
Åldersgrupp 25 - 64 år

Figur 52 De fem kommunerna med högst andel ej förvärvsarbetande med eftergymnasial utbildning 25 - 64 år efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

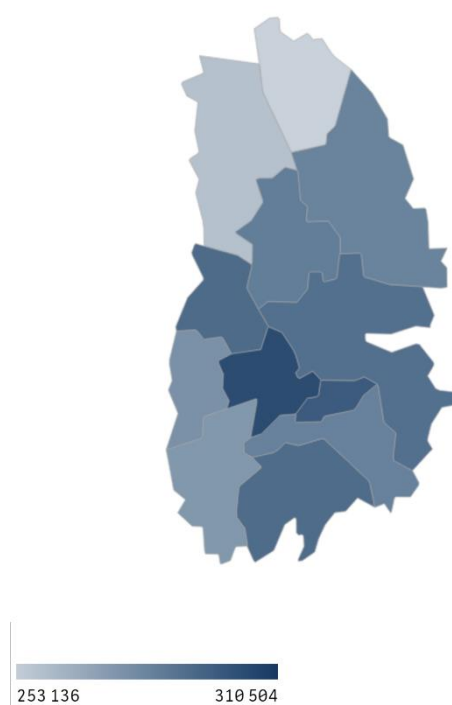
5.1.4 Sammanräknad förvärvsinkomst

Sammanräknad förvärvsinkomst är summan av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. Inkomsterna inkluderar även andra skattepliktiga inkomster såsom sjukpenning, föräldrapenning, a-kassa och pension. Kapitalinkomster ingår inte⁴¹.

⁴¹ [Inkomster för personer i Sverige \(scb.se\)](https://scb.se/inomstat)

Medianen av sammanräknad förvärvsinkomst varierar mellan länets kommuner. År 2020 hittas den högsta sammanräknad förvärvsinkomst i Lekeberg och den lägsta i Ljusnarsberg med drygt 253 tkr. Medianen av sammanräknad förvärvsinkomst för länet för år 2020 ligger på drygt 292 tkr och för hela riket ligger på drygt 312 tkr, Figur 53.

Median av sammanräknad förvärvsinkomst, 20+ år 2020

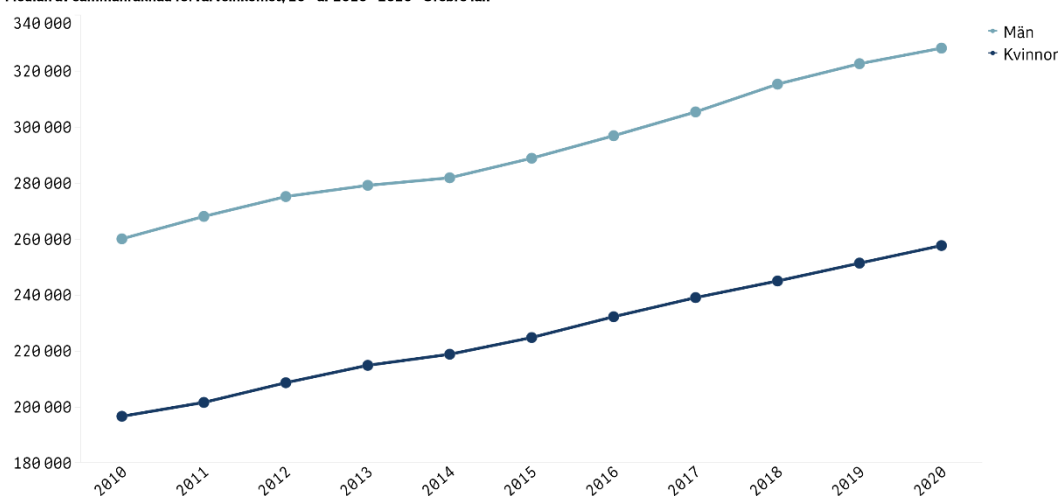

Källa: SCB

Figur 53 Median av sammanräknad förvärvsinkomst i Örebro län år 2020. Källa: SCB

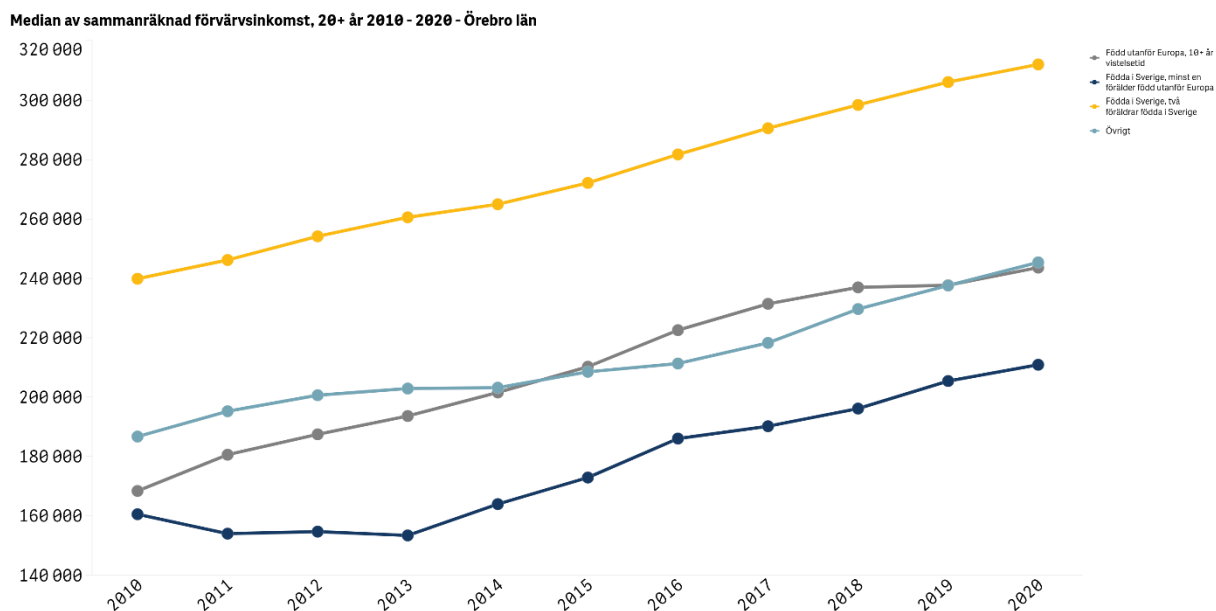
Jämförelsen av sammanräknad förvärvsinkomst mellan kön visar att kvinnor alltid har haft en lägre förvärvsinkomst än män med cirka 60 – 70 tkr i medianen under mätperioden 2010 – 2020, Figur 54.

Median av sammanräknad förvärvsinkomst, 20+ år 2010 - 2020 - Örebro län

Figur 54 Median av sammanräknad förvärvsinkomst efter kön i Örebro län. Källa: SCB

Median av sammanräknad förvärvsinkomst efter bakgrund visar att det finns stora skillnader mellan födda i Sverige som har två föräldrar födda i Sverige och övriga grupper. Gruppen födda i Sverige som har minst en förälder född utanför Europa har den lägsta median av sammanräknad förvärvsinkomst. Skillnaden i medianen av sammanräknad förvärvsinkomst mellan den senare gruppen och gruppen födda i Sverige som har två föräldrar födda i Sverige ligger på cirka 102 tkr år 2020, Figur 55.

Figur 55 Median av sammanräknad förvärvsinkomst efter bakgrund i Örebro län. Källa: SCB

6. Rätten till utbildning

Rätten till utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet som erkänns internationellt i flera konventioner, däribland Konventionen för ekonomiska och sociala rättigheter, artikel 13, Barnkonventionen artikel 28, Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning artikel 24. Men återfinns likväl i svensk lagstiftning i bland annat Regeringsformen och Skollagen. Utöver lagstiftning så återfinns även rätten till utbildning som mål nummer 4 av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Rätten till utbildning innebär att alla individer oavsett kön, etnisk bakgrund eller socioekonomisk bakgrund har rätt till tillgång till en kvalitativ och inkluderande utbildning.⁴² Rätten till utbildning erkänns som en nyckelfaktor för att förbättra människors liv och främja samhällsutveckling då den är grundläggande för att uppnå många andra mänskliga rättigheter och globala mål, såsom minskad fattigdom, ökad jämlikhet och främjande av fred och stabilitet.⁴³

FN:s barnrättskommitté har återkommande i sina granskningar gett rekommendationer till Sverige att försäkra att samtliga barn i Sverige har lika möjligheter till utbildning. Här har särskilt minoriteter, ursprungsbefolkning och barn med funktionsnedsättning lyfts fram.⁴⁴ För 2023 lyfte även barnrättskommittén att svenska staten bör skärpa åtgärda kvalitetsskillnaderna i förskolans verksamhet och den brist som finns av utbildade pedagoger.⁴⁵

⁴²Se bland annat; ICESCR 1966 Art. 13, Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, Allmänna kommentarer Nr 13, 1999 om rätten till utbildning, UNCRC, 1989 art 28, CRPD art 24, RF 2 kap 1 st, §18, SkolL kap 7 2–3 §§.

⁴³ United Nations General Assembly resolution A/Res66/137 “United Nations Declaration on Human Rights Education and Training”, 2011, Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, Allmänna kommentarer Nr 13, 1999 om rätten till utbildning, Agenda 2030 mål 4

⁴⁴ FN Kommittén för barnets rättigheter, CRC/C/SWE/CO/5, 6-7.

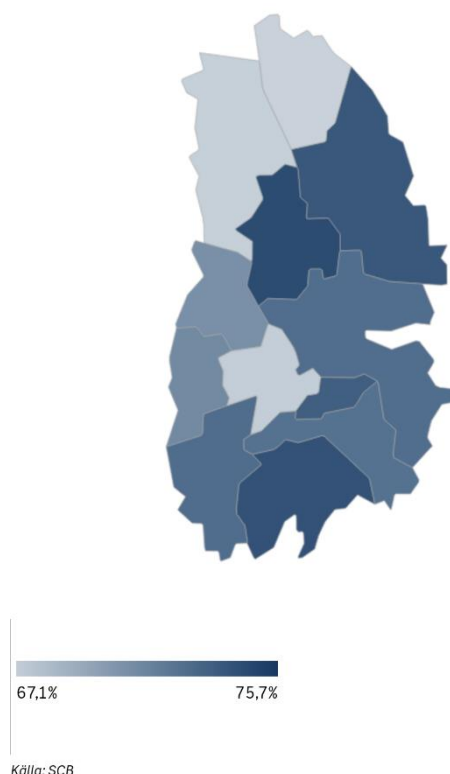
⁴⁵ FN Kommittén för barnets rättigheter, 2023 CRC/C/SWE/CO/6-7, punkt.23

6.1 Presentation av statistik

6.1.1 Förskola

Registrerade barn i förskola i åldern 0 – 5 år i Örebro län varierar mellan kommunerna. Den lägsta andelen registrerade barn i förskola hittas i Ljusnarsberg med drygt 67 procent och den högsta andelen är i Nora med nästan 76 procent för år 2022, Figur 56. Registrerade barn i förskola i hela länet ligger på 74 procent och motsvarande för riket ligger på 72 procent för år 2022.

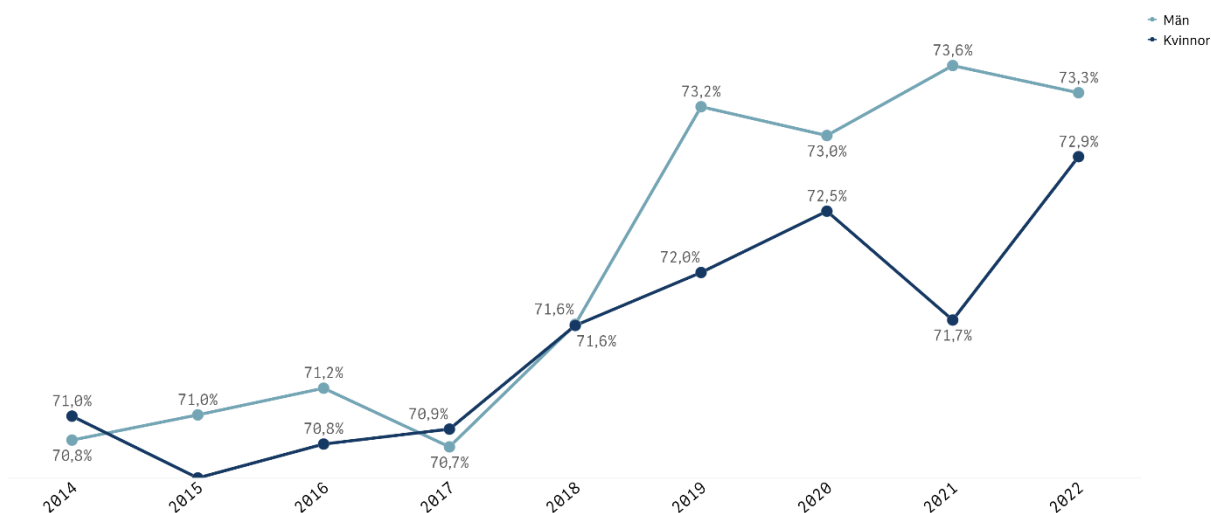
Registrerade i förskola 0-5 år (%) 2022

Figur 56 Registrerade barn i förskola 0 - 5 år i Örebro län.
Källa: SCB

När det gäller könsindelning finns det inga anmärkningsvärda skillnader mellan könen. Utvecklingen av andel registrerade barn har ökat något de senaste åren, Figur 57.

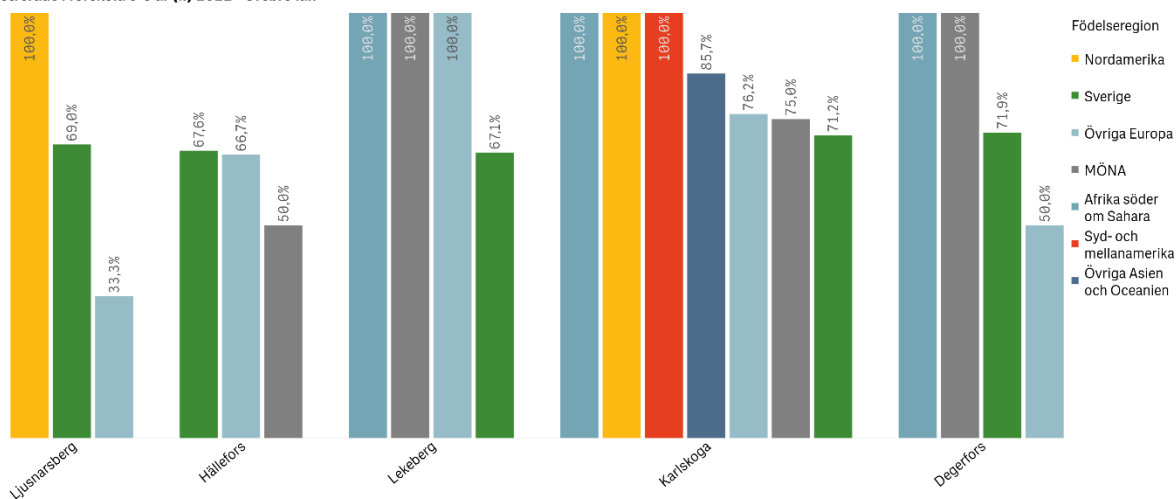
Registrerade i förskola 0-5 år (%) 2014 - 2022 - Örebro län

Figur 57 Registrerade barn i förskola 0 - 5 år efter kön i Örebro län. Källa: SCB

När det gäller fördelningen efter födelseregion per kommun för år 2022 ser det olika ut i de fem kommunerna med lägst andel registrerade barn i förskola i Örebro län. Figur 58 visar rangordningen från lägst till högst av de fem kommunerna efter andel registrerade barn i förskola.

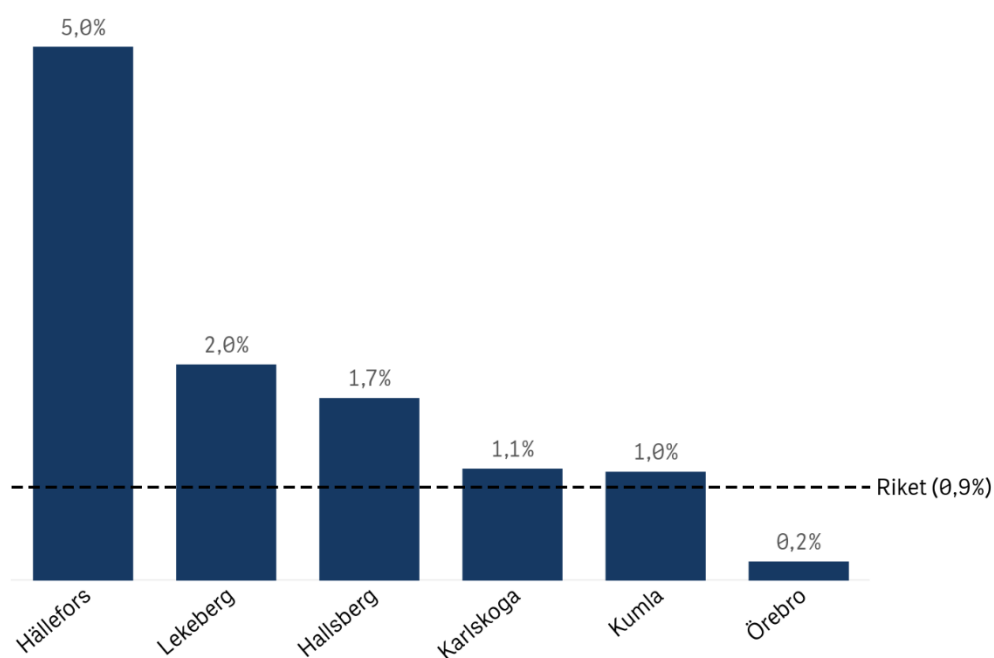
Registrerade i förskola 0-5 år (%) 2022 - Örebro län

Figur 58 De fem kommunerna med lägst andel registrerade barn efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

När det gäller andel registrerade barn i pedagogisk omsorg⁴⁶ är andelen barn som är registrerad i denna verksamhetstyp låg. Figur 59 visar andelen registrerade barn i respektive kommun i Örebro län. Om kommunen inte redovisas är andelen registrerade barn i pedagogisk omsorg lika med noll. Andelen registrerade barn i pedagogisk omsorg för hela riket ligger på cirka 0,9 procent och i Örebro län finns det fem kommuner som ligger ovanför detta värde.

Registrerade i pedagogisk omsorg 0-5 år (%) 2022 - Örebro län

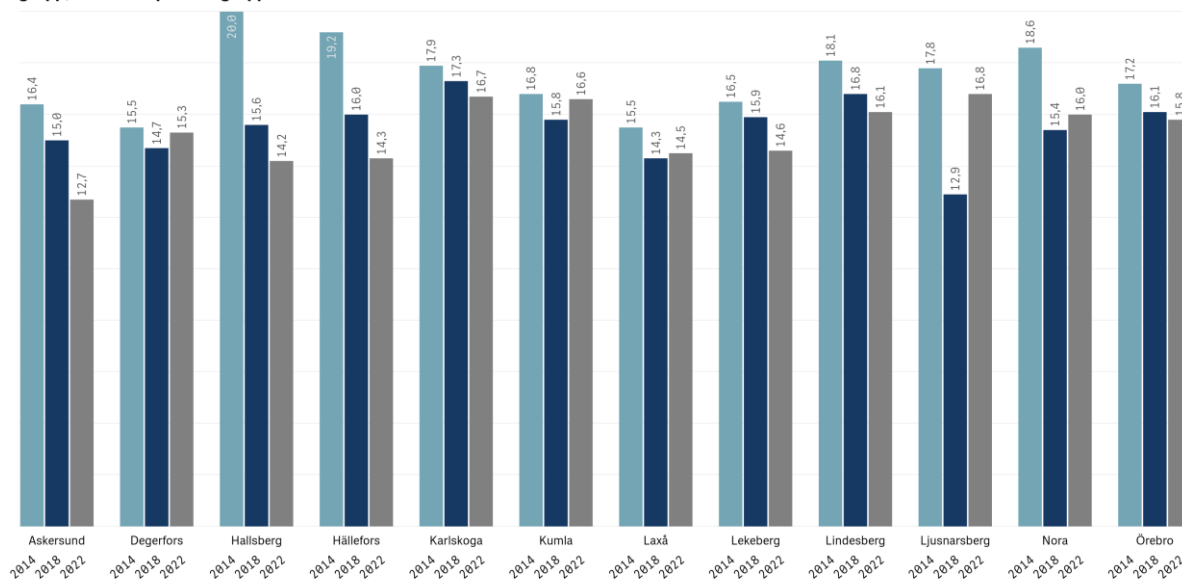
Källa: SCB

Figur 59 Andel registrerade barn i pedagogisk omsorg i Örebro län. Källa: SCB

Antal barn per barngrupp i förskola varierar mellan länets kommuner och över år. En generell iakttagelse är att antal barn per barngrupp har sjunkit i alla kommuner under mätperioden 2014 – 2022 men variationerna är fortfarande stora mellan kommunerna i länet, Figur 60.

⁴⁶ Omsorg som sker i en verksamhet som det egna hemmet (dagbarnvårdare), i en särskild lokal eller på ett annat sätt till exempel flerfamiljslösning

Barngrupp, antal barn per barngrupp - Örebro län

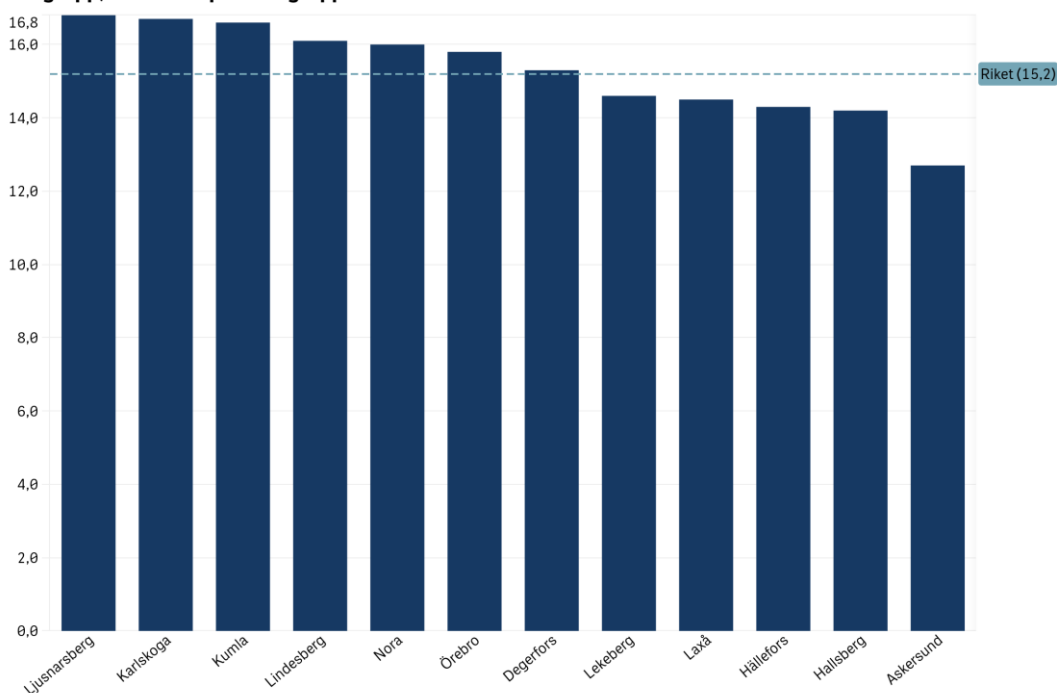

Källa: Skolverket

Figur 60 Antal barn per barngrupp i Örebro län. Källa: Skolverket

För år 2022 ligger antal barn per barngrupp högre än rikets värde (15,2) i sju kommuner. Figur 61 Visar rangordningen av antal barn per barngrupp från högst till lägst i länets kommuner.

Barngrupp, antal barn per barngrupp 2022 - Örebro län

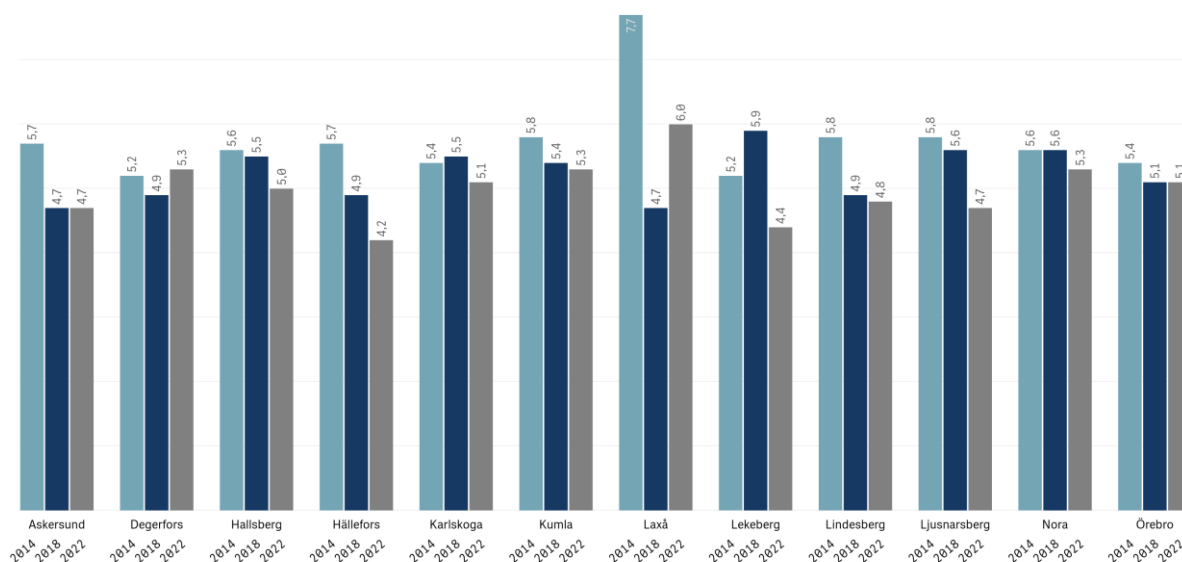

Källa: Skolverket

Figur 61 Antal barn per barngrupp i Örebro län år 2022. Källa: Skolverket

Antal barn per heltidstjänst⁴⁷ i förskola varierar mellan länets kommuner och över år. En generell iakttagelse är att antal barn per heltidstjänst har sjunkit något i majoriteten av kommunerna som i Laxå från 7,7 barn per heltidstjänst år 2014 till 6 barn år 2022. Antalet barn per heltidstjänst har också minskat i Askersund och Lindesberg under mätperioden 2014 – 2022 men har ökat något i Degerfors från 5,2 barn per heltidstjänst till 5,3 barn, Figur 62.

Personaltäthet, antal barn per heltidstjänst - Örebro län

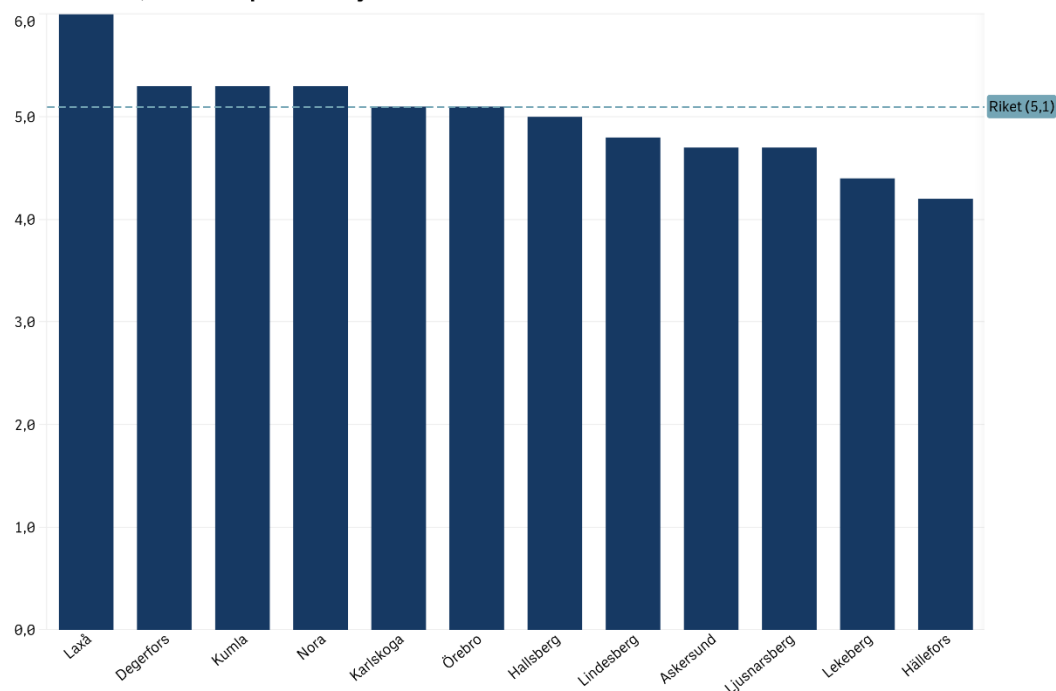
Källa: Skolverket

Figur 62 Antal barn per heltidstjänst i Örebro län. Källa: Skolverket

För år 2022 ligger antal barn per heltidstjänst högre än rikets värde (5,1) i fyra kommuner. Figur 63 visar rangordningen av antal barn per barngrupp från högst till lägst i länets kommuner.

⁴⁷ I antalet heltidstjänster har antalet anställda som arbetar med barn (exklusive städ- och kökspersonal) räknats om till heltidstjänster med hjälp av tjänstgöringsgraden. Arbetsledares schemalagda arbetstid i barngrupp har medräknats.

Personaltäthet, antal barn per heltidstjänst 2022 - Örebro län

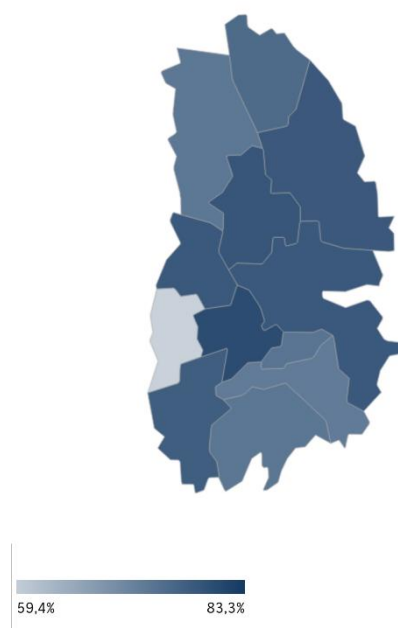
Källa: Skolverket

Figur 63 Antal barn per heltidstjänst år 2022. Källa: Skolverket

6.1.2 Behöriga och ej behöriga elever till nationella programmet

Behöriga elever till nationella programmet som avser elever som gick ut årskurs 9 på våren 2022 i Örebro län skiljer sig mellan kommunerna. Den lägsta andelen behöriga elever hittas i Degerfors med nästan 60 procent och den högsta andelen är i Lekeberg med drygt 83 procent för år 2022. Behöriga elever till nationella programmet i hela länet ligger på drygt 79 procent medan motsvarande för riket ligger på 85,5 procent för år 2022.

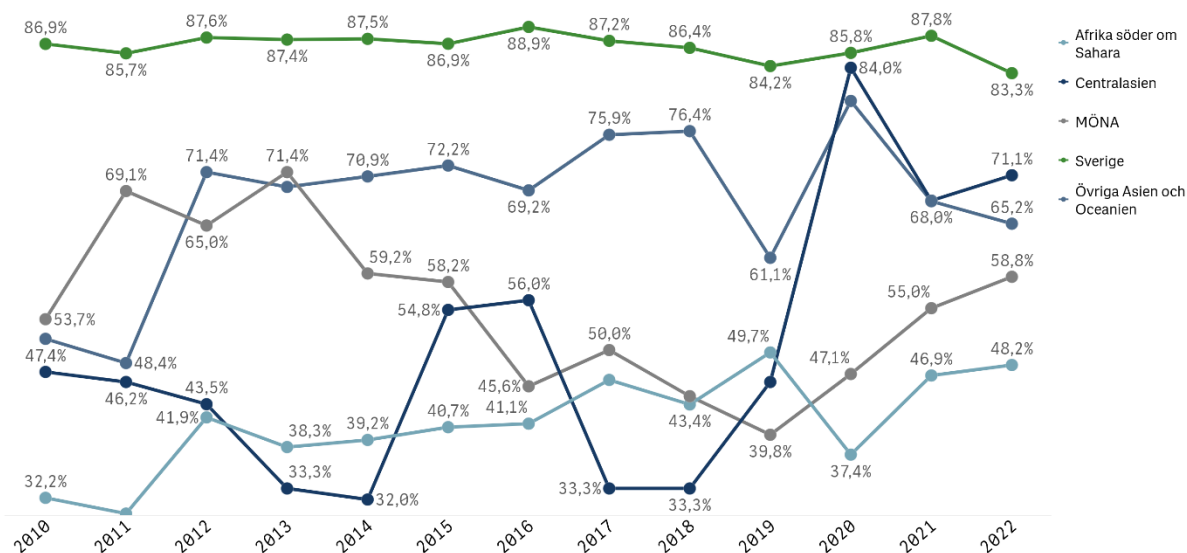
Behöriga elever till nationella programmet årskurs 9 - 2022

Figur 64 Behöriga elever till nationella programmet som gick ut årskurs 9 på våren 2022 i Örebro län. Källa: SCB

Andelen behöriga elever till nationella programmet efter födelseregion varierar över tid för de flesta elever med en annan födelseregion än Sverige. Generellt ligger andelen behöriga elever med födelseregion i Afrika söder om Sahara, Centralasien och MÖNA under andel behöriga elever som har Sverige som födelseregion, Figur 65.

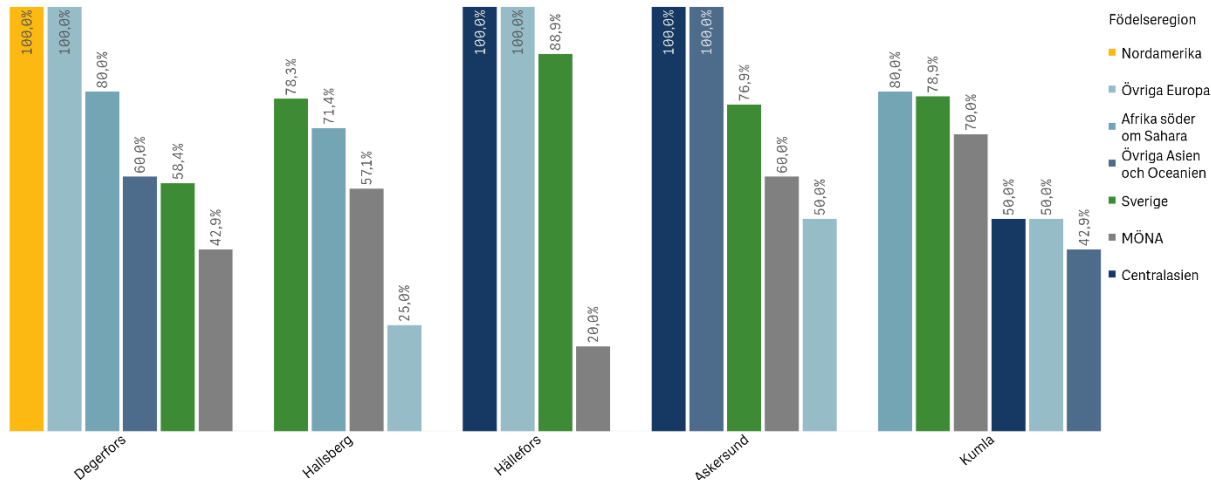
Behöriga elever till nationella programmet, avser elever som gick ut årskurs 9 på våren aktuellt år (%) 2010 - 2022 - Örebro län

Figur 65 Behöriga elever till nationella programmet som gick ut årskurs 9 på våren aktuellt år efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

Figur 66 visar rangordningen från lägst till högst av de fem kommunerna efter andelen behöriga elever till nationella programmet för år 2022.

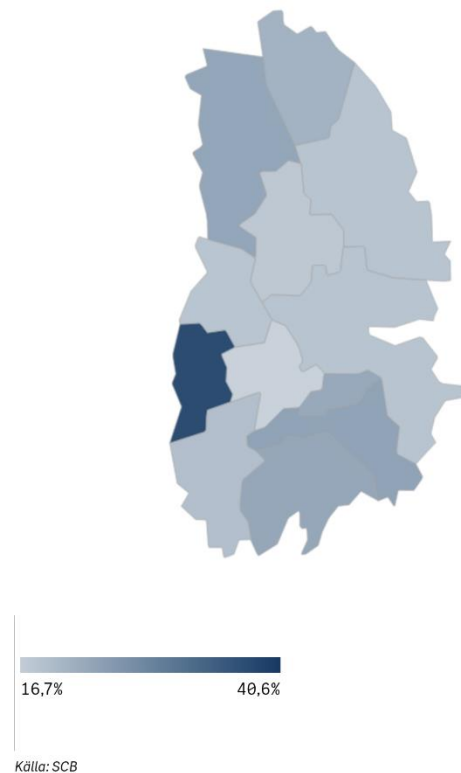
Behöriga elever till nationella programmet, avser elever som gick ut årskurs 9 på våren aktuellt år (%) 2022 - Örebro län

Figur 66 De fem kommunerna med lägst andel behöriga elever till nationella programmet efter födelseregion år 2022 i Örebro län. Källa: SCB

Ej behöriga elever till nationella programmet som avser elever som gick ut årskurs 9 på våren 2022 i Örebro län skiljer sig mellan kommunerna. Den lägsta andelen ej behöriga elever hittas i Lekeberg med nästan 17 procent och den högsta andelen är i Degerfors med nästan 41 procent för år 2022. Ej behöriga elever till nationella programmet i hela länet ligger på 20,7 medan motsvarande för riket ligger på 14,5 procent för år 2022.

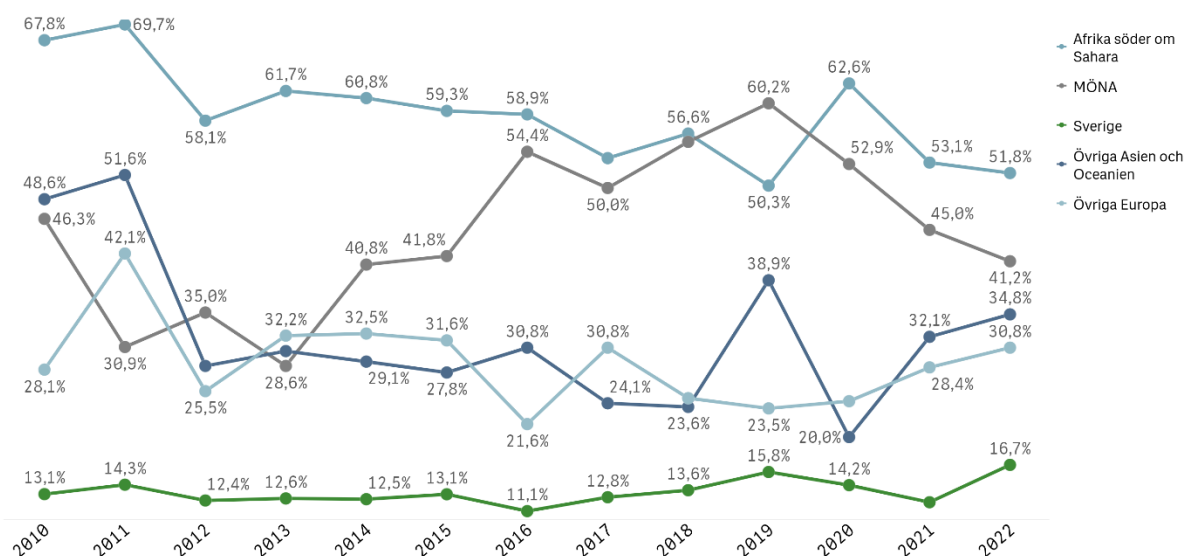
Ej behöriga elever till nationella programmet årskurs 9 - 2022

Figur 67 Ej behöriga elever till nationella programmet som gick ut årskurs 9 på våren 2022 i Örebro län. Källa: SCB

Andelen ej behöriga elever till nationella programmet efter födelseregion varierar över tid för de flesta elever med en annan födelseregion än Sverige. Generellt ligger andelen ej behöriga elever med födelseregion i Afrika söder om Sahara, Centralasien och MÖNA över andelen ej behöriga elever som har Sverige som födelseregion, Figur 68.

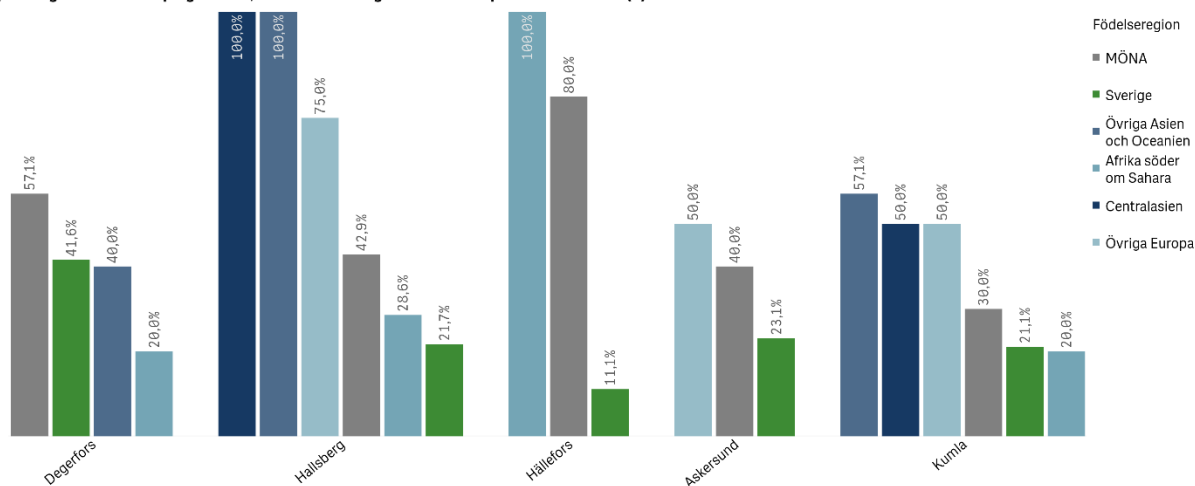
Ej behöriga till nationella programmet, avser elever som gick ut årskurs 9 på våren aktuellt år (%) 2010 - 2022 - Örebro län

Figur 68 Ej behöriga elever till nationella programmet som gick ut årskurs 9 på våren aktuellt år efter födelseregion i Örebro län. Källa: SCB

Figur 69 visar rangordningen från högst till lägst av de fem kommunerna efter andelen ej behöriga elever till nationella programmet för år 2022.

Ej behöriga till nationella programmet, avser elever som gick ut årskurs 9 på våren aktuellt år (%) 2022 - Örebro län

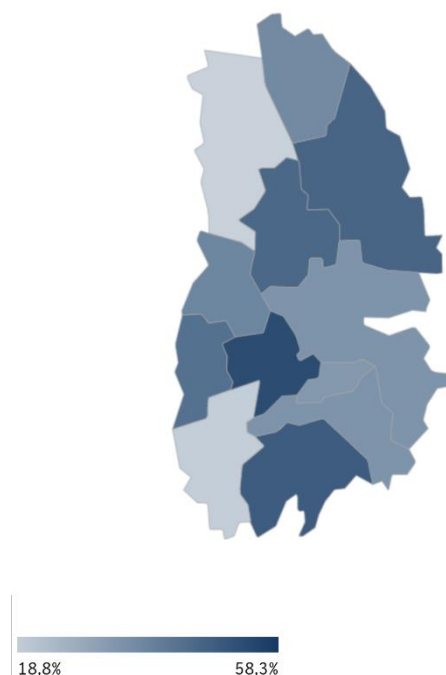

Figur 69 De fem kommunerna med högst andel ej behöriga elever till nationella efter födelseregion år 2022 programmet i Örebro län. Källa: SCB

6.1.3 Behöriga och ej behöriga elever till nationella programmet (folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder)

Andelen behöriga elever till nationella programmet, folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder⁴⁸, som avser elever som gick ut årskurs 9 på våren 2022 i Örebro län varierar mellan kommunerna. Den lägsta andelen behöriga elever hittas i Hällefors med nästan 19 procent och den högsta andelen är i Lekeberg med nästan 58 procent för år 2022, Figur 70. Behöriga elever till nationella programmet, folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder för hela länet ligger på nästan 40 procent och motsvarande andel för hela riket ligger på cirka 39 procent för år 2022.

Behöriga elever till nationella programmet årskurs 9 - 2022
Folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder

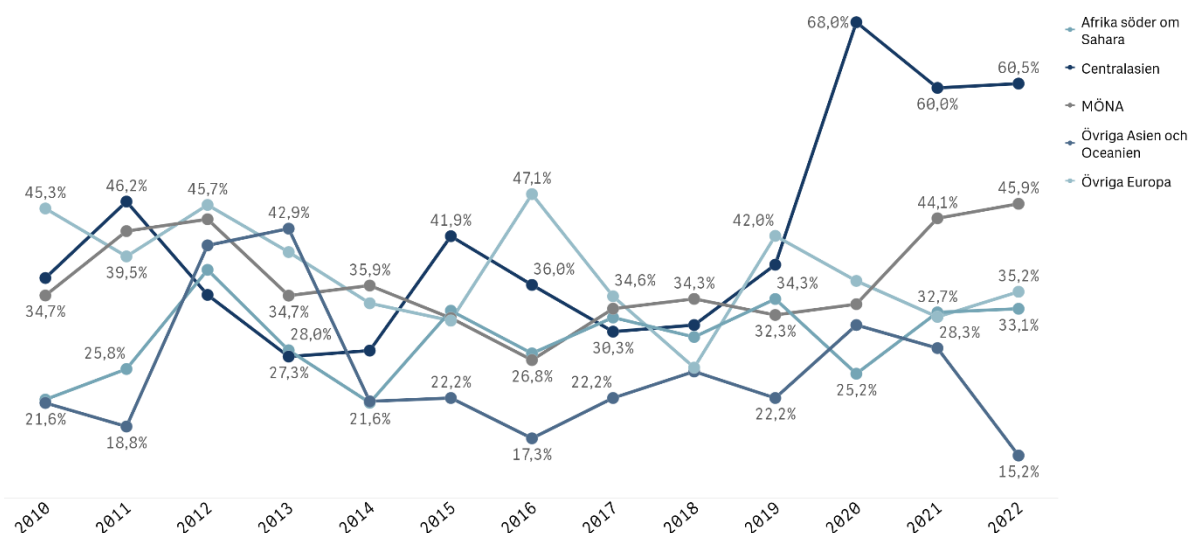
Källa: SCB

Figur 70 Behöriga elever till nationella programmet, folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder, som gick ut årskurs 9 på våren 2022 i Örebro län. Källa: SCB

Andelen behöriga elever till nationella programmet som är folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder efter födelseregion varierar över tid för de flesta födelseregionerna. Det finns dock en positiv trend för vissa födelseregioner som Centralasien och MÖNA Figur 71.

⁴⁸ Avser endast elever med födelseregion i Afrika söder om Sahara, Centralasien, MÖNA, Syd- och Mellanamerika, Övriga Asien och Oceanien och Övriga Europa

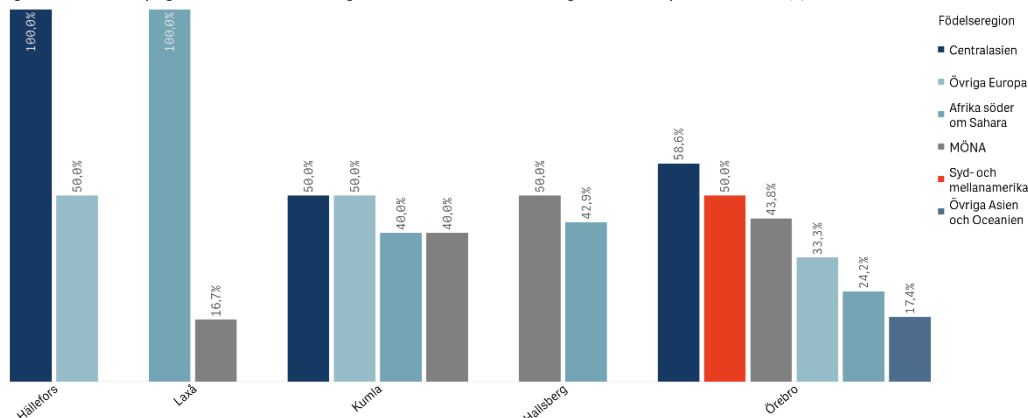
Behöriga elever till nationell programmet, folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder, avser elever som gick ut årskurs 9 på våren aktuellt år (%) 2010 - 2022 - Örebro län

Figur 71 Behöriga elever till nationella programmet, folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder, som gick ut årskurs 9 på våren aktuellt år i Örebro län. Källa: SCB

Figur 72 visar rangordningen från lägst till högst av de fem kommunerna efter andelen behöriga elever till nationella programmet som är folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder för år 2022. I till exempel Hällefors kommun är det elever med födelseregion Centralasien som står för den största andelen behöriga elever till nationella programmet medan i Laxå kommun är födelseregionen Afrika söder om Sahara som står för den största andelen behöriga elever till nationella programmet.

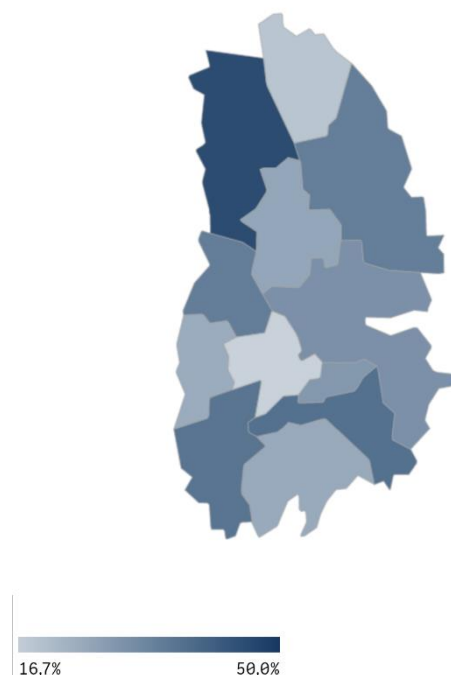
Behöriga elever till nationell programmet, folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder, avser elever som gick ut årskurs 9 på våren aktuellt år (%) 2022 - Örebro län

Figur 72 De fem kommunerna med lägst andel behöriga elever till nationella programmet, folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder, efter födelseregion i Örebro län år 2022. Källa: SCB

Ej behöriga elever till nationella programmet, folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder⁴⁹, som avser elever som gick ut årskurs 9 på våren 2022 i Örebro varierar kommunerna. Den lägsta andelen ej behöriga elever hittas i Lekeberg med cirka 17 procent och den högsta andelen är i Hällefors med 50 procent för år 2022, Figur 73. Ej behöriga elever till nationella programmet, folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder, för hela länet ligger på nästan 34 procent. Motsvarande andel för hela riket ligger också på cirka 29 procent för år 2022.

Ej behöriga elever till nationella programmet årskurs 9 - 2022
Folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder

Källa: SCB

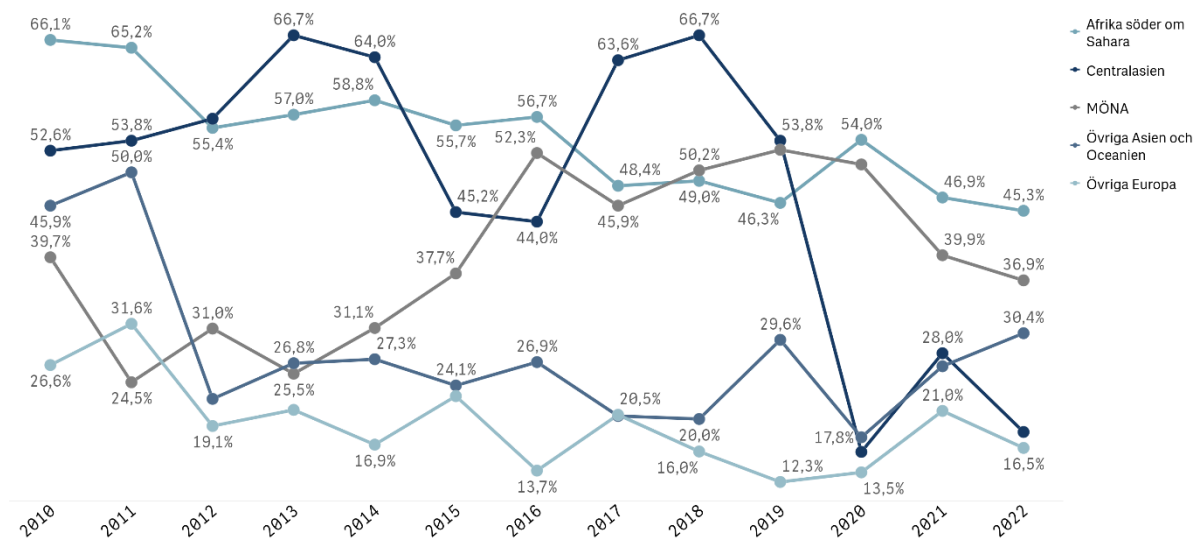
Figur 73 Ej behöriga elever till nationella programmet, folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder, som gick ut årskurs 9 på våren 2022 i Örebro län. Källa: SCB

Andelen ej behöriga elever till nationella programmet som är folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder efter födelseregion varierar över tid för de flesta

⁴⁹ Avser endast elever med födelseregion i Afrika söder om Sahara, Centralasien, MÖNA, Syd- och Mellanamerika, Övriga Asien och Oceanien och Övriga Europa

födelseregionerna. Det finns dock en positiv trend för vissa födelseregioner som Afrika söder om Sahara och Centralasien, Figur 74.

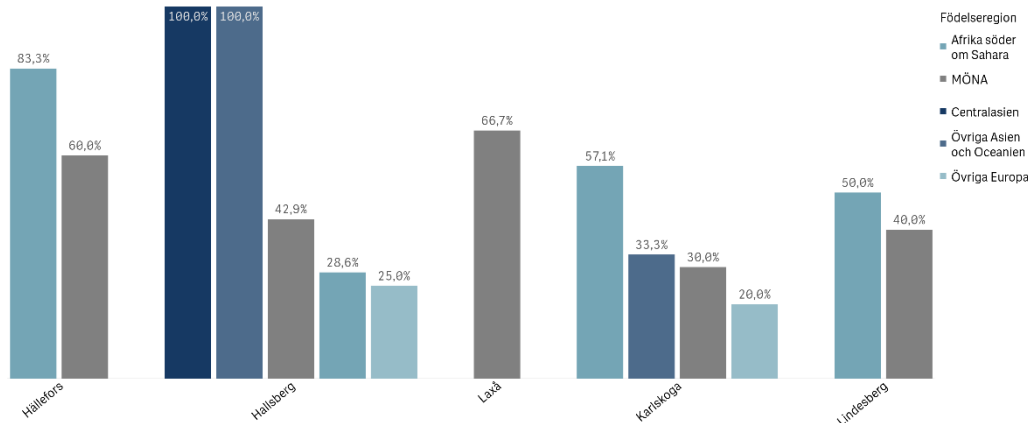
Ej behöriga elever till nationell programmet, folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder, avser elever som gick ut årskurs 9 på våren aktuellt år (%) 2010 - 2022 - Örebro län

Figur 74 Ej behöriga elever till nationella programmet, folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder, som gick ut årskurs 9 på våren aktuellt år i Örebro län. Källa: SCB

Figur 75 visar rangordningen från högst till lägst av de fem kommunerna efter andelen ej behöriga elever till nationella programmet som är folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder för år 2022. Det framgår att elever med vissa födelseregioner står för den högsta andelen med ej behörighet till nationella programmet.

Ej behöriga elever till nationell programmet, folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder, avser elever som gick ut årskurs 9 på våren aktuellt år (%) 2022 - Örebro län

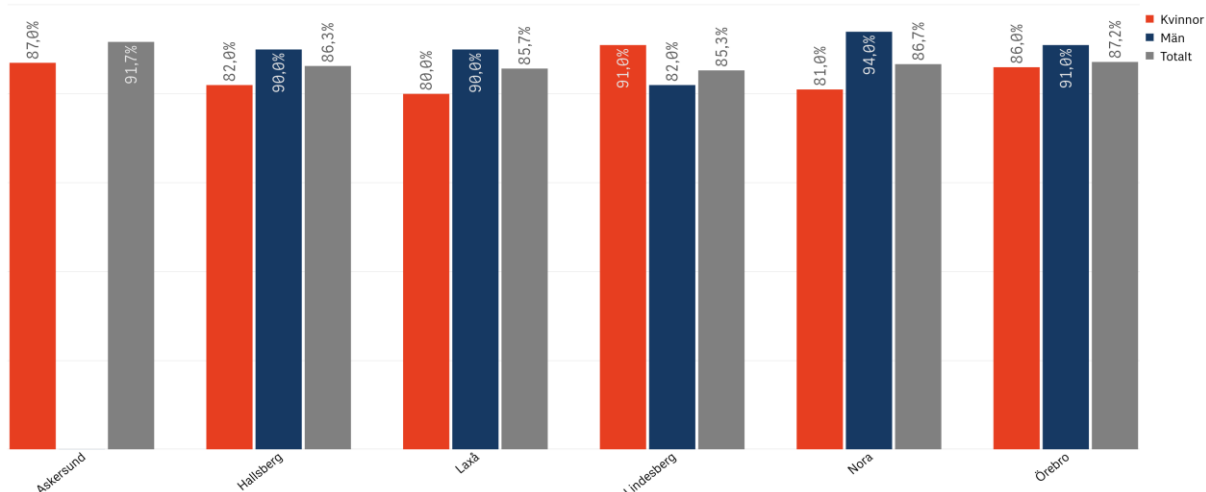

Figur 75 De fem kommunerna med högst andel ej behöriga elever till nationella programmet, folkbokförda i Sverige efter 7 års ålder, efter födelseregion i Örebro län år 2022. Källa: SCB

6.1.4 Trygghet i skolan

När det gäller trygghet i skolan har elever i årskurs 5 i Örebro läns kommuner svarat lite varierande. Den högsta andelen elever som känner sig trygga är i Askersunds kommun med nästan 92 procent för år 2021. I Lindesberg hittar man högsta andelen flickor som känner sig trygga. Däremot är den lägsta andelen elever som känner sig trygga i Lindesberg cirka 85 procent, Figur 76.

Elever i åk 5: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar (%) 2021 - Örebro län

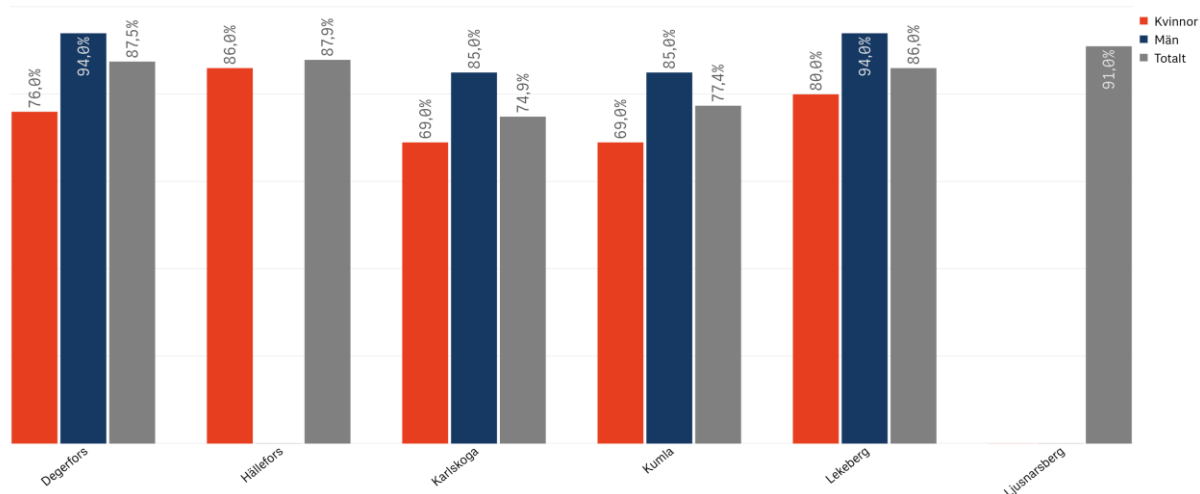

Källa: Kolada

Figur 76 Andel elever i årskurs 5 som känner sig trygga i skolan i Örebro län. Källa: Kolada

Andelen elever som känner sig trygga i skolan helt och hållet eller till stor del är högst i både Degerfors och Hällefors kommun för år 2022.

Elever i åk 5: Känner du dig trygg i skolan? "Helt och hållet" eller "Till stor del" (%) 2022 - Örebro län

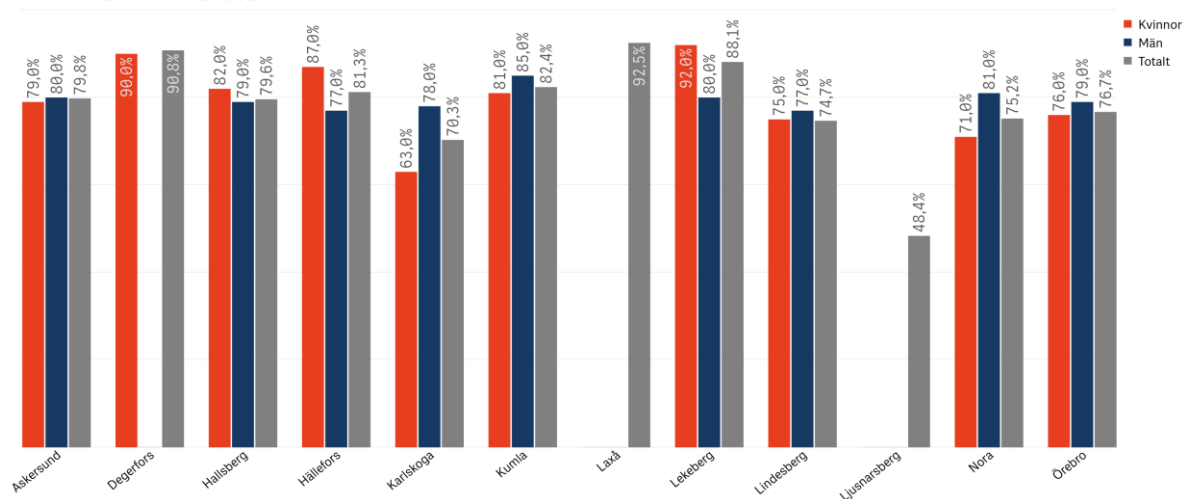

Källa: Kolada

Figur 77 Andel elever i årskurs 5 som känner sig trygga helt och hållet eller till stor del i skolan i Örebro län. Källa: Kolada

När det gäller trygghet i skolan har elever i årskurs 9 i Örebro läns kommuner svarat lite varierande. Den högsta andelen elever som känner sig trygga är i Laxå kommun med nästan 93 procent följt av Degerfors kommuns elever med nästan 91 procent för år 2021. I Lekeberg hittar man den högsta andelen flickor som känner sig trygga. Däremot är andelen elever som känner sig trygga i Ljusnarsberg nästan 49 procent, Figur 78.

Elever i år 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar (%) 2021 - Örebro län

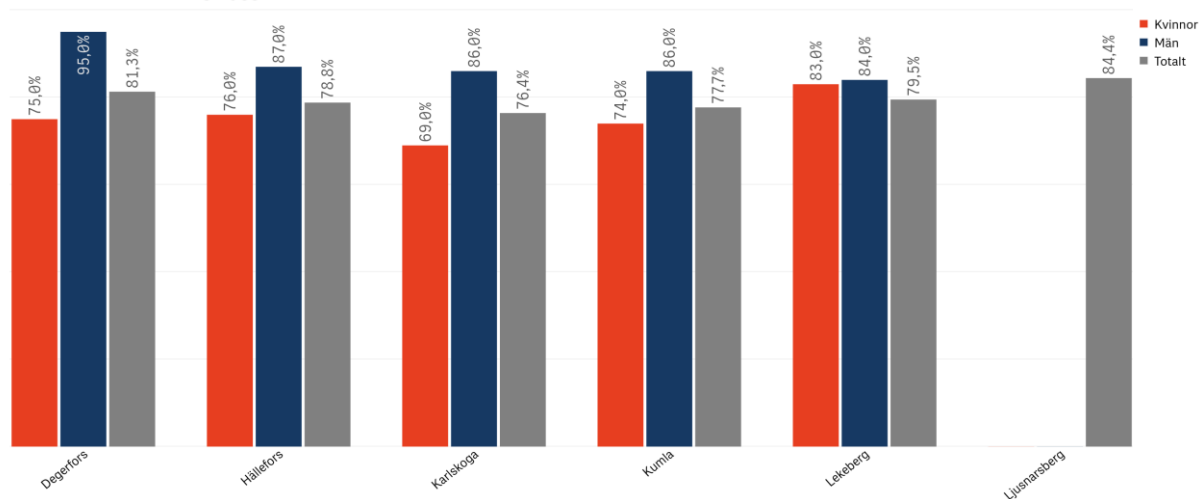

Källa: Kolada

Figur 78 Andel elever i årskurs 9 som känner sig trygga i skolan i Örebro län. Källa: Kolada

Andelen elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan helt och hållet eller till stor del är högst i Ljusnarsbergs kommun för år 2022, Figur 79.

Elever i år 8: Känner du dig trygg i skolan? "Helt och hållet" eller "Till stor del" (%) 2022 - Örebro län

Källa: Kolada

Figur 79 Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga helt och hållet eller till stor del i skolan i Örebro län. Källa: Kolada

Referenser

Uppdrag att samordna och utveckla länsstyrelsernas arbete med mänskliga rättigheter (Ku2017/00707 /DISK Ku2017/00255/DISK), Regeringen

Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige, (Prop.2009/10:232), Regeringen

Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende länsstyrelserna, Fi2021/02746 m.fl., Regeringen

Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform (SFS nr: 1974:152), Sveriges riksdag

International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (1966), United Nations

Årsrapport 2023, Institutet för mänskliga rättigheter

Avslutande anmärkningar om Sveriges sjätte periodiska rapport, Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (E/C.12/SWE/CO/6), 2016, Ekonomiska och sociala rådet, Förenta nationerna

Sammanfattande slutsatser och rekommendationer om Sveriges kombinerade sjätte och sjunde periodiska rapport, Kommittén för barnets rättigheter (CRC/C/SWE/CO/6–7), 2023, Förenta nationerna

EU Strategy on the rights of the child, 2021, European Commission

Kunskapsstöd för delaktighet och inflytande, 2018, Länsstyrelsen i Västerbottens län och Länsstyrelsen i Skånes län

Barnfattigdom i Sverige, 2021, Rädda barnen

Arbete, studier och daglig verksamhet efter gymnasiesärskola, 2022, Skolverket

Pressmeddelande: Vräkningarna ökar – allt fler barn berörs, 2023, Kronofogden

Universal declaration of human rights 1948, United nations

The International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination 1968, United nations

Convention of the rights of the child, 1989, United nations

Bilaga 1. Lista över deltagande organisationer hearing

Antidiskrimineringsbyrån Uppsala

Funktionsrätt Sverige

Hej främling

Riksförbundet för barn och unga med intellektuell funktionsnedsättning (FUB)

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter (RFSL)

Rädda Barnen

Röda korset

Trajosko Drom

UNICEF Sverige

Verdandi

Bilaga 2. Länder som ingår i respektive födelseregion

Födelseland	Födelseregion	Födelseland	Födelseregion
Angola	Afrika söder om Sahara	Honduras	Syd- och Mellanamerika
Benin	Afrika söder om Sahara	Jamaica	Syd- och Mellanamerika
Botswana	Afrika söder om Sahara	Jungfruöarna, brittiska	Syd- och Mellanamerika
Burkina Faso	Afrika söder om Sahara	Kuba	Syd- och Mellanamerika
Burundi	Afrika söder om Sahara	Mexiko	Syd- och Mellanamerika
Centralafrikanska Republiken	Afrika söder om Sahara	Nicaragua	Syd- och Mellanamerika
Comorerna	Afrika söder om Sahara	Panama	Syd- och Mellanamerika
Djibouti	Afrika söder om Sahara	Paraguay	Syd- och Mellanamerika
Ekvatorialguinea	Afrika söder om Sahara	Peru	Syd- och Mellanamerika
Elfenbenskusten	Afrika söder om Sahara	S: T Lucia	Syd- och Mellanamerika
Eritrea	Afrika söder om Sahara	S: T Vincent och Grenadinerna	Syd- och Mellanamerika
Etiopien	Afrika söder om Sahara	Surinam	Syd- och Mellanamerika

Gabon	Afrika söder om Sahara	Trinidad och Tobago	Syd- och Mellanamerika
Gambia	Afrika söder om Sahara	Uruguay	Syd- och Mellanamerika
Ghana	Afrika söder om Sahara	Venezuela	Syd- och Mellanamerika
Guinea	Afrika söder om Sahara	Australien	Övriga Asien och Oceanien
Guinea-Bissau	Afrika söder om Sahara	Bangladesh	Övriga Asien och Oceanien
Kamerun	Afrika söder om Sahara	Bhutan	Övriga Asien och Oceanien
Kap Verde	Afrika söder om Sahara	Brunei Darussalam	Övriga Asien och Oceanien
Kenya	Afrika söder om Sahara	Fiji	Övriga Asien och Oceanien
Kongo	Afrika söder om Sahara	Filippinerna	Övriga Asien och Oceanien
Kongo, Demokratiska Republiken	Afrika söder om Sahara	Hongkong	Övriga Asien och Oceanien
Lesotho	Afrika söder om Sahara	Indien	Övriga Asien och Oceanien
Liberia	Afrika söder om Sahara	Indonesien	Övriga Asien och Oceanien
Madagaskar	Afrika söder om Sahara	Japan	Övriga Asien och Oceanien
Malawi	Afrika söder om Sahara	Kambodja	Övriga Asien och Oceanien
Mali	Afrika söder om Sahara	Kina	Övriga Asien och Oceanien
Mauritius	Afrika söder om Sahara	Kiribati	Övriga Asien och Oceanien
Mocambique	Afrika söder om Sahara	Korea, Nord-	Övriga Asien och Oceanien
Namibia	Afrika söder om Sahara	Korea, Syd-	Övriga Asien och Oceanien
Niger	Afrika söder om Sahara	Laos	Övriga Asien och Oceanien
Nigeria	Afrika söder om Sahara	Malajiska Förbundet	Övriga Asien och Oceanien
Rwanda	Afrika söder om Sahara	Malaysia	Övriga Asien och Oceanien
São Tomé och Príncipe	Afrika söder om Sahara	Maldiverna	Övriga Asien och Oceanien
Senegal	Afrika söder om Sahara	Mikronesien	Övriga Asien och Oceanien
Seychellerna	Afrika söder om Sahara	Mongoliet	Övriga Asien och Oceanien
Sierra Leone	Afrika söder om Sahara	Myanmar	Övriga Asien och Oceanien
Somalia	Afrika söder om Sahara	Nauru	Övriga Asien och Oceanien
Sudan	Afrika söder om Sahara	Nepal	Övriga Asien och Oceanien
Swaziland	Afrika söder om Sahara	Nya Zeeland	Övriga Asien och Oceanien
Sydafrika	Afrika söder om Sahara	Pakistan	Övriga Asien och Oceanien

Sydsudan	Afrika söder om Sahara	Palau	Övriga Asien och Oceanien
Tanzania	Afrika söder om Sahara	Papua Nya Guinea	Övriga Asien och Oceanien
Tchad	Afrika söder om Sahara	Salomonöarna	Övriga Asien och Oceanien
Togo	Afrika söder om Sahara	Samoa	Övriga Asien och Oceanien
Uganda	Afrika söder om Sahara	Sikkim	Övriga Asien och Oceanien
Zambia	Afrika söder om Sahara	Singapore	Övriga Asien och Oceanien
Zanzibar	Afrika söder om Sahara	Sri Lanka	Övriga Asien och Oceanien
Zimbabwe	Afrika söder om Sahara	Taiwan	Övriga Asien och Oceanien
Kongo-Brazzaville	Afrika söder om Sahara	Thailand	Övriga Asien och Oceanien
Kongo-Kinshasa	Afrika söder om Sahara	Tonga	Övriga Asien och Oceanien
Afghanistan	Centralasien	Vanuatu	Övriga Asien och Oceanien
Armenien	Centralasien	Vietnam	Övriga Asien och Oceanien
Azerbajdzjan	Centralasien	Vietnam, Rep	Övriga Asien och Oceanien
Georgien	Centralasien	Västra Samoa	Övriga Asien och Oceanien
Kazakstan	Centralasien	Östtimor	Övriga Asien och Oceanien
Kirgizistan	Centralasien	Marshallöarna	Övriga Asien och Oceanien
Tadjikistan	Centralasien	Tuvalu	Övriga Asien och Oceanien
Turkmenistan	Centralasien	Albanien	Övriga Europa
Uzbekistan	Centralasien	Andorra	Övriga Europa
Algeriet	MÖNA	Belgien	Övriga Europa
Arabemiraten, Förenade	MÖNA	Bosnien-Hercegovina	Övriga Europa
Arabrepubliken Egypten	MÖNA	Bulgarien	Övriga Europa
Bahrain	MÖNA	Cypern	Övriga Europa
Egypten	MÖNA	Danmark	Övriga Europa
Franska Marocko	MÖNA	Danzig	Övriga Europa
Gaza-området	MÖNA	Estland	Övriga Europa
Irak	MÖNA	Finland	Övriga Europa
Iran	MÖNA	Frankrike	Övriga Europa
Israel	MÖNA	Gibraltar	Övriga Europa
Jordanien	MÖNA	Grekland	Övriga Europa
Kuwait	MÖNA	Irland	Övriga Europa
Libanon	MÖNA	Island	Övriga Europa
Libyen	MÖNA	Italien	Övriga Europa
Marocko	MÖNA	Jugoslavien	Övriga Europa
Mauretanien	MÖNA	Kosovo	Övriga Europa
Oman	MÖNA	Kroatien	Övriga Europa
Palestina	MÖNA	Lettland	Övriga Europa
Qatar	MÖNA	Liechtenstein	Övriga Europa
Saudiarabien	MÖNA	Litauen	Övriga Europa
Sydjemen	MÖNA	Luxemburg	Övriga Europa
Syrien	MÖNA	Makedonien	Övriga Europa

Tunisien	MÖNA	Malta	Övriga Europa
Turkiet	MÖNA	Moldavien	Övriga Europa
Västbanken	MÖNA	Monaco	Övriga Europa
Yemen	MÖNA	Montenegro	Övriga Europa
Västsahara (Statslösa)	MÖNA	Nederländerna	Övriga Europa
Kanada	Nordamerika	Norge	Övriga Europa
USA	Nordamerika	Polen	Övriga Europa
Bermuda	Nordamerika	Portugal	Övriga Europa
Sverige	Sverige	Rumänien	Övriga Europa
Antigua och Barbuda	Syd- och Mellanamerika	Ryssland	Övriga Europa
Argentina	Syd- och Mellanamerika	San Marino	Övriga Europa
Bahamas	Syd- och Mellanamerika	Schweiz	Övriga Europa
Barbados	Syd- och Mellanamerika	Serbien	Övriga Europa
Belize	Syd- och Mellanamerika	Serbien och Montenegro	Övriga Europa
Bolivia	Syd- och Mellanamerika	Slovakien	Övriga Europa
Brasilien	Syd- och Mellanamerika	Slovenien	Övriga Europa
Chile	Syd- och Mellanamerika	Sovjetunionen	Övriga Europa
Colombia	Syd- och Mellanamerika	Spanien	Övriga Europa
Costa Rica	Syd- och Mellanamerika	Storbritannien och Nordirland	Övriga Europa
Dominica	Syd- och Mellanamerika	Tjeckien	Övriga Europa
Dominikanska Republiken	Syd- och Mellanamerika	Tjeckoslovakien	Övriga Europa
Ecuador	Syd- och Mellanamerika	Tyska Dem Rep (Ddr)	Övriga Europa
El Salvador	Syd- och Mellanamerika	Tyskland	Övriga Europa
Grenada	Syd- och Mellanamerika	Ukraina	Övriga Europa
Guatemala	Syd- och Mellanamerika	Ungern	Övriga Europa
Guyana	Syd- och Mellanamerika	Vitryssland	Övriga Europa
Haiti	Syd- och Mellanamerika	Österrike	Övriga Europa

